

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 498

Poznań, wtorek dnia 28 października 1930

Rok XXV

Warszawa przed wyborami

Kampanja wyborcza w stolicy rozwinęła się już w całej pełni. Każdej nocy odbywa się mnóstwo zgromadzeń a mury domów i parkany są terenem zawziętej walki afiszowej między „sanacją” a naszą „czwórka”. Pomimo, że „sanacja” utrzymuje specjalne brygady dla zdzierania względnie zalepiania odezw narodowych, „czwórki” nie tylko odradzają się cudownie, ale nawet coraz więcej się mnożą. Wogóle „czwórka” panuje dotąd niepodzielnie, ponieważ „sanacja” nie ujawnia swej „jedynki”, kryjąc się za nazwisko p. Piłsudskiego, a innych numerów dotąd prawie niema.

Dla zaznajomienia się z głównymi aktorami walki wyborczej na terenie stolicy i zbadania ich szans, pożytecznym i celowym będzie przypomnieć stan obecny.

Warszawa wybiera do Sejmu 14 posłów. Z tego w r. 1928 wybrano: 6 „sanatorów”, 4 narodowców, 2 komunistów, 1 z P. P. S. i 1 Żyda. Jeden z mandatów narodowych przypadł Ch. D. (pos. Bitner), która szła z nami w bloku na liście nr. 24.

Obecnie prócz tych samych występują jeszcze i nowi konkurenci: Ch. D. idzie z własną listą (nr. 19), P. P. S. w towarzystwie całego „centrolewu” (nr. 7), a tradycyjną socjalistyczną „dwójkę” zajęli bebesowcy, czyli socjaliści „sanacyjni”. Żydzi wystawili pierwotnie aż 5 list, ostatecznie jednak — w obawie nieotrzymania ani jednego mandatu — porozumieli się o tyle, że trzy listy dzielnicy wycofali, a pozostawili dwie: sjonistyczną z Grünbaumem i „gospodarczą” czyli „sanacyjną” z bankierem Szereńskim. Skończy się na tem, że jedna z tych grup zdobędzie 1 mandat.

Nie będziemy notowali szczegółowo procedury „giełdy” wyborczej i kursów poszczególnych list. W kalkulacji istnieje niewiadoma pod postacią listy komunistycznej. W razie jej unieważnienia, dzielnic wyborczy będzie obniżony, na czym skorzystają większe „ryby”, albo jedna z mniejszych: bebesowska „dwójka”.

Trzeba przyznać, że B. B. S. dokłada wszelkich starań, aby zdobyć jeden mandat w Warszawie dla swego wodza p. Jaworowskiego. Jest to jedyna w całym kraju realna jej szansa. W trzęźwym zrozumieniu tej rzeczywistej rzeczywistości groźni „rewolucjoniści” z B. B. S. przyjęli potulnie miejsce na listach B. B. obok najgorszych rekinów kapitalizmu. Jedynie p. Jaworowski pozostał wierny swemu sztandarowi i sięga po mandat stolicy, w której jest przewodniczącym rady miejskiej.

Szanse „centrolewu” są dosyć skromne. Walka o reprezentację stolicy w Sejmie rozegra się między „sanacją” a obozem narodowym. Gdyby to była walka w normalnych warunkach, wynik jej byłby dla „sanacji” druzgocący. Nawet jednak biorąc rzeczy takimi, jakimi

Aresztowania w Krakowie

Bezskuteczna interwencja profesorów uniwersytetu w sprawie aresztowania znanej pisarki Dynowskiej — Aresztowania studentów, Młodych O. W. P.

Kraków, 28. 10. (Tel. wł.). Wskutek aresztowania Marji Dynowskiej w Krakowie, wiceprezeski Narodowej Organizacji Kobiet, znanej autorki, kilku profesorów uniwersytetu interwenjowało u władz, ale bezskutecznie.

Policja aresztowała magistrę p. Stefankę i 4 akademików, członków Sekcji Młodych O. W. P. pod zarzutem kolportażu ulotek humorystycznych, choć ulotki te były przez policję ocenzurowane. (w)

Bandycki napad na red. Władysława Świrskiego

Red. Świrski ranny

Lwów, 28. 10. (Tel. wł.). Z Tarnopola nadchodzi wiadomość o napadzie dokonanym na osobę kandydata listy narodowej w województwie tarnopolskim, dr. Władysława Świrskiego, redaktora „Lwowskiego Kurjera Porannego”. Gdy wyjechał on z Borszczowa do Krzywczy, musiał przejeżdżać przez wąwóz, gdzie spotkała go taksówka, z której wyszli dwaj osobnicy. Pobili

oni dr. Świrskiego kolbą rewolweru tak, że gdy Świrski dotarł do Borszczowa, lekarz dr. Eiektorowicz stwierdził kilkanaście ciężkich uszkodzeń na głowie i rękach Świrskiego.

Sledztwo ustaliło, że auto, którym bandyci jechali, było wynajęte w Borszczowie i że szofer przywiózł ich z powrotem do Borszczowa, skąd się oni ulotnili. (w)

Traktat morski między Anglią, Ameryką i Japonją

London, 28. 10. (Tel. wł.). Wczoraj w południe ambasadorowie Stanów Zjednoczonych i Japonji złożyli w Foreign Office instrumenty ratyfikacyjne traktatu morskiego w obecności ministrów Mac Donalda, Hendersona, premierów Kanady, Australji, Nowej Zelandji, Związku południowo-afrykańskiego i Nowej Ziemi. Instrumenty ratyfikacyjne Imperjum Brytyjskiego przedłożone zostały jednocześnie. Nawigując do obecności ambasadorów Francji i Italji, premier Mac Donald wyraził nadzieję, iż ich kraje będą mogły również dokonać we właściwej chwili ratyfikacji traktatu.

Przemówienie premiera japońskiego wygłoszone z racji podpisania dokumentów ratyfikacyjnych traktatu morskiego przez Japonję, zostało przetłumaczone i nadane przez radio, jednocześnie przez radiostacje Europy, Azji i Ameryki. Jest to pierwsza tego rodzaju audycja w historii radjofonii. W przemówieniu swem premier stwierdza, że traktat morski otwiera nowy rozdział w historii cywilizacji ludzkości i zaznacza, że jest obecnie odpowiednią chwilą dla wielkiego rozrostu polityki rozbrojeniowej, której zasady wciela traktat.

Listy wyborcze w Poznaniu zatwierdzone

Poznań, 27. 10. (PAT) Na dzisiejszym posiedzeniu okręgowej komisji wyborczej nr. 34 (Poznań miasto) zostały zatwierdzone następujące zgłoszone w terminie listy kandydatów: lista BBWR., przyłączona równocześnie do listy państwowej nr. 1, lista narodowa, przyłączona równocześnie do listy państwowej nr. 4, lista Centrolewu, przyłączona równo-

cześnie do listy państwowej nr. 7, oraz lista niem. bloku wyborczego, przyłączona równocześnie do listy państwowej nr. 12. Poza tem komisja zatwierdziła: listę PPS-Lewicy, która, jako nie mająca odpowiedniej listy państwowej, otrzymała jako lista lokalna nr. 22 i listę „Jedności robotniczo - chłopskiej”, która otrzymała jako lista lokalna nr. 23.

one są, opinia publiczna jest przekonana, że wynik obecny będzie odwrotny, niż w r. 1928.

Według obiektywnych przewidywań „sanacja” straci znaczną część dawnych głosów na rzecz „czwórki”, a także i „siódemki”. Skład komisji obwodowych, pochodzących z wyboru rady miejskiej, wyklucza niemal całkowicie jakieś „cuda” z urnami wyborczymi.

Nastroj dla listy narodowej jest bardzo dobry. W pracy wyborczej biorą udział na ochotnika przedstawiciele wszystkich warstw ludności, zarówno starzy, jak młodzi. Organizacja akcji jest planowa, dokładna i przewidująca.

Zgromadzenia „czwórki” cieszą się ogromną frekwencją. Są one dwójkięgo rodzaju: wielkie wiecę dla całego

miasta i mniejsze zebrania dzielnicowe. Pierwsze mają charakter manifestacyjno - propagandowy, drugie informacyjno - wychowawczy. Na pierwszych przemawiają czołowi kandydaci listy narodowej z prof. Rybarskim na czele. W ostatnich dniach odbyły się dwa takie wiecę, każdy przy udziale kilku tysięcy uczestników.

Jakkolwiek nader przychylny dla listy narodowej nastrój opinii w stolicy, podobnie jak w całym kraju, jest rezultatem całej polityki naszego stronnictwa, w czasie od ostatnich wyborów, to jednak wpływa nań także i układ samych list. Lista warszawska, podobnie jak poznańska, jest pod tym względem wymownym symbolem osobowym naszego oblicza ideowego i społecznego.

Na czele jej stoi prof. Rybarski, którego zna i szanuje cała Polska. Jego to przedewszystkiem umysłowi i charakterowi zawdzięcza Klub Narodowy swe sukcesy w poprzednim Sejmie. Drugie miejsce zajmuje adw. Jan Nowodworski, dziekan warszawskiej Rady Adwokackiej, wybitny przedstawiciel inteligencji stolicy, jeden z obrońców więźniów brzeskich. Na trzecim miejscu jest prezes Marjański, przewodniczący Związku Rzemieślników Chrześcijan, a więc jakby warszawski Górczak. Dalej idą: przedstawicielka kobiet, znana publicystka p. Zaleska; z „młodych” p. Janusz Rabski, pracowity i ofiarny sekretarz organizacji stołecznej Stronnictwa Narodowego, z zawodu prawnik; wreszcie reprezentant drobnego kupiectwa p. Pajęzkowski. Dalszy układ listy jest podobny do jej czoła.

Duchowieństwo reprezentuje na liście sennackiej czcigodny i zasłużony ks. prałat Marcei Godlewski.

O „sanacji” stwierdzić należy, że szczególną aktywność wykazują w niej żony dygnitarzy wojskowych i policyjnych. Reszta — jak wszędzie: te same metody.

Tak przedstawia się stołeczny teren walki wyborczej. Obóz nasz może z ufnością czekać na jej wynik. Stolica — dopisze. M. K.

Walka o ziemię polską

Przed kilkunastu dniami zwrócił się do p. Władysława Szczepkowskiej z apelem, by majątku swego Piotrowo w powiecie średzkim nie oddawała w ręce niemieckie. Dziś możemy donieść, że na szczęście niebezpieczeństwo zostało uchylone: majątek Piotrowo nabył bowiem p. dr. Tadeusz Drzażdżyński, wiceprezes Izby Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu.

Lista „Jedności robotniczo-chłopskiej” jest agenturą Moskwy

W Poznaniu staje do wyborów lista „Jedności robotniczo - chłopskiej”, która jest agenturą czerwoną Moskwy. Dowód niezbitny znajdujemy na to w „Trybunie Rodzieckiej”, oficjalnym organie „Komitetu Centralnego Wszechnarzędowej Komunistycznej Partji” (bolszewików). W tym oficjalnie bolszewickim organie, wydawanym w Moskwie po polsku, czytamy w artykule: „Rewolucyjny proletariąt polski idzie do wyborów pod kierownictwem Jedności Robotniczo - Chłopskiej” następujące zdania:

„Rewolucyjny proletariąt polski w platformie wyborczej „Jedności robotniczo-chłopskiej” rozwinął szeroki program walki, program rewolucji socjalistycznej w Polsce. Na gruncie tego programu, pod rewolucyjnymi sztandarami „Jedności robotniczo - chłopskiej” skupiają się w akcji wyborczej najszerze masy pracujące”.

Tak wyraźne przyznanie się bolszewików do patronatu nad „Jednością robotniczo - chłopską” i odkrycie wyraźnego faktu, że jest ona tylko ekspozyturą moskiewskiej komunistycznej partji, dostatecznie jasno wykazuje, że lista nr. 23 „Jedności robotniczo - chłopskiej” jest poprostu agenturą Moskwy.

To samo zresztą można powiedzieć o drugiej liście komunistycznej w Poznaniu, występującej pod firmą „PPS-Lewica”.

4 Lista narodowa staje do wyborów, aby wywalczyć robotnikowi pracę i naprawę ubezpieczeń społecznych. 4

Włochy a Sowiety

Znaczenie polityczne nowego traktatu handlowego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Rzym, 26 października. Italia faszystowska, jakkolwiek ideowo stoi na wprost przeciwnym biegunie jak Rosja sowiecka, co prasa faszystowska nieraz podnosiła i podnosi, potępiając m. in. prześladowania religijne w Sowietach, — pod względem politycznym od pierwszej chwili starała się nawiązać z nią stosunki na podstawie zasady *d o u t d e s*.

Włochy prowadziły zawsze ożywiony handel z Rosją jeszcze za carskich rządów i porty Morza Czarnego roły się od statków handlowych włoskich. Niektóre kompanje okrętowe włoskie utrzymywały kabotaż między portami Morza Czarnego. Stosunki ekonomiczne z Rosją stanowiły jeden z naczelnych postulatów polityki śródziemnomorskiej kolejnych rządów włoskich. Wywóz zboża rosyjskiego, ropy, rudy żelaznej oraz węgla do Włoch zawsze był znaczny. Nawzajem rynek rosyjski był rynkiem zbytu dla wielu produktów włoskich i dla włoskiego przemysłu. Ciężenie atoli Rosji carskiej i panslawistycznej ku Konstantynopolowi i Bałkanom przedstawiało dla widoków polityki włoskiej na Adryatyku i na Morzu Śródziemnym wielkie niebezpieczeństwo, którego tu nigdy nie zapoznawano.

Po rewolucji bolszewickiej niebezpieczeństwo to na razie znikło, ale rewolucja spowodowała załamanie się i zastój stosunków handlowych. Fakt ten wiele odczuły Włochy, bo pozbawione głównych surowców, ropy, zboża i t. d. musiały zwrócić się na droższe i dalsze rynki, jak angielski i amerykański, i nie mogły, jak dotąd, wybierać pomiędzy dwoma, względnie trzema dostawcami. Głównie więc wymienione względnie ekonomiczne skłoniły Mussoliniego do przedkierowania *de jure* Sowietów i do zawarcia z nimi traktatu handlowego jeszcze przed sześciu laty (7 lutego 1924 r.) bez obawy o propagandę bolszewicką na gruncie włoskim, bo w ustroju faszystowskim, przy ścisłej kontroli politycznej propaganda taka nie miała i nie ma widoków powodzenia i w istocie bolszewicy po pierwszych nieudanych próbach zaniechali jej tu zupełnie, przenosząc się z nią gdzieindziej. Jednakowoż nadzieje faszystowskie, związane z traktatem handlowym z Sowietami zawiodły. Pierwsze próby wymienne wypadły dla Włoch bardzo niekorzystnie. Przemysł włoski zwłaszcza automobilowy, który zrazu zaangażował się dość nieopatrznie na gruncie sowieckim, wyszedł poszkodowany i w następstwie trzymał się taktyki bardzo ostrożnej. To też w latach 1925 do 1929 wywołał przeważnie Sowiety do Włoch, a Włochy do Rosji bardzo mało. Wzajemny stosunek eksportu i importu przedstawia się w tych latach jak 1:5 na niekorzyść Włoch, przy przeciętnej wartości 350 mil. lir wymienianych rocznie towarów.

Równowagę w tym niepomyślnym dotąd dla Italii stosunku ma prowa-

dzić dopiero świeżo zawarty traktat handlowy z 2 sierpnia b. r., który rozpoczyna drugi okres wzajemnych stosunków handlowych. Traktat włosko-sowiecki wywołał zrozumiałe zainteresowanie, a nawet zdumienie w całym świecie, bo doszedł do skutku w chwili największego napięcia ofensywy handlowej sowieckiej na rynki amerykańskie i europejskie, (kiedy Sowiety próbowały zasypać St. Zj. zbożem w celach wyrażnie dumpingowo-politycznych), a po ogłoszeniu przez St. Zj. polityki cel protekcyjnych. Pisano też wówczas, nie bez słuszności, że traktat powyższy jest odpowiedzią ze strony Włoch na nową politykę celną amerykańską, która podniosła cło na przywóz włoski do St. Zj. o 15%. Wobec zaś tegorocznego nieurodzaju Italia znalazła się w konieczności więcej niż w poprzednich latach sprowadzenia znacznych ilości zboża z zagranicy. O tóż zamiast z Ameryki sprowadza je w tej chwili na wielką skalę z Rosji. Dość powiedzieć, że statki włoskie i sowieckie wyładowały w porcie genueńskim w ciągu września i pierwszej połowy października b. r. przeszło pół miliona ton zboża rosyjskiego po cenie oczywiście znacznie niższej, niż amerykańskie. Poza to traktat handlowy włosko-sowiecki zabezpiecza w specjalny sposób wszelką własność sowiecką we Włoszech. Tak n. p. odtąd sam wyrok sądów włoskich nie wystarczy do nałożenia sekwestru na towary sowieckie, ale dla uzyskania prawomocności, musi mieć osobne zezwolenie rządu włoskiego. Rząd włoski, celem zachęcenia własnego przemysłu do eksportu do Rosji, gwarantuje w 70 procent wartość zamówień sowieckich. Nie wiadomo tylko jaką gwarancję otrzymuje wzajemnie od Sowietów. Prawdopodobnie opiera się ona głównie o zboże, ropę i inne surowce rosyjskie, dostarczane dla rządu włoskiego. Najbliższa przyszłość pokaże, jakie doświadczenia porobią Włochy w tym drugim okresie stosunków handlowych z Sowietami. W każdym razie, jeśli Italia zrobiła w tym roku niezły interes na zbożu rosyjskim, to Sowiety mogą też zapisać na własny rachunek pewne plus pod względem politycznym, gdy się zważy ich niepowodzenie w St. Zj. i w Anglii.

Ale znaczenie polityczne traktatu handlowego włosko-sowieckiego sięga o wiele dalej, niżby się zdawać mogło na pierwszy rzut oka. Wskazują na to najlepiej głosy prasy niemieckiej, które nie tają zadowolenia z dościa do skutku tego traktatu. W ten sposób Niemcy zdają się liczyć na to, że podobieństwo poglądów niemiecko-włoskich, które miało sposobność przejawiać się w ciągu ostatnich dwu lat w Genewie w całym szeregu spraw, uwydatni się także na gruncie rosyjskim. Ognędaj objął tu posterunek nowy ambasador niemiecki, b. podsekretarz stanu Schubert. S. M.

Dlaczego ze stanowiska katolickiego nie można mieć zaufania do listy B. B.

Przedrukowaliśmy w tych dniach z „Kurjera Warszawskiego“ wyjątki z artykułu ks. prałata Choromańskiego, kanclerza warszawskiej kurji arcybiskupiej, który wykazywał, dlaczego w sprawie prawa małżeńskiego nie ma zaufania do list wyborczych „centrolewu“ oraz B. B. Artykuł ten wywołał żywe niezadowolenie konserwatywno-„sanacyjnego“ „Dnia Polskiego“, na co ks. prałat Choromański odpowiada w „Kurjerze Warszawskim“ w sposób następujący:

Artykuł mój p. t. „Rozwody, a przyszłe wybory“, w którym wykazałem niesłychaną szkodliwość dla Kościoła i państwa projektu prawa małżeńskiego, uchwalonego przez komisję kodyfikacyjną, a zarazem podkreśliłem naukę, jaka stąd płynie na przyszłe wybory, oburzył „Dzień Polski“, czemu dał upust w artykule z dnia 22 b. m. p. t.

„Pod płaszczykiem obrony sakramentu małżeństwa“. Autor tak pisze:

... Ksiądz Zygmunt Choromański znalazł za wskazane umieścić w tej sprawie artykuł, w którym pomawia rząd o zamiar wniesienia projektu większości komisji kodyfikacyjnej w obecnej jego formie do Sejmu, oraz Blok Bezpartyjny Współpracy z Rządem o gotowość do głosowania wraz z lewicą za wspomnianym projektem“.

Istotnie mam poważne obawy, że obecny rząd wniesie, niestety, ten projekt do Sejmu — ale radbym bardzo usłyszeć jakieś miarodajne oświadczenie, że tak nie będzie; tymczasem nawet „Dzień Polski“ temu nie zaprzecza; a co do gotowości B. B. popierania tego projektu, to oparłem swoje przypuszczenie na dotychczasowej działalności i wystąpieniach Bloku Bezpartyjnego. I to najbardziej zabolą „Dzień Polski“ — więc pisze;

„O jakiej to dotychczasowej działalności i jakich to wystąpieniach Bloku ks. Choromański myśli — niewiadomo. Mamy wrażenie, że nie mogłoby tego objaśnić sam ks. Choromański“.

A dalej anonimowy autor się gniewa, że występując w obronie tak słusznej sprawy, wiąże ją „z obecną rozgrywką wyborczą w sposób przypisujący tylko stronnictwom — Narodowemu i Chrześcijańskiej Demokracji“ charakter obrońców katolickiego małżeństwa. Dlatego też artykuł mój — według „Dnia Polskiego“ — wygląda „na demagogiczną reklamę partyjną na rzecz tych właśnie stronnictw“.

Odniosłem wrażenie, że artykuł „Dnia Polskiego“ jest wynikiem jednego niesłychanego nieporozumienia, i to w stosunku do mnie, który nigdy się polityką nie zajmowałem, a w swoich artykułach i wystąpieniach zawsze miałem na celu tylko obronę Kościoła. Ale o to mniejsza. Bo, chociaż „Dzień Polski“ pomawia mnie o wielką ignorancję, mogę jednak wyjaśnić obozowi „Dnia Polskiego“, o jaką to dotychczasową działalność B. B. chodzi.

Nie moja to zasługa, że Stronnictwo Narodowe i Chrześcijańska Demokracja ogłosiły program wyraźnie katolicki i dlatego jestem tych stronnictw pewien, — jak znowu nie moja to wina, że B. B., zresztą jak i we wszystkich dziedzinach, tak i w dziedzinie religijnej, nie nie ogłosił i dlatego do B. B. zaufania mieć nie mogę.

„Dzień Polski“ ma „druzgocący“ argument — przecież to B. B. nie taki zły i straszny — „z ramienia B. B. kandyduje do Sejmu i Senatu wielu działaczy zachowawczych... oraz wielu księży katolickich“. I cóż za pożytek z tych działaczy zachowawczych w B. B.?

Pamiętamy dobrze wystąpienia p. ministra Czerwińskiego w Sejmie i jego niebezpieczne poglądy na chrześcijańskie wychowanie; wtedy to wprawdzie wystąpił wiceprezes B. B. poseł ks. J. Radziwiłł w obronie praw katolickich, ale jednocześnie się zastrzegł, że mówi nie w imieniu B. B. a tylko wyłącznie w swoim; natomiast p. Jaworska też z B. B. mogła bez takiego zastrzeżenia oświadczyć, „że niepokój, który powstał na prawicy o to, co się dzieje w szkole, jest wyrazem nieufności do duchowieństwa“.

Pamiętamy także, że 22 czerwca 1928 r. okólnik min. Bartla (wykonanie postanowień art. 114 i 120 konstytucji z art. 13 konkordatu) o nadzorze nad udziałem młodzieży szkolnej w nabożeństwach i praktykach religijnych został zniesiony w Senacie większością, złożoną w swej przewadze z większej części B. B. z dodatkiem lewicy i mniejszości; rząd nie zastosował się do uchwały Senatu tylko dlatego, że wychodził z założenia, że Sejm i Senat nie mają prawa znosić rozporządzeń rządu, wydanych na mocy specjalnych uprawnień.

Pamiętamy także niesłychany atak sen. Everta z B. B. na Kościół Katolicki.

Nie mogę więc mieć i teraz złudzeń, kiedy chodzi o projekt nowego prawa małżeńskiego.

Jestem pewien, że ks. prof. Zongolowicz, jeśli zasiądzie w przyszłym Sejmie, będzie tam głosował przeciw projektowi; jestem pewien, że i garstka innych „działaczy zachowawczych“ zdobędzie się na wystąpienie przeciw projektowi. Ale znowu też mam niestety przeświadczenie, że prof. Makowski będzie za projektem głosował, także i sen. Evert, także i p. Smulikowski i p. Hołowski i p. Moraczewska i p. Minberg i p. Wiślicki i p. Minkowski i t. d., i t. d. A iluż to jeszcze jest innych osób iście zainteresowanych w ustawie małżeńskiej? Czyba w tych przewidywaniach się nie mylę?

Opinia katolicka nie może mieć zaufania do listy B. B., bo ma prawo, ba obowiązek zastosunkowywać się właśnie do poszczególnych list wyborczych w ilug tego, jak kandydaci tam zamieszczeni będą się odnosili do tak zasadniczej chociażby rzeczy dla Kościoła, jak do małżeństwa katolickiego.

„Dzień Polski“ nazywa to „demagogiczną reklamą partyjną... pod pła-

szczykiem obrony sakramentu małżeństwa“. Pamiętam, że dawniej takim samym piaskiem w oczy sypała „Epoka“ i „Głos Prawdy“ — organy ongiś także B. B., tak samo rozumują stronnictwa radykalne — ilekroć opinia katolicka występuje w obronie prawdy katolickiej, podważanej a może tylko niedocenianej, czy niezrozumianej przez pewne czynniki rządowe, natychmiast podnosiły wrzask — to robota antyrządowa, to demagogia partyjna.

Nie spodziewałem się, że „Dzień Polski“ podejmie się tej samej roboty. Nam chodzi o obronę praw Kościoła. Ks. Zygmunt Choromański.

Bluznierstwa żydowskie

Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Coraz bardziej mnożą się wypadki zamieszczania w pismach żargonowych obydnych bluznierstw przeciwko Chrystusowi Panu i dogmatom wiary chrześcijańskiej. Ostatnio w nrze 33 tygodnika żydowskiego „Literarische Bleter“ (żargonowe wiadomości literackie) pojawił się tak potworny w swem bluznierstwie wiersz przeciwko Chrystusowi Panu, że zmuszeni byliśmy przesłać ten numer prokuratorowi przy sądzie okręgowym.

Oprócz tego wśród ludności żydowskiej sprzedaje się książkę znanego pisarza komunistycznego, Barbusse'a, p. t.: „Jezus Nazareński“. Tłumaczył ją na żargon Marek Rakowski (wydawnictwo Gitlina, Warszawa, Nalewki). Książka ta jest stekiem bluznierstw przeciwko Chrystusowi Panu oraz propagandą zasad komunistycznych.

Tolerancja cenzury wobec Żydów jest zdumiewająca. Jak władze mogą zezwolić na takie zohydzenie i prowokowanie uczuć religijnych ludności chrześcijańskiej?

Przeciwko prasie

Starostwo grodzkie zakazuje kolportażu „Gazety Bydgoskiej“

Wczoraj koło południa starostwo grodzkie w Bydgoszczy zawiadomiło wydawnictwo „Gazety Bydgoskiej“ telefonicznie tuż przed wydaniem pisma, iż cofa swe zezwolenie na sprzedaż uliczną gazety przez kolporterów. Doniesienie to zostało później na żądanie wydawnictwa potwierdzone na piśmie — bez jakiegokolwiek umotywowania tego zarządzenia. W chwili zaś rozpoczęcia wydawania gazety pojawiło się dwóch umundurowanych policjantów i zaczęli sprawować kontrolę przyorkienkach administracji „Gazety Bydgoskiej“. Przeciwko temu zarządzeniu wydawnictwo „Gazety Bydg.“ przez swego adwokata p. Felcyna wniosło protest do p. wojewody oraz do ministerstwa spraw wewnętrznych, prosząc o bezwzględne uchylene zakazu, jako nie uzasadnionego żadnym przepisem prawnym.

Niezatwierdzona konfiskata „Gaz. Polskiej“ w Kościanie

Jak już donosiliśmy, została w tych dniach skonfiskowana na mocy zarządzenia starostwa tamtejszego „Gazeta Polska“ w Kościanie za zarobliwą wzmiankę pod nagłówkiem: „Sąd i trybunał stanu“. Konfiskatę tę jednak, jak donosi obecnie „Gazeta Polska“, sąd okręgowy w Lesznie nie zatwierdził, ponieważ nie mógł się dopatrzeć w inkryminowanej wzmiance znamion występuku z par. 130 i 131 u. k.

Cenzus wieku dla gazeciarzy.

Warszawa, 28. 10. (Tel. wł.). Wskutek rozporządzenia komisariatu rządu znikły na ulicach tak bardzo typowi dla Warszawy chłopcy — gazeciarze. Obecnie wolno sprzedawać dzienniki osobom od lat 17. przytem muszą mieć one koncesję. Sprzedaż wszystkich dzienników uległa wskutek tego opóźnieniu. (w)

KUPOJMY CEGIELKI NA BURSE
RZEMIEŚLNICZĄ (P. K. O. 212 664)

Mussolini za rewizją traktatów pokojowych

Prasa francuska o mowie Mussoliniego

Paryż, 28. 10. (Tel. wł.) Dzisiejsza prasa poranna żywo zajmuje się ostatnią mową Mussoliniego, szczególnie zaś jednym z jej ustępów, w którym Mussolini wypowiada się niedwuznacznie za rewizję traktatów pokojowych.

„Echo de Paris” stwierdza, że rzeczo- wą wartość przedstawiają te ustępy mo- wy Mussoliniego, które dotyczą żąda- nia rewizji traktatów pokojowych oraz te, które podkreślają włoski „Drang nach Osten”. — „Reszta — pisze wspom- niany dziennik — nawet zapewnienie, że z Włochów nigdy nie wyjdzie ini-

cjatywa do wojny, to „licentia rheto- rica”.

Wszystkie pisma widzą w mowie Mussoliniego ostry atak w kierunku Francji. „Ere Nouvelle” zapytuje w związku z tem: „Czyżby Mussolini za- pomniał, że, jeśli mowa o „niesprawie- dliwościach” w traktacie wersalskim, to i Włochy mają w tych „niesprawie- dliwościach” swój udział.” Lewicowy or- gan „Quotidien” dopatruje się w doktry- nie faszystowskiej zasadniczej przy- czynny niepokojów w Europie.

Prasa włoska popiera tendencje rewizjonistyczne

Rzym, 28. 10. (Tel. wł.) Cała pra- za włoska rozważa w związku z 9-tą rocznicą marszu na Rzym, która przypada na dziś, rezultaty prac, do- konanych w ósmym roku regime'u faszystowskiego.

Na specjalną uwagę zasługują pod- kreślenia, dotyczące zagadnień polity- ki zagranicznej. „Gazetta del Popolo” pisze, że Włochy pierwsze podały dłoń narodom zwyciężonym. Rozbrojenie i rewizja traktatów — oto hasła, które faszizm rzucił światu, celem dojścia do pokojowego współżycia narodów i zapewnienia trwałej i szczerzej spr- awiedliwości międzynarodowej.

„Popolo d'Italia” pisze, że w okre- sie rozpowszechniania nieszczęrych hasel federacji paneuropejskiej, Euro- pa dzieli się na zwycięzców i zwycię-

żonych. O ile zatem trak'aty, narzu- cające tym ostatnim ciężkie warunki, nie będą zrewidowane, trzeba być przygotowanym na nowe konflikty. Nowe gorączkowe zbrojenia potwier- dzają te obawy; rewizjonizm zatem a nie paneuropeizm może uratować Eu- ropę. Idee rewizjonistyczne winny być urzeczywistnione na korzyść wszyst- kich państw poszkodowanych przez traktaty bez powrotu do nowych aljansów wojskowych i dążeń hegem- onicznych. Niektórzy zwolennicy rewiz- jonizmu mogą pod jego płaszczykiem ukrywać nowe programy hegemonji zbrojnej, — Rzym natomiast jest zwol- nennikiem rewizjonizmu, uważając iż jest on moralną potrzebą oraz ideą prawdziwie europejską.

Kłeska powodzi i burz

Całe miasta i wsie na Śląsku niemieckim pod wodą

Berlin, 28. 10. (Tel. wł.) Ostatnie deszcze i burze wyrządziły na Śląsku straszne spustoszenia. Poziom wody w rzece Neisse podniósł się do wysokości 3,98 m. W Gorlicach wiele ulic jest za- lanych. Miejscowości Streichelsdorf, Luisdorf i Teichhof znajdują się pod wodą i są odcięte od świata. Z Głogow- wy przybyły na pomoc oddziały pionie- rów. W powiecie Loewenberg powódź zalała kilka wiosek. Fale powyrwały drzewa, zabierając ze sobą słabsze bu- dyńki i szopy oraz stodoły. Cała okoli- ca dziś nad ranem przedstawiała jeden obraz zniszczenia, tworząc jeden staw. Liczne linie kolejowe są zalane. Linja kolejowa do Kirschbergu jest zniszczo- na. Obraz zupełnego zniszczenia przed- stawia wieś Niedergoerichsdorf, która cała jest zalana. Wiele domów zawaliło się, a niektóre z nich musiano opróżnić. Mieszkańcy wsi w górnych piętach swych mieszkań przeżyli straszną noc.

We wsi Mauer w nocy dzisiejszej wieśniacy musieli opróżnić mieszkania względnie wyprowadzić bydło oraz drób do sąsiednich wiosek, co napotkało na poważne trudności. Wśród ciemnej nocy rozpoczęto prace około naprawy i wzmocnienia wałów ochronnych rzeki

Neisse. Do prac zmobilizowano ochot- niczą straż ogniową. Stan wody, wzra- stający w dalszym ciągu, budzi poważ- ne obawy. Dalekie tereny i pola są obec- nie już zalane. Wszelka komunikacja jest przerwana.

Dziś o godz. 10 woda przerwała tamę w Alt-Beckern, a wody rozlały się na całą okolicę. Miejscowość Klein-Beckern jest zupełnie zalana.

Jak donoszą z Wrocławia, również Odra przybrała. Z doliny górnośląskiej donoszą o silnych burzach i cyklonach, dochodzących miejscami do 100 klm. szybkości na godzinę.

Na granicy śląsko - saskiej wiele miejscowości jest zalanych, a wszelka komunikacja z miejscowościami poble- skimi uniemożliwiona. Miejscowości Niederoderwitz, Mittelherwigsdorf, Grosschoenau i Seifenhennigsdorf i in- ne stoją pod wodą. Cała okolica przed- stawia jedno, rozległe na kilkanaście kilometrów, jezioro.

Cała dolina rzeki Deichsel jest zupeł- nie zalana. Wszystkie domy w okolicy musiano opróżnić, a w innych mie- szkańcy ratują się na górnych piętach. Bydło i drób wyprowadzono na miejsce wyżej położone i jeszcze niezalane.

Wielkie burze i zawieje śnieżne w Czechosłowacji i Jugosławii

Praga, 28. 10. (Tel. wł.) Od trzech dni cała niemal Czechosłowacja na- wiedzona jest przez gwałtowne ulewy, burze i zawieje śnieżne.

W dolinie morawsko - czeskiej śnieg spadł na 1 metr wysokości. Liczne samochody zasypane zostały śnie- giem.

Rzeka Ostrawica koło Morawskiej Ostrawy wystąpiła z brzegu, zalewa- jąc na dalekiej przestrzeni obszary przybrzeżne.

W okolicy Swinowa na Morawach większa ilość dróg została zamknięta wskutek powodzi. Szereg domów stoi pod wodą, ludność została ewakuo- wana.

W górach Izery szaleje od kilku

Katastrofalne rozmiary powodzi w Smyrnie

Stambul, 18. 10. (PAT.) Według ostatnich wiadomości spowodowana przez gwałtowne ulewy powódź w Smyrnie i okolicach nabrała charak- teru katastrofalnego. Zawaliło się kilkaset domów. Z pod gruzów wy-

dożyto dotychczas 70 trupów. Około półtora tysiąca osób jest bez dachu nad głową. W mieście daje się od- czuć brak wody do picia. Brak jest również chleba.

Białogród, 28. 10. (Tel. wł.) Z całego kraju nadchodzą wiadomości o gwałtownych burzach i zawiejach śnieżnych. W niektórych dzielni- cach południowej Serbji śnieg spadł na wysokość jednego metra. Miasto Strumica prawie całkowicie zasypane jest śniegiem. Wiele budynków zo- stało uszkodzonych. Niżej położone dzielnice miasta stoją pod wodą. W Mostarze szalona burza zrównała z ziemią tamtejszą elektrownię. Wyso- ka warstwa śniegu pokryła dalekie obszary Bośni i Hercegowiny.

Zabłąkany samolot w Alpach

Wiedeń, 27. 10. (PAT.) Dzienniki donoszą, że w Alpach zabłąkał się sa- molot nieznanego pochodzenia w cza- sie silnej śnieżycy. Losy jego nie są znane. Przypuszczają, że wyładował on w górach. Według zapatrywań dzienników w Grazu, zaginiony samo- lot pełnił prawdopodobnie służbę mie-

dzy Holandją a Indjami Wschodniemi.

Statystyka bezrobocia na świecie

Genewa, 27. 10. (PAT.) Według urzędowych danych, zebranych przez Międzynarodowe Biuro Pracy, liczba bezrobotnych na świecie wynosi obec- nie od 12 do 15 milionów.

Konflikaty pism berlińskich

Poznań, 28. 10. Na zarządzenie władz skonfiskowano „Berliner Tage- blatt” nr. 507 z dnia 27 bm. za artykuł: „Politische Justiz in Polen”, dalej za- jęto dziennik „Der Tag” nr. 257 z dnia 27 bm. za artykuł: „Polnische Aus- schreitungen in Oberschlesien” i „Nachtausgabe” nr. 251 z d. 27 bm. za artykuł: „Die oppositionelle Festung” (k)

Burzliwe zgromadzenie przedwyborcze w Austrii

Wiedeń, 26. 10. (PAT.) Wczoraj wieczorem odbyło się w Innsbrucku zgromadzenie wyborcze. zwołane przez socjalistów, na którym przemawiał dr Bauer. W czasie zgromadzenia członko- wie „Heimwehry” rzucili na salę bom- bę cuchnącą, co wywołało panikę wśród zebranych. Kilka kobiet zemdląło. Pod trybuną mówcy znaleziono bomby na- ładowane materiałem wybuchowym, użytym do „zabek i rakiet wiatow- ych”. Policja dokonała kilku aresztow- ań.

Z Ostrowa

Wczoraj wypuszczono p. Wrobiń- skiego na wolność.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.83,75 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.92,2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.13 do 212.43 zł. gotówką 211.73 zł; za 100 gul- denów gd. w dewizach 173.00 do 173.26 zł, gotówką 172.66 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, 28. 10. 1930 r.

Spędzono: wołów 52, buhajów 109, krów 243, świń 1841, cieląt 484, owiec 128; ra- zem zwierząt 2857.

Płacono za 100 kg. żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczzone nie- oprzegane 126—136

Buhaje:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . 114—120
Tuczzone mięsiste 102—110

Nietuczzone, dobrze odżywione starsze 090—100
Miernie odżywione 080—090

Krowy:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . 136—150
Tuczzone mięsiste 124—132
Nietuczzone, dobrze odżywione . . . 100—106
Miernie odżywione 070—080

Jałowice:
Wytuczzone pełnomięsiste . . . 132—140
Tuczzone mięsiste 112—124
Nietuczzone, dobrze odżywione . . . 094—110
Miernie odżywione 088—092

Młodzieź:
Dobrze odżywione 090—090
Miernie odżywione 076—080

Cielęta:
Najprzedniejsze cielęta wytu- czzone 160—170
Tuczzone cielęta 140—150
Dobrze odżywione 130—136
Miernie odżywione 100—120

OWCE:

Wytuczzone pełnomięsiste ja- gnięta i młodsze skopy 140—148
Tuczzone starsze skopy i ma- ciorki 114—122
Dobrze odżywione 000—090

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 164—170

Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 154—160

Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 146—150

Mięsiste świnie ponad 80 kg żywej wagi 136—140

Maciory i późne kastraty 136—140

Świnie bekonowe 144—148

Przebieg targu spokojny.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28. 10. 1930 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdo- wego była nieco mocniejsza. Z poł. państw, wzmocniła się znacznie w kursie 5 proc. pożycz. konwers., za którą płacono początkowo 48 proc., a w końcu 49 proc. 4 proc. pożycz. inwestycyjną, która robiono liczniejże obroty, notowała po- czątkowo 104,— a pod koniec giełdy 103.50 w oddaniu. Mniejszych obrotów bez notowa- nia robiono 5 proc. premj. dolarową po 59,— w oddaniu. Papiery lokacyjne P. Z. K. były dziś wszystkie poszukiwane, a mianowicie płacono za 8 proc. listy dola- rowe (stare) 93 1/2 proc., za 4 proc. listy zast. konwert. 38 1/2 proc. i za 6 proc. listy żytnie 18.25 (za 1 etr. mtr.).

Akcje bankowe i przemysłowe bez no- towania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiry procentowe:
(Kurs w procentach nominalu).

5% Pożyczka konwersyjna 49,— % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 93 1/2 % P.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 38 1/2 % P.

(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 18.25 P.
4% Premj. Poż. Inwest. 104—103 1/2 O.
Tendencja nieco mocniejsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 28. 10. 1930 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.93 1/2, sp.: 8.95 1/2, kup.: 8.91 1/2.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,35	124,86	124,04
Budapeszt	156,10	156,60	155,70
Holandja	359,30	360,20	358,40
Londyn	43,33	43,44	43,22
Paryż	35,00	35,09	34,91
Nowy Jork	8,912	8,932	8,892
Praga	26,45	26,51	26,39
Szwajcaria	173,13	173,56	172,70
Wiedeń	125,76	126,07	125,45
Włochy	46,71	46,83	46,59
Berlin	212,45		

Tendencja niejednolita.

Papiry wartościowe i obligacje.

4% pożycz. inwest. 100,50
3% pożycz. bud. 50,00
5% pożycz. konw. 48,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—105,00
Bank Polski	155,0—155,50
Sila i Światło	0,00—66,00
Częstocice	0,00—36,00
W. T. F. Cukru	0,00—35,00
Lilpol	0,00—22,50
Modrzejów	0,00—8,00
Norblin	0,00—35,00
Ostrowiec	0,00—46,00
Haberbusch	106,00—107,50
Klucze	99,00—100,00

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Komentarz.

Z papierów państw. mocniejsza 5 proc. pożycz. konwers. i inw. Dla listów zast. ten- dencja mocniejsza, dla akcji przeważnie mocniejsza. — Z bankowych utrzymany Bank Handlowy, mocniejszy Bank Polski. Sila i Światło cokolwiek słabsze. — Z cu- krowniczych Cukier utrzymany. Częstoci- ce nieco słabsze. Metalurgiczne utrzyma- ne. Modrzejów mocniejszy. Ze spżyw- czych mocniejszy Haberbusch, mocniejszy Klucze.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 28. 10. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad. 75—76 kg. 228,00—230,00

Tendencja mocniejsza.

Pszenica march. 73 1/2 kg. fr. wag. Berlin tr. 0,00—232,00

Tendencja mocniejsza.

Zyto march. od stacji załad. 70—71 kg. 148,00—150,00

Tendencja stała.

Zyto meklemb. 70—71 kg. cif Berlin sprzed. 0,00—153,00

Tendencja stała.

Jęczmień march brow. od st. załadowania 184,00—210,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i prze- mysłowy 165,00—176,00

Tendencja spokojna.

Owies march od st. załad. 141,00—152,00

Tendencja spokojna.

Mąka pszenna 27,50—36,00

Tendencja spokojna.

Mąka żytnia przemiał do 60% 23,50—26,75

Tendencja spokojna.

Ospa pszenna 7,25—7,75

Tendencja spokojna.

Ospa żytnia 6,75—7,25

Tendencja spokojna.

Groch Victoria 27,00—31,00

Groch pastewny 19,00—21,00

Peluszka 19,00—20,00

Bób polny 17,00—18,00

Wyka 18,00—20,00

Makuch rzepakowy 8,75—9,25

Makuch lniany 14,50—14,70

Wytłoki suche 5,00—5,40

Śród Soja 12,90—13,10

Śloma żytnia pras. drut. 0,70—0,90

Śloma psenna pras. drut. 0,60—0,80

Śloma owsiana pras. drut. 0,70—0,85

Śloma jęczm. pras. drut. 0,65—0,80

Śloma żytnia dl. wiąz. 0,80—1,05

Śloma żytnia pras. sznur. 0,75—0,95

Śloma psz. pras. sznur. 0,70—0,80

Sieczka 1,50—1,65

Tendencja spokojna.

Siano zwykłe handl. I pokos 1,50—1,80

Siano zwykłe handl. II pokos 1,20—1,50

Siano dobre I pokos 2,05—2,25

Siano dobre II pokos 1,65—2,00

Lucerna luźna 2,90—3,30

Tymoteusz luźny 2,80—3,20

Siano koniczynowe II pokos 2,60—3,00

Siano Miellitz luźne (Warta) 1,65—1,85

Siano Miellitz luźne (Havel) 1,20—1,50

OGÓLNA TENDENCJA CHWIJNA.

Notowania złote w Berlinie.

z dnia 28. 10. 1930 r.

Wyплаты na Warszawę 46,95—47,15

Noty wielkie 46,90—47,30

**W pierwszych
10-ciu latach**
winna każda matka dziecko swe myć
i kąpać tylko za użyciem czystego la-
godnego

**MYDŁA
DLA DZIECI NIVEA**

Dziecko będzie jej za to wdzięczne,
gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości
wiele kłopotów o zachowanie dobrej
cery. Mydło Nivea jest wyrobione
według przepisów lekarskich specja-
nie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.50

Przed namydleniem należy twarz natrzeć KREMEM NIVEA

jednakże lekko, by nie utrudniać tworzenia się piany. Łatwo się wtedy przekonać, że nawet codzienne golenie nie szkodzi skórze. Unika się bowiem zaczerwienienia skóry i bolesnych wyprysków, a skóra twarzy otrzyma wygląd świeży, pielęgnowany i młodociany. Kremu Nivea nie można niczem zastąpić, tenże bowiem tylko zawiera Euceryt, pielęgnujący skórę, a na tem właśnie polega jego skuteczność.

Pudełko po zł. 0.40 do 2.60 | Tubki cynowe po zł. 1.35 i 2.25

Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

Tw 534

Bieżące nastroje w Niemczech

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 25 października.
Z miarodajnej strony niemieckiej wyrażane bywa życzenie, aby dziennikarze zagraniczni wpływali na opinie swych czytelników uspokajająco.

Żądanie takie byłoby w pewnych warunkach uzasadnione, lecz od kilku tygodni właśnie stosunek prasy niemieckiej do spraw polskich stał się wręcz prowokacyjny. Ostatnio, t. zn. w ciągu ubiegłych 48 godzin nastroje jeszcze się zaostrzyły. Wszelkie możliwe preteksty są wyszukiwane, aby zatakować Polskę. Aresztowanie rzekomego sprawozdawcy „Canadian Times” w Małopolsce wschodniej dało asumpt do opatrzonej agresywnymi komentarzami depesz. Wczorajsza „Kölnische Zeitung” zamieszcza rozwiękłą korespondencję z Warszawy o wydarzeniach w Małopolsce, przytaczając szesnaście wypadków masowych „okrucieństw”, popełnianych przez karne ekspedycje wojskowe. Pismo to zaznacza, iż ma to związek z nadchodzącymi wyborami. Pod tytułem „Robota wyborcza ze strzałami rewolwerowymi” ogłasza wieczorne wczorajsze wydanie „Germanii” telegram z Katowic o napadzie dokonany tam na bankierów niemieckich. Wiadomość ta opatrzona jest niezwykle ostrym komentarzem. O samem zajściu donosi też „Deutsche Tageszeitung” i „Lokal Anzeiger”.

Sprzedawanie ziemniaków na gdańskiej Westerplatte przez polską załogę uważa korespondent „Lokal Anzeiger” za jedno z szeregu polskich nadużyć w stosunku do wolnego miasta. „Vossische Zeitung” alarmuje opinię robotami przy odcinku kolejowym Bydgoszcz-Gdynia, nie dotyczącym terytorium gdańskiego. Jest to zdaniem tego pisma nietylko akcja, skierowana przeciwko Gdańskowi, ale także i Rzeszy, ze względu na konkurencję w eksporcie węgla. Również polskiej polityce wobec Litwy przypisuje „Deutsche Tageszeitung” plany ostatecznego zlikwidowania roszczeń litewskich w stosunku do Wilna, korzystając z izolacji Litwy poróżnionej chwilowo z Niemcami.

Znaleziono też powód bezrobocia w

Prusach. Ma nim być napływ polskich robotników sezonowych. Pruski rząd powziął w związku z sytuacją na rynku pracy szereg postanowień m. i. wystąpił z wnioskiem do rządu Rzeszy, aby, począwszy od roku przyszłego, wykluczyć obcych robotników sezonowych. Jak wiadomo liczba tej kategorii robotników wynosi około 110.000, z czego 90.000 przypada na Polaków. Co do tego postanowienia można zauważyć, iż wprowadzenie nie sprzeciwia się ono konwencji emigracyjnej z 24 listopada 1927 r., to jednak nie odpowiada jej duchowi. Nadto — o ile zarządzenie otrzyma moc obowiązującą — poszkodowanymi będą w pierwszym rzędzie właściciele ziemscy pasa nadgranicznego, którzy robotników rolnych polskich w pokazywanych liczbach zatrudniają bynajmniej nie z sympatji, lecz dla tego, iż widzą w tem swój własny interes, gdyż robotnik polski jest tańszy od niemieckiego. Decyzję rządu pruskiego można zatem uważać za krok, mający na celu wywołanie efektu na opinii publicznej.

Dzisiejsze nastawienie prasy niemieckiej (bynajmniej nie skrajnej) należy przypisać w dużej mierze nastrojom zagranicznym. Po przykrych niespodziankach, jaką był dla Francji, Anglii i Ameryki wynik wyborów w Niemczech, nastąpiło odprężenie. Prasa tak niemiecka, jak i część francuskiej podkreśla wspólność interesów, szczególnie ekonomicznych, obu krajów. Anglia z pewną sympatią śledzi dyskusję na temat moratorium względnie rewizji planu Younga. Głosy prasy włoskiej odnoszą się pozytywnie nie tylko do rewizji finansowej, ale zupełnie i do politycznej. Wreszcie dr. Schacht jest w Ameryce bardzo czynny. Ostatnio przeniósł pole swej działalności do Bostonu, najważniejszego po Nowym Jorku środowiska bankowego. Mimo zimnej wody, jaką oficjalnie koła amerykańskie oblewają Niemcy i aliantów, nadzieje tutejsze nie słabną, tem bardziej, że Young wyładował w Europie, a gubernator Banku Francuskiego w przyszłym tygodniu odwiedzi Berlin. M. N.

Miejskiej w Poznaniu i do Warszawy. W końcu uchwalono następującej treści rezolucję:

Po wysłuchaniu przedstawionych postulatów w sprawie zagrożonego bytu restauratorów z powodu odbierania możliwości egzystencji przez obecnie uchwalony 100 proc. dodatek do patentu akcyzowego przez Radę Miejską w Poznaniu i uchwalonych dodatków do tych patentów w innych miastach Polski Zachodniej, następnie masowych obecnie odbierania koncesyj wyszynkowych i ostatecznego terminu likwidacyjnego do 31 grudnia 1930, a w końcu — z powodu nadmiernie wysokich podatków i bezwzględnej ściągania tych podatków w drodze egzekucji i przymusowej licytacji — przyszło zebranie do smutnego przekonania, że zawód ten w systematyczny sposób niszczone, znajduje się w groźnym położeniu, które niebawem mogłoby spowodować setki rodzin na całkowite wyzucie ich z posiadania mienia i egzystencji, a temsamem doprowadziłoby w dalszym ciągu tysiące osób jako zajętych sił pomocniczych na bezrobocie.

Położenie restauratorów i pokrewnych zawodów — w dzisiejszym stanie długo już trwającego kryzysu gospodarczego — jest o tyle cięższe, iż niezależnie od licznych ciężarów, nakładanych na te przedsiębiorstwa, od dłuższego już czasu daje się odczuwać znaczne zmniejszenie się liczby gości z miesiąca na miesiąc, a co zatem idzie i wpływów.

Ze względu na to, że w myśl ustawy konstytucyjnej każdy obywatel ma prawo do żądania ochrony swego bytu i mienia, przeto zebrani również domagają się słusznych praw i na tej podstawie zwracają się z prośbą

a) do Rady Miejskiej w Poznaniu, by zechciała przez ponowną uchwałę znieść 100 proc. dodatek do patentów akcyzowych, a w miejsce tego zaprowadzić taki, któryby rozciągał się na wszystkich mieszkańców miasta Poznania,

b) do Rządu, ażeby ten zechciał przychylić się do następujących postulatów:

1. spowodować znulizowanie ustawy antyalkoholowej z dnia 23 kwietnia 1920 i ustawy o monopolu spirytusowym z dnia 28 marca 1927.

2. spowodować ostateczne uregulowanie sprawy opłat i ponoszenie ciężarów na rzecz inwalidów nietylko przez przemysł restauracyjny ale także przez inne branże i całe społeczeństwo polskie;

3. wstrzymać odbieranie wymówionych koncesyj i przedłużyć termin likwidacyjny aż do definitywnego załatwienia sprawy koncesyjnej.

4. zmniejszyć, ze względu na obecne krytyczne położenie obciążenie podatkowe przemysłu gospodniego przez podział świadczeń przemysłowych i patentów akcyzowych na więcej kategorii, zmniejszyć podatek od obrotu i inne nadmierne obciążenia, oraz udzielić zezwolenia na spłaty tychże w różnych ratach kwartalnych;

5. umożliwić byt restauratora dworcowego przez przywrócenie pełnej koncesji. (z)

Akcja budowlana Ubezpieczalni Krajowej

Wczoraj odbył się „wieniec” dla rzemieślników i robotników, zatrudnionych przy budowie trzech wielkich bloków mieszkalnych, stawianych przez Ubezpieczalnię Krajową przy ul. Szamarzewskiego. Wieniec odbył się w obecności pp. ministrów Prystora i Kuehna oraz dyrektora departamentu ubezpieczeń społecznych p. inż. Dreckiego, dalej p. prezydenta Ratajskiego i innych. Z przemówienia p. starosty krajowego Begalego wynikało, że akcja budowlana Zakładów Ubezpieczeń zainicjowała ministerstwo pracy i opieki społecznej z dy-

rektorem departamentu inż. Dreckim na czele. Wniosek ministerstwa pracy o uruchomienie na cele budownictwa mieszkalnego w latach 1930—34 po 25 000 000 rocznie, czyli 125 000 000 w ciągu lat pięciu uchwalila Rada Ministrów w dniu 4 grudnia 1929 i równocześnie zgodziła się na to, że celem potanienia czynszów mieszkaniowych z jednej strony a odpowiedniego oprocentowania kapitałów zakładów ubezpieczeniowych z drugiej strony akcja budowlana zakładów ubezpieczeniowych zostanie pośrednio zasilana przez Państwowy Fundusz Budowlany.

Z inicjatywy ministerstwa pracy powstało Stowarzyszenie Budowlane Zakładów Ubezpieczeniowych, opracowujące pod nadzorem ministerstwa pracy projekty budowlane i regulujące wzniesienie budowli w poszczególnych miejscowościach Rzeczypospolitej.

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu nietylko że nie pozostała w tyle poza innymi zakładami, lecz należy do pierwszych, która mogła zaprezentować budynek stojący już pod dachem. Poza blokiem przy ul. Szamarzewskiego zamierza Ubezpieczalnia rozpocząć budowę domów robotniczych w Gdyni w roku przyszłym, a w roku 1932 dalsze domy w Poznaniu przy Górnej Wildzie, gdzie ma już zakupione grunty pod budowę.

Blok budynków przy ul. Szamarzewskiego obejmuje ogółem 160 mieszkań, w tem 60 jednopokojowych z kuchnią i 98 dwupokojowych z kuchnią oraz 2 sklepiki. Preliminowane koszty budowy wynoszą 2 588 000 zł, które, jak z wyniku przetargów dotychczasowych wnioskować można, obniżą się przy oszczędnym sposobie budowy conajmniej o ¼, tak, że 1 metr sześcienny budowli łącznie gruntu będzie kosztował około 45 zł. Czynsz dzierżawny będzie wynosił za pokój i kuchnię około 40 zł. za dwa pokoje i kuchnię około 55 zł. Mieszkania będą gotowe na wiosnę roku przyszłego.

Zbędny obchód

Września, 25 października.

Na zwołane przez p. burmistrza kurendą zebranie w sprawie urzędzenia w dniu 11 listopada drugiego obchodu „Cudu Wisły” przybyło z kilkudziesięciu zaproszonych zaledwie 10 osób, a później jeszcze dwie osoby. Ustalono przy tak nikłej liczbie zebranych urządzić na dzień przed obchodem capstrzyk, a w dniu 11 listopada pójść na nabożeństwo i urządzić w rynku defiladę, w południe zaś akademję w Domu Żołnierza. Zainteresowanie się sprawą drugiego obchodu jest we Wrześni bardzo słabe, gdyż społeczeństwo tutejsze uczciło już godnie rocznicę „Cudu Wisły” w sierpniu rb.

Składajcie ofiary na pomnik Najsw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu! Zebrane pieniądze wracają znów przez pracę przy budowie do społeczeństwa.
Konto nasze w P. K. O. nr. 207 470.

Restauratorzy w obronie swego bytu

Komitet międzyzwiązkowy dla obrony koncesyj wyszynkowych w Poznaniu, zwołał na wczoraj do Ogrodu Zoologicznego wielki wiec, by zaprotestować przeciw dopłatom do patentów akcyzowych, nadmiernym podatkom i świadczeniom oraz przeciw masowo odbywającej się redukcji koncesyj wyszynkowych.

Złączeni są Związek Kupców Winno-Kolonjalnych, Związek Właścicieli Browarów, Zachodnio-Polskie Stow. Hurtowników Win w Poznaniu, Wytwórcy Napojów Alkoholowych, Związek Hurtowników Piwa, Związek Pomocników Gastronomicznych, Polsko-Chrześcijański Związek Restauratorów, Właściciele Hotelu i Kawiarni i t. d. Przybyli przedewszystkiem licznie restauratorzy z Poznania a także niemiernie licznie z okolicy.

Obrady otworzył prezes Związku p. R. Antoniewicz, wyjaśniając motywy dla jakich wiec zwołano. Przewodnictwo oddano w ręce dyr. St. Głowackiego. Nastąpiły przemówienia powitalne. Pierwszy zabrał głos imieniem Izby Przemysłowo-Handlowej dyr. p. Maciejewski. Mówca podkreślił, że nie jest za wprowadzaniem uchwalonego w lutym br. przez radę miejską sto procentowego komunalnego dodatku do patentów akcyzowych, który jak wiadomo obowiązywać ma od 1. 1. 31.

Wprowadza go się poraz pierwszy w czasie najkrytyczniejszym pod względem gospodarczym, kiedy siła kupna znacznie osłabła, wywołując przez to ogólne zmniejszenie obrotów w zakładach gastronomicznych. Nadto — ze względów gospodarczych nie jest wskazane obciążać tak wygórowanym podatkiem jedną tylko gałęź zarobkową.

Imieniem Związku Restauratorów Dworcowych przemawiał p. Sibilski.

Referat o ogólnej sytuacji zawodu restauratorskiego wygłosił p. Antoniewicz. Przedstawił ciężkie położenie restauratora i zwraca się do miarodajnych czynników, by wpłynęły na cofnięcie uchwał, które mogłyby do reszty zrujnować zawód restauratorski. Przedstawiciel wydawnictwa „Dom Gościnny” red. Grudziński mówił o podatkach, podał zgromadzonym sposób jak z mafii tej skutecznie można wybrnąć. Prez. Tow. Restauratorów p. Piossek, mówiąc o podatku, scharakteryzował obecny stan restauratora, którego egzystencja poważnie jest zachwiana.

Imieniem Zw. Prac. Gastr. przemawiał p. Kubiaczyk, który stwierdził, że i w przemyśle gastronomiczno-hotelowym odczuwa się ciężkie położenie i dlatego współpraca tej gałęzi z restauratorami jest konieczną, aby wspólnie walczyć o lepsze jutro. W końcu przemawiał przedstawiciel fabryki wódczanych dr. Skowroński. Uchwalono wysłanie delegacji do Rady

Kobieta współczesna

nie poddaje się już cierpliwie bólowi głowy. Gdy ten ból, nieunikniony przy dzisiejszym tempie życia, zaczyna jej dokuczać, zażywa szybko 1—2 oryginalnych tabletek Aspiriny, które sprawią jej ulgę.

Istnieje tylko jedna

ASPIRINA

Każde opakowanie i każda tabletki oryginalnej Aspiriny opatrzone są znakiem BAYER.

NW 4698

Polacy w wyborach gdańskich

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdańsk, 25 października. Tego samego dnia, w którym Polacy w Polsce będą głosowali do Sejmu, rodacy nasi w Gdańsku będą głosowali do tutejszego sejmiku gdańskiego. Tak w Polsce, jak i w wolnym mieście Gdańsku, dzień 16 listopada będzie wiele mówiący.

Akcja wyborcza do nowego sejmiku gdańskiego prowadzona jest wśród Niemców tutejszych na wzór akcji, która poprzedziła w Niemczech wybory do Reichstagu. Socjaldemokraci, centrowcy i nacjonalisci pragną zachować dotychczasowy stan posiadania, zaś wielkich sukcesów spodziewają się hakenkreuzlerzy i komuniści. Pod tym względem Gdańsk jest wiernym odbiciem Niemiec. Oczywiście i Niemcy gdańscy nie zapominają o „zagadnieniu polskim”. Hasła „Lqs von Polen” i „Zurück zu Deutschland” zdobią programy nawet umiarkowanych stronnictw. Partja mieszczańska, zdawałoby się mogła najbardziej zainteresowana w utrzymaniu z Polską dobrych stosunków, sprowadziła sobie z Berlina byłego współpracownika Stresemanna, von Rheinabena, i na wielkim wiecu kazała mu przemawiać na temat „Wir und der Korridor”. Oświadczenie Rheinabena, że czas już połączyć Gdańsk i Prusy Wschodnie z Niemcami, przyjęto niemiłkającymi oklaskami i głośnieimi okrzykami „Precz z Polską!”.

W nowym sejmie gdańskim liczba posłów będzie ograniczona ze 120 do 72 osób. Ograniczenie liczby foteli jest bezpośrednim powodem rozpisania nowych wyborów, chociaż przynależałoby, że sprężyną rozwiązania dotychczasowego sejmiku gdańskiego było dążenie nacjonalistów i stronnictw mieszczańskich do obalenia władzy socjal-demokratów.

W pierwszym sejmie gdańskim Polacy mieli miejsc siedem, w drugim — pięć, zaś ostatnim, wybranym w roku 1928, — tylko trzy. Przyczyną spadku polskich mandatów dopatrywać się należy w radykalizowaniu i rozbijaniu polskiego społeczeństwa w Gdańsku przez przeróżnego pokroju „sanacyjnych” karierowiczów, przybyłych z Polski na teren wolnego miasta. Ostatnim dziełem tych panów był, dokonany w tym roku, „nielegalny” wybór zarządu Gminy Polskiej w Gdańsku, — wybór, który doszczętnie rozbił tutejsze społeczeństwo polskie. Gdy na teren Gdańska nie była jeszcze przeszczepiona „sanacja”, Polacy występowali jednolicie i mieli w sejmie 7 foteli.

Polacy gdańscy idą do wyborów rozbici. Istnieją dwie listy: „sanacyjna”,

popierana w każdej formie przez urzędy polskie w Gdańsku, i „Związku Polaków - Katolików”. Listę rozbijaczy społeczeństwa polskiego w Gdańsku zdołają Lendzion, prezes Z. Z. P., technik Czarnecki, zwany „inżynierem”, oraz p. Budziński, który przedtem zajmował również skromne stanowisko podróżującego, zaś obecnie tytułowany jest „dyrektorem”. Na liście niema głównego przywódcy, dr. Moczyńskiego. Dr. Moczyński, który przedewszystkiem ponosi odpowiedzialność za rozbicie społeczeństwa polskiego w Gdańsku, trzyma się teraz na uboczu, bo przeczuwa porażkę „swoich” i boi się zupełnej kompromitacji.

Liście „Związku Polaków - Katolików” przewodzą tacy znani i zasłużeni działacze narodowi, jak dr. Kubacz, prosto uosobienie wodza Polaków gdańskich, dalej Wojciech Jedwabski, wiceprezes gdańskiego okręgu „Sokoła” i Roch Ziehms, prezes najstarszego w Gdańsku Towarzystwa Ludowego.

Lista „Związku Polaków - Katolików” była nieodzowną koniecznością, ponieważ większość Polaków gdańskich w żadnym wypadku nie oddałaby głosów za samowolną listą „sanatorów” i wogóle wstrzymałaby się od głosowania, co przyniosłoby jeszcze większą szkodę sprawie polskiej.

„Związek Polaków - Katolików”, który nie poddał się dyktaturze jednostek, operujących pod „sanacyjnymi” hasłami, nie chcąc dopuścić do zmarnowania się chociaż jednego głosu polskiego, zwrócił się do przeciwników z propozycją zablokowania list, ale nie otrzymał odpowiedzi.

Nie ulega wątpliwości, że znaczna większość głosów polskich w Gdańsku padnie na listę „Związku Polaków-Katolików”. W każdym jednak razie, z powodu rozbicia, sprawa polska w Gdańsku mocno ucierpi.

Winę ponoszą ludzie dr. Moczyńskiego i ci, którzy, zaopatrzeni w pieniądze i wpływy, nim kierują. Na ich głowy spada odpowiedzialność za przepaszczanie sprawy polskiej w Gdańsku, ponieważ znowu zmniejszona liczba mandatów polskich w sejmie gdańskim da Niemcom argument do ręki, że Polaków w Gdańsku jest coraz to mniej i, że w wolnym mieście nie mają nic do mówienia.

Ci, którzy w Polsce najgłośniej krzyczą o naszym mocarstwie stanowisku, wymagającym, jak wiadomo, silnej pozycji na terenie wolnego miasta Gdańska, spowodowali właśnie prawie zupełny upadek tej pozycji. Grzechy te będzie bardzo ciężko odrobić. F o b.

Zebranie przedwyborcze kobiet w Śremie

Śrem, 27 października. W dniu 23 b. m. odbyło się w Śremie wielkie zebranie przedwyborcze listy narodowej nr. 4 dla kobiet. Już o godz. 8 sala p. Glińskiego była całkowicie zapelniona. Zebranie zagał prezes Str. Narodowego w Śremie p. Adamski, który oddał przew. w ręce p. Szczesnej. Następnie znakomity referat wygłosiła p. pułk. Krzyżagórska z Poznania. Prelegentka z siłą podkreśliła zwłaszcza znaczenie zagadnień religijnych. Zaznaczyła, że Polka - katoliczka nie może oddać głosu na listę, którą reprezentują Żydzi, masoni, a popierają marjawiści. Jedyną listą zupełnie katolicką jest lista nr. 4 — i tę wszystkie Polki winny popierać podczas wyborów.

Pozatem p. pułk. Krzyżagórska narysowała obraz smutnych stosunków ekonomicznych państwa. Mówiła też o rozpanoszeniu się w Polsce Niemców i Żydów. Pod koniec prosiła wszystkie panie o modlitwę za jedność narodu w czasie wyborów, by wreszcie nadeszła szczęśliwsza epoka dla ukochanej Ojczyzny.

Pod koniec zebrania zabrała głos p. Mikołajczakówna, która zaprojektowała urządzenie na miejscu składki na

mszę św. za pomyślność wyborów. Wniosek znalazł gorące uznanie wśród uczestniczek. Po odśpiewaniu hymnu „Boże coś Polskę” zebranie rozwiązano.

Na czas przedwyborczy wybrano komitet propagandowy z p. Szczesną na czele. (wa)

Sytuacja przedwyborcza w Strzelnie

Niepowodzenia akcji „sanacyjnej”

W związku z wyborami odbył się w Strzelnie i w powiecie cały szereg wieców. M. i. odbył się tydzień temu t. zw. wiec dyskusyjny, który „sanacja” chciała wykorzystać dla swoich celów i sprowadziła swego prelegenta p. Garbicza z Bydgoszczy. Zebrani wysłuchali w spokoju jego początkowych wywodów, gdy jednak zaczął zachwalać towar wyborczy B. B., wywołało to na sali ostre sprzeciwy.

W dyskusji replikował na wywody „sanatora” redaktor Cieślak z Inowrocławia, którego zebrani obdarzyli burzą oklasków. Dwa filary miejscowej „sanacji”, p. Cieślak W. i Jezierski stanowili odosobnioną wyspę sanacyjną na wiecu. Gdy poraz wtóry „sanator” chciał mówić, zebrani

zaintonowali „Rotę”, poczem p. Garbicz w obawie dalszych wywodów redaktora Cieślaka oświadczył, że wobec słabego głosu przewodniczącego wiecu, a prezesa B. B. adw. Krzyżanowskiego, on z upoważnienia przewodniczącego wiec rozwiązuje. Oświadczenie to wywołało salwę śmiechu, oraz okrzyki jak „boicie się, precz z „sanacją!”

Rezultat wiecu — to bezsilna złość miejscowego świstka „sanacyjnego”. Dużo wesołości budzi szczególnie doskonała znajomość stosunków wielkopolskich u autora kłamliwego artykułu. Widać, że wiadomości te czerpał ze śp. „sanacyjnego” „Głosu Prawdy”. Można by już wybaczyć niektóre nieścisłości sprawozdania z wiecu, boć trudno przecież prawdę pisać, gdy więcej od innych się słyszało, niż samemu widziało — ale znajomość stosunków wielkopolskich winni wykazywać nawet pisarkowie „sanacyjnych” świstków, wychodzących w Wielkopolsce. Zarzucono np. redaktorowi Cieślakowi, że jest wielkopolaninem z Łomży, podczas gdy w Łomży redaktor Cieślak bawił tylko trzy dni jako żołnierz przy odsieczy dla Warszawy w roku 1920.

Lecz to nie jedyna kłeska „sanacji” w Strzelnie. Wiec N. P. R. i zebranie rolników w Strzelnie i w Kruszwicy, oto szereg kłesk, które „sanacji” nie dobrego nie wróżą. Celem zatuszowania tych porażek wysuwa miejscowa „sanacja” również swoje rzekome sukcesy. Pierwszy z nich, o którym rozpisują się „sanatorzy” — to jednogłośnie poparcie listy B. B. na zebraniu Ch. D. Niestety — nikt nie wie gdzie i kiedy powyższe zebranie się odbyło („sanacja” to też przemilcza). Wiadomem natomiast jest że podpisy, zebrane na rzekome zebraniu, pochodzą z zebrania po domach. Drukiem i zarazem największym zwycięstwem „sanacji” ma być zdobycie dla B. B. niejakiego Janeckiego. Jeszcze niedawno „sanacja” rozpisywała się o nim i jego „takte podyktowanej alkoholem”, jako o człowieku o którym nie warto się zajmować („Nadgoplanin” nr. 239). W pięć dni potem podaje się radosną wiadomość, że p. Janecki przejrzał swój błąd i przystąpił do „sanacji” („Nadgoplanin” nr. 244). Potwierdza się zatem stare przysłowie „Swój do swego zawsze ciągnie”. Te i inne kłamstwa, oraz artykuły miejscowego organu „sanacyjnego” nie przyciągną ludzi o wrażliwych sumieniach do „sanacji” — i miejscowe jej filary jak Jezierski, Zieliński, Janecki i Cieślak napróżno się trudzą uprawianiem polityki po rogach rynku.

Pięć osób na wiecu B. B. w Grodzisku

Grodzisk, 26 października.

Na dzisiejszą niedzielę w południe został zwołany wielkimi plakatami wiec przedwyborczy listy „sanacyjnej” nr. 1. Mimo szalonej reklamy wiec nie mógł się odbyć, gdyż przybyło nań dosłownie 5 (pięć) osób — i to sami członkowie komitetu, zwołującego wiec.

Wobec takiego „sukcesu” pięciu wspomnianych liderów „sanacji” grodzkiej opuściło salę (zamówiona już na kilka dni przedtem) — w nastrojach niewątpliwie niezbyt różowych.

Przeciw „sanacji”

Pobiedziska, 25 października.

W piątek, 24 b. m. odbył się u nas wiec B. B., który zagał b. senator p. Siekierski. Pierwszy zabrał głos p. poseł Boczoń (ciszakowiec). Wywody wody jego były tak nudne, że wprowadziły słuchaczy w zdecydowanie senny nastrój.

W dyskusji zabrał głos p. Karasiewicz, który w mocnych słowach, zobrażował działalność „sanacji”, stwierdzając, że całe społeczeństwo — ma jej dosyć. Nagrodzono go okrzykami i hucznymi brawami. P. Karasiewicz jeszcze parę razy zabrał głos, charakteryzując „sanację”, co wprowadziło jej mernerów w stan bezsilnej złości. Jeden z referentów „sanacyjnych” obrzucił p. Karasiewicza stekiem ordynarnych wyzwisk i pogroźek, co oburzyło do głębi zebraną publiczność.

Trzeba przytem nadmienić, że wiec ten był silnie obstawiony przez strzelców, którzy specjalnie obstarpił wszystkich obywateli, zabierających głos i krytykujących „sanację”. Z pośród publiczności ustawicznie padały okrzyki gromkie: „Niech żyje Trampczyński,

„niech żyje Roman Dmowski” i t. d. Na cześć Piłsudskiego — wiwatowali tylko strzelcy.

Kiedy młodzi wznosili okrzyki na cześć Dmowskiego, w pewnej chwili cała zgraja strzelców wpadła na członka placówki Młodych O. W. P. p. Michalowskiego i poczęła go szarpać, wzywając policji. Policjanci jednak stwierdzili, że w odczytach tych nie było nic karygodnego.

Drugi referent już swego przemówienia nie wygłosił, tylko szybko zakończono zebranie, na którym „sanacja” poniosła tak bolesne fiasko.

Kaczo ry, pow. Chodzież, 25 10.

W ubiegłą niedzielę bm. odbyło się na stacji kolejowej zebranie B. B., na które stawili się wszyscy kolejarze, „na rozkaz”, oraz inni obywatele Kaczor. Zebranych pouczał na swój sposób pewien naczelnik kolejowy, który wychwalał pod niebiosa kandydatów B. B. Po tych pustych frazesach wyłonila się dyskusja, w której odzywno się w te słowa: „Co nas obchodzi inne okręgi wyborcze, jeśli w naszym okręgu szamotulskim postawiony jest na liście B. B. znany ogółowi niedowiarek Ciszak. Na takiego mamy głosować?” „Podobno na liście B. B. są Żydzi!” itp. Nawet miejscowy prezes B. B. zaznaczył, „że my tu na kresach czujemy się wiernymi katolikami i na bluźnierców głosować nie możemy”.

Skonfundowany p. prelegent, nie mogąc odpowiedzieć na zarzuty, zebranie zakończył i obiecał dać wyjaśnienie na przyszłym zebraniu... Wstyd panie prelegencie! Nawet małe dziecko powie, że to jest „bebe”. (sm)

Czem się zajmuje wójt z Rokietnicy?

Wójtostwo w Rokietnicy w bardzo oryginalny sposób zajmuje się wyborami. Mianowicie urządziło własne zebranie przedwyborcze i to w poczekalni dworca kolejowego. Na dowód przytaczamy odpis zaproszeń, rozesłanych przez wspomniane wójtostwo:

Wójtostwo Rokietnica.

L. dz. 3733/30. W.

Rokietnica, dn. 16. X. 1930 r.

Zaproszenie.

W sobotę, dnia 18 października rb., o godz. 16-tej odbędzie się w Rokietnicy, w poczekalni kolej. III. kl. zebranie przedwyborcze, na które Pana niniejszem zapraszam.

Przybycie pożądane.

Zast. wójta, Styczyński.

Sprawę tę traktuje wójtostwo w Rokietnicy jako sprawę urzędową, albowiem na koperce znajdował się numer dziennika, urzędowa pieczęć wójtostwa, oraz pieczęćka podłużna z napisem: „Sprawa urzędowa, w wykonaniu poruczenia zakresu działania. Wolna od opłaty pocztowej”. W ten sposób zaproszenia na zebrania przedwyborcze, urządzone przez wójtostwo, rozesłano za darmo — a raczej na koszt państwa.

Nowy przyczynek do stosunków dzisiejszej doby!

Masońskie oblicze

„Światowej ligi dla spraw reformy seksualnej”

(KAP.) W końcu września obradował w Wiedniu czwarty kongres „Światowej ligi dla spraw reformy seksualnej”. Obrady ujawniły całkowicie zbroczenie tego ruchu na tory materjalizmu. Religiję, jako czynnik pomocy w walce z niemoralnością wyeliminowano z rozważań zupełnie. Na pierwszy plan wysunięto doznania zmysłowe, a przedewszystkiem seksualne. Wszelką kulturę i cywilizację ludzką rozpatrywano tylko jako produkt „obłaskawienia” pierwotnie dzikiego i żyjącego w stadzie człowieka. Dróg dla wyjścia z obecnego smutnego stanu moralności nie szukano. Natomiast zrobiono to, co czynią zawsze ludzie, którzy nie umieją dać pozytywnej rady — odpowiedzialność za niedolę seksualną, zwłaszcza młodzieży, zrzucano na chrześcijaństwo. Podstawą obrad kongresu była czysto masońska koncepcja obyczajności.

Powstanie na wyspie Formosa

Tokio, 28. 10. (Tel. wł.) Pomiedzy dzikiemi szczepami na wyspie Formosa wybuchło powstanie. Powstańcy zaatakowali w jednej z miejscowości oddział policji, który został wycięty w pień. Wystano ekspedycję oraz samoloty, które mają dzikich tubylców uśmierzyć.

Stronnictwo Narodowe

Zebranie przedwyborcze Koła Wilda

odbędzie się w środę, dnia 29. b. m. o godzinie 7.30 wieczorem w lokalu p. Zawadkowej, Górna Wilda 75. Referat na temat

Polska na rozdrożu

wygłosi p. red. Jerzy Herniczek. — Pozatem ważne sprawy wyborcze i organizacyjne.

O udział wszystkich członków, specjalnie pp. Obwodowych z Wildy, prosi Zarząd.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Uroczystość ku czci św. Łukasza

Piękny obchód, zorganizowany przez Stow. Zjedn. Lakierników, Malarzy i Pozłotników — Artystyczna wystawa

Podniosła uroczystość odbyła się w Stowarzyszeniu Zjednoczonych Lakierników, Malarzy i Pozłotników w sali p. Ograbowicza, z okazji uroczystości św. Łukasza, patrona Stowarzyszenia. W niedzielę, św. Łukasza odbyło się tradycyjnie nabożeństwo w kościele Bożego Ciała, a podczas mszy św. asystowali członkowie Stowarzyszenia ze sztandarami.

Stowarzyszenie Zjednoczonych Malarzy, Lakierników i Pozłotników pracuje usilnie nad wykształceniem zawodowym. Jednym ze środków było urządzenie wystawy szkiców i prac swych członków w sali zebrań. Wystawa zgromadziła liczne prace z zakresu malarstwa dekoracyjnego i plastycznego. Świadczyły one o wielkim zamiłowaniu zawodu i dużym smaku artystycznym w rzemiośle malarskim. Artystycznie wykonane imitacje drzewa, marmuru i praca lakiernicza na żelazie budziły powszechne uznanie. W głównej mierze zasługują na wyróżnienie prace p. Antoniego Tempłowicza, prezesa stowarzyszenia, który dał zajmujący przegląd malarstwa dekoracyjnego. Ponadto wystawili pp. Koralewski, K. Górski i Wacław Tempłowicz oraz prace lakiernicze na żelazie

p. St. Nowak. Ozdobny transparent przy wejściu na salę wykonał p. Stanisław Jeschke.

W związku z obchodem św. Łukasza odbyło się specjalne zebranie, które zajął jako prezes p. Antoni Tempłowicz nawiązując do wystawy i uroczystości patrona malarzy św. Łukasza. Zachęcił członków, by w przyszłym roku jak najliczniej wystąpili ze swymi pracami. Następnie przemawiał prezes Związku Cechu Czeladzi Rzemieślniczej radny K. Wojtkowiak, poczem członek cechu mistrzów malarskich p. Antoni Tasiemski zabierał głos jako krytyk wystawy, wyrażając się z wielkim uznaniem o osiągniętych rezultatach i podkreślił szczególnie prace p. prezesa Tempłowicza. Zakończył zachętą do młodych członków stowarzyszenia, aby uczestniczyli w następnych wystawach dla pożytku rzemiosła artystycznego. Sekretarz stowarzyszenia p. Koralewski zdał sprawę z obchodu św. Łukasza w roku poprzednim, a jako gospodarz uroczystości powitał serdecznie gości, wśród których przybyli z ramienia cechu mistrzów malarskich pp.: Grien, Ulatowski, Leszczyński, Tasiemski, Janiszewski i Kasztelan. (k)

Zamachy na samochody

Zwalone drzewa i słupy w poprzek szos

W nocy na 26 b. m. nieznanymi złoźcynami, prawdopodobnie w celach rabunkowych, zabarykadowali szosę między Smolarami a Ochodzą w pow. żnińskim. Na przestrzeni kilometra ścięto trzy sosny, oraz słup telegraficzny i przerzucono je przez szosę. Tej samej nocy na drodze między Sarbówkiem w Grabowie w pow. mogileńskim ścięto dwa słupy telegraficzne i położono w poprzek drogi.

Wskutek poścignania słupów przewrzuć została komunikacja telefoniczna, a dopiero po pewnym czasie przywrócono ją. W niezwykłej tej sprawie która ma charakter zamachu czy też zasadzki na samochody, policja wdrożyła śledztwo. (k)

Krwawe zajście

Kowal zabity przez rządzą.

Do niezwykle krwawego zajścia doszło w majątności Raduchowie (pow. ostrowski), własność p. Daszkiewicza. Urzędnik gospodarczy Stanisław Korcz strzelił z fuzji do pracującego w tym majątku kowala Bartkowiaka. Poranionego bił następnie Korcz laską, zadając mu tak ciężkie obrażenia, że Bartkowiak zmarł.

Okazuje się, że Korcz miał liczne zatargi z Bartkowiakiem, którego podejrzewał o kradzież pieniędzy. Na tem tle też doszło do zabójstwa. Korcza aresztowano i odwieziono do więzienia sądowego w Ostrowie. (k)

Usiłowane zabójstwo

Tajemniczy strzał i aresztowania

W Chwałkowie kościelnym w pow. śremskim padł strzał z fuzji przez okno mieszkania Józefa Krauzego. Znajdujący się tam właściciel młyna parowego Jan Majewski z Kolniczek (pow. jarociński) został poważnie ranny w twarz. Według zdania władz śledczych zachodzi w danym wypadku usiłowane zabójstwo. Jako podejrzanych aresztowano współnika Majewskiego Stanisława Kolańskiego i syna jego Jana. Obu odstawiło do więzienia sądowego w Śremit. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 28 października 1930.
Słońce: wschód 6,40 — zachód 16,32 — długość dnia 9 godzin 52 min.
Księżyc: wschód 14,02 — zachód 21,01 — przed I kwadrą.
Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 5 st. Cels., Pochmurno. Wiatr północny. Ciśnienie atmosferyczne niskie 740 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 10 st. Cels., najniższa plus 4 st. Cels. — Ilość opadu 26 milimetrów.
Przewidywania pogody na środek: nadal pochmurno i chłodno, skłonność do deszczu.

Zabawy naszych śpiewaków cieszą się zwykle zasłużoną frekwencją, a w szczególności można to powiedzieć o zabawach Koła Śpiewu im. Bol. Dembińskiego. — Uczestnicy zabawy będą sfilmowani. Od godz. 1—2 angażują wyłącznie panie, co jest u nas nowością. Zaproszenia na zabawę można otrzymać u p. Golisza w Domu Królowej Jadwigi. Początek zabawy dnia 8 listopada o godz. 20.

— **Czasowe przeniesienie biur Kasy Chorych m. Poznania z Jeżyc do Centrali.** Oddział Kasy Chorych na Jeżycach mieści się obecnie w fabrycznym budynku przy ul. Patroha Jackowskiego 24. Ponieważ kontrakt najmu kończy się tam wkrótce, przeto biura tego oddziału będą przeniesione z dniem 1 listopada br. czasowo do Centrali Kasy Chorych przy ul. Pocztowej nr. 25 z tem, że po przystosowaniu nowego lokalu ponownie będą umieszczone na Jeżycach. PP. Pracodawcy i PP. Ubezpieczeni z Jeżyc załatwiać będą swoje sprawy całkowicie w biurach przy ul. Pocztowej nr. 25, a nie — jak dotychczas — kiedy to częstokroć dla wyjaśnienia zachodzących kwestyj, musieli udawać się do Centrali i z powrotem.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadki samochodowe.** Na ul. Zielonej samochód firmy Cz. Potocki (ul. Półwiejska) najechał na p. Stanisława Brzezińskiego, która odniosła okaleczenia głowy, rąk i nóg. — Na skrzyżowaniu ulic Wielkich Garbar i Wielkiej wojskowej samochód ciężarowy nr. 5671 najechał na posterunkowego Franciszka Tomczaka i pokaleczył go w głowę powyżej prawego oka. — Na ul. Dąbrowskiego zderzył się samochód ciężarowy PZ 43057 z tramwajem linii 8; w tym wypadku ludzie wyszli cało. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Echa krwawej awantury w lokalu Jarockiego.** W wyniku dochodzeń, prowadzonych w sprawie krwawego napadu w lokalu Jarockiego, aresztowano jako dalszego uczestnika bójkę Józefa Gramzę, zamieszkałego przy Chwaliszewie 25. Aresztowany wspólnie ze Szpitem i innymi napastnikami Feliks Szymański, zamieszkały przy Piaskowej 5, został z aresztu zwolniony, gdyż okazało się, że nie był współnikiem napastników, lecz gościem zaproszonym na zabawę, który sam został przez napastników pokaleczony nożem. (k)

— **Kradzież gołębi.** Przy ul. św. Wawrzyńca 29 włamano się do gołębnika p. Stanisława Mateli i skradziono 6 gołębi pocztowych wartości około 150 zł. (z)

— **Podstęp złodziejski.** Ubiegłej nocy do dyżurującego na stacji benzynowej Stefana Gellerta (Jeżycka 50) podeszło 3 nieznanymi osobnikami. Wywołali oni Gellerta ze stacji benzynowej pod pozorem kupna benzyny. W chwili, gdy G. zajęty był pracą około wydania benzyny, nieznanymi skradli z biura 125 złotych oraz rewolwer i zbiegli niepoznani. (z)

— **Kradzieże w tramwaju.** Na Starym Rynku podczas przesiadania z tramwaju linii 1 do tramwaju linii 2 skradziono torebkę z 90 zł p. Elżbiecie Markównie z Świętochłowic na Górnym Śląsku. Ponadto skradziono jej kwit bagażowy i zaświadczenie z uzdrowiska w Obornikach. (z)

— **Czy chart?** W tych dniach przytrzymano w Swarzędzu błąkającego się psa, białego charta. Pies ma na obu uszach żółte plamy, biegł z obrozą i smyczą. Wartościowy chart znajduje się na policji w Swarzędzu. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Oszustwa w Kasie Chorych.** W sierpniu roku zeszłego zostali aresztowani pod zarzutem systematycznie dokonywanych sprzeniewierzeń pieniężnych trzech urzędnicy Kasy Chorych w Poznaniu: Konstanty Stachowiak, Józef Hejnowicz i Józef Stabolepszy. Pierwsi dwaj mieszkają stale w Poznaniu, ostatni zaś w Naramowicach Długie i skomplikowane dochodzenia sądowe spowodowały, iż zwolnienie podejrzanych nastąpiło dopiero w lutym b. r. Po zamknięciu śledztwa sprawa znalazła się w rękach prokuratora i odtąd tok jej w szybszym już szedł tempie. Ostatniej soboty odbyła się główna rozprawa w sądzie okręgowym, ściągając do sali wiele publiczności. Niebawem zainteresowanie tym procesem da się łatwo wytłomaczyć ze względu na wysokie stanowiska, jakie oskarżeni posiadali. Tak samo sposób dokonania sprzeniewierzenia był bardzo wyszukany. Oskarżonych broniło trzech adwokatów. Na rozprawę zawezwano dziesięciu świadków. Najważniejsze zeznanie złożył referent Kasy Chorych Włodzimierz Pazin, potwierdzając fakt podrobienia jego podpisu na kilku asygnatach. Pełniono najrozmaitsze oszustwa, przyczem większość nadużyć stanowiąły wypadki zlikwidowania pieniędzy dla fikcyjnych członków Kasy chorych. Świadek zeznaje, że przy wielkim nawale pracy trudno było śledzić sprawców, zwłaszcza, że sposobność do nadużyć w Kasie chorych jest zawsze bardzo dogodna ze względu na brak częstej kontroli. Zrezygnacja z nadużycia zdarzały się już bardzo często. Dla oskarżonych było to jeszcze bardziej ułatwione ze względu na wielkie zaufanie, jakim się cieszyli u

prełożonych. Oskarżeni zaprzeczyli wszystkim podejrzeniom, jakkolwiek w śledztwie częściowo się do winy przyznali. Trybunał zrezygnował z przesłuchania pozostałych świadków i ogłosił uchwałę, mocą której proces odcroczono w celu zebrania dalszych materiałów dowodowych. Następna rozprawa zostanie naznaczona z urzędu w najbliższym czasie. (tr)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Włamywacze na plebanji.** Jednej z ostatnich nocy włamano się do plebanji w Kościelcu w pow. inowrocławskim. Włamywacze przetrząsnęli w mieszkaniu ks. proboszcza Zygmunta Wierzbickiego wszystkie szufłady, szukając pieniędzy. Nie zabrali jednak nic, gdyż zostali spłoszeni przez stróża, który do uciekających złodziei strzelił dwukrotnie. (k)

— **Samobójstwo kupca.** Znany kupiec żydowski, Maksymilian Zadek z Inowrocławia popełnił w nocy na 24 bm. samobójstwo przez powieszenie. Krają pogłoski, że do czynu samobójczego skłoniły denata długi, gdyż weksle zaprotostowane Zadeka osiągały sumy 400 tysięcy złotych. Denat był podobno zabezpieczony w amerykańskim towarzystwie na życie, suma asekuracyjna wynosiła jakoby 100 tysięcy dolarów. (em)

— **Złodzieje w stajni.** Do niezamkniętej stajni p. Maciejewskiego Cezarego w Gnieźnie przy ul. Warszawskiej dostali się złodzieje i zabrali parę szorów wartości 600 zł. (br)

— **Nieudane włamanie.** Do składu futer p. Franciszka Sulickiego w Gnieźnie przy ul. Warszawskiej 3 włamali się w nocy po wybieniu szyby złodzieje. Zostali jednak spłoszeni przez stróża i uciekli, nie ze sobą nie zabierając. (br)

JARMARKI

— **Śmigiel.** Jarmark na konie odbędzie się dnia 5 listopada r. b. Z powodu zarazy spęd bydła i świń zakazany.

Z WIELKOPOLSKI

— **Pobiedziska.** (Z Stow. Młodzieży Polskiej.) Dnia 12 bm. obchodziło miasto nasze wspaniałą uroczystość, a mianowicie poświęcenie sztandaru Stow. Młodzieży Polskiej. Rano zebrały się wszystkie towarzystwa na dziedzińcu szkolnym, skąd wyruszył pochod z orkiestrą na czele do kościoła parafialnego na uroczyste nabożeństwo, które odprawił patron stowarzyszenia ks. Pękacki a kazanie wygłosił prezes okręgowy ks. Jarosz. Poświęcenia sztandaru dokonał również patron ks. Pękacki. Po nabożeństwie odbyła się defilada na Rynku, a następnie akademja w sali p. Wojtkowiaka. Duża ilość przedstawicieli innych organizacji, przybyłych z życzeniami pomysłnego rozwoju dla S. M. P., świadczy o dużej sympatji, jaką stowarzyszenie się cieszy. Wieczorem odbyło się przedstawienie amatorskie p. t. „Gwiazda Syberji”, które wypadło nadspodziewanie dobrze. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna, która w wesołym nastroju przeciągnęła się do rana. (pp)

— **Swarzędz.** (Pożar.) Spaliła się sterta słomy piekarza Feliksa Szapraczkiego i Wincentego Reksińskiego. Straty wynoszą około 400 zł. W dochodzeniach stwierdzono, że ogień spowodowany został przez włóczęgów, nocujących w słomie. (k)

— **Obrzycko.** (Z Klubu Sport. „Jedność”.) Plenarne zebranie Klubu Sport. „Jedność” odbyło się w dniu 21 bm. w lokalu p. Piotra Kasprzaka. Zajął je zastępca prezesa p. Stefan Rudnicki. Skarbnik p. Antoni Jantkowiak zdał szczegółowe sprawozdanie kasowe z „Święta Sportowego” oraz „Dnia Sportowego”. Na kapitana drużyny wybrano w miejsce odchodzącego p. Edmunda Matza, p. Marjana Szczęsnego. Dalej uchwalono zgodzić z projektem p. Rudnickiego urządzić lekcje gry w szachy, których udzielać będzie p. Józef Minta.

(Złodzieje grasują.) W nocy na 22 bm. wtargnęli złodzieje do mieszkania p. Fr. Urbana w Budziszynku i skradli większą ilość garderoby damskiej i męskiej oraz pościel. Tej samej nocy, prawdopodobnie ci sami sprawcy, skradli świnię z chlewu rolnika Beyera w Osowie Nowem. (os.)

— **Wronki.** (Z Urzędu Stanu Cywilnego.) W ubiegłym kwartale zarejestrowano w Urzędzie Stanu Cywilnego 70 wypadków urodzeń, 26 wypadków śmierci i 14 ślubów. Naturalny przyrost ludności wynosił 44 osoby.

(Znowu ofiara łatwowierności.) Woźny tutejszej szkoły wydziałowy p. R. Hirte obchodził w tych dniach złote gody małżeńskie. Na uroczystość zaprosił m. i. brata swego, emerytowanego urzędnika kolejowego, zamieszkałego w Niemczech. W czasie podróży wypadło mu poczekać w nocy kilka godzin na dworcu kolejowym w Poznaniu. W pewnej chwili przystąpił do staruszka przyczołwiczony ubrany jegomością i zagadał go dobrodusznym, wypytując o cel podróży itd. Hirte, nie przeczuwając nic złego, był niezmiernie ucieszony, że spotkał „zycelowego” człowieka. Nieznajomy starał się H. przekonać, że na dworcu nie będzie mógł całą noc przeczekać i zaofiarował

się wskazać mu wygodny i niedrogi nocleg w mieście. W chwili, gdy zbliżali się do Kaponier, przystąpił do idących pewien pan, trzymając w ręce portfel i zapytał się, czy przypadkowo go nie zgubili, gdyż rzekomo znalazł go tuż za nimi. Przygodny towarzysz i p. Hirte zbadali, czy nie zgubili swych portfeli. Nieznajomy wydarł p. H. portfel z ręki i zbiegł. H. chciał o tem zgłosić natychmiast policji, lecz towarzysz wyperswadował mu, że jako obokrajowiec może zostać aresztowany i t. p. Hirte dał się przekonać i wrócił na dworzec, czekając na pociąg do Wronek. Portfel zawierał przeszło 100 mk. niem. gotówki i różne ważne dokumenty. Nie ulega wątpliwości, że obydwa nieznajomi byli w zmo-wie. (stc)

— * **Inowrocław.** (Pożar.) W tych dniach wybuchł pożar w majątności Trzaski, dzierżawionej przez p. Gieringę. Spłonął dom mieszkalny, zamieszkały przez robotników dominjalnych. Sprzęty domowe uratowano. Pożar powstał prawdopodobnie wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

— (Wpadła do piwnicy.) Idąca ulicą Kościelną Bronisława Wikarska z Inowrocławia nadepełniła na kratę zamkniętą piwnicę od strony ulicy. Pod naporem ciężaru krata osunęła się i Wikarska wpadła do otworu, łamiąc nogę.

— (Echa włamania w Godziembie.) W dochodzeniach prowadzonych w sprawie włamania do składu rzeźnickiego p. Władysława Oślizłego w Godziembie, gdzie to włamywacze spłoszyła dzielna służąca, która padła niebezpiecznie porażona przez bandytów, okazało się, że włamywacze było czterech. Jednego z nich ujęto. Legitymował się książeczką wojskową na nazwisko Czesława Stokfisa. Okazało się jednak, że to zawodowy włamywacz, karany już 8-krotnie za kradzieże, nazwiskiem Kazimierz Witkowski z Golubia. (k)

— * **Bydgoszcz.** (Podpalenie zabudowań.) Przed kilku dniami wybuchł pożar w zabudowaniach dzierżawcy Franciszka Kwiatkowskiego w Otorowie. Spłonęły zabudowania gospodarskie i dom mieszkalny. Ponadto zginął w płomieniach żywy i martwy inwentarz oraz sprzęty domowe. Straty ocenia się na około 20 tys. zł. Są poszlaki, że ogień został podłożony.

— (Cierpienia powodem samobójstwa.) Zwłoki kobiety, znalezione w jeziorze wierchuczińskim, rozpoznano. Jest to ciało Matyldy Lindenberg, która w dniu 17 bm. oddała się z domu z zamiarem popelnienia samobójstwa. Denatka cierpiąca od kilku lat i brak zdrowia zniechęciła ją do życia. (k.)

— * **Jarocin.** (Pożar w Radlinie.) Z nieustalonej przyczyny wybuchł pożar w zabudowaniach Franciszka Kaczmarka w Radlinie. Spłonęła stodoła, chlew ze zbiorami tegorocznymi i narzędziami rolniczymi. Straty ocenia się na około 10 tys. złotych. (k.)

— * **Lipa,** pow. Oborniki. (Sprostowanie.) Urządzenie ochronki ofiarował nie p. Mańczak z Chodzieży, jak mylnie donosiliśmy w nr. 486, lecz Wydział Powiatowy w Obornikach.

SPORT

Pływanie

Oddział pływacki T. S. „Unja” zwołuje na dzień 29 bm. roczne walne zebranie, które odbędzie się w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej o godz. 19.30. Na porządku obrad sprawozdanie i wybór nowego kierownictwa, oraz zmiana regulaminu.

Pięściarstwo

Spotkanie Danja — Niemcy odbyło się w duńskim mieście Aarhus i zakończyło się wynikiem nierozstrzygniętym 8:8.

Piłka nożna

O wejście do ligi odbędzie się w niedzielę pierwsze finałowe spotkanie we Lwowie pomiędzy poznańską „Legją”, a miejscową „Lechią”. Wyrażamy przekonanie, że nasz mistrz doloży wszelkich starań, aby wyjść zwycięsko z tego meczu, bowiem gra idzie o tak grubą stawkę, jak wejście do najwyższej klasy polskiego piłkarstwa.

Szermierka

Podział zawodników na klasy przeprowadzono na ostatnim posiedzeniu Pol. Zw. Szermierczego. Do klasy A z Poznania z pośród zawodników „AZS” został zaliczony p. E. Szczygiel. Równocześnie ustalono terminy mistrzostw: dla klasy A na 6 grudnia, a dla klasy B na 25 listopada.

Nowy duszpasterz w Mosinie

Parafia w Mosinie otrzymała nowego proboszcza, dotychczasowego wikariusza przy kościele św. Marcina w Poznaniu ks. Jana Krajewskiego. Parafianie w Mosinie mogą być dumni z nowego swego duszpasterza, albowiem otrzymali kapłana wielkich zalet, niezwykle pracowitego, obdarzonego zapałem do twórczych poczynań i o wielkiej inicjatywie.

Do kościoła św. Marcina przybył 1925 r. Mozolną jego pracę cechowała olbrzymia energia, połączona z niezwykłą wytrwałością. O jej wszechstronności zaś może poświadczyć długi szereg stowarzyszeń, którymi zajmował się z troskliwą pieczołowitością.

Szczególniejsze zasługi dla parafii położony w czasie choroby śp. ks. prał. Mayera oraz po jego zgonie jako zastępca administratora ks. prał. Rankowskiego.

Nie więc dziwnego, że Władza Duchowna zwróciła baczna uwagę na wysiłki jego koło chwały Bożej i młodego, bo zaledwie 30 lat liczącego kapłana posłała na szerszą placówkę duszpasterską.

Nowemu proboszczowi na trudnej i odpowiedzialnej placówce życzymy „ad multos annos”. (z)

Uroczystość Wolnego Cechu Szewskiego w Poznaniu

Wolny Cech Szewski w Poznaniu obchodził w niedzielę, 26 b. m. — t. j. w dniu swych patronów św. Krystyna i św. Krystyna — swą tradycyjnie święconą rocznicę. Była to już 648 rocznica z rządu.

Rano o godzinie 9-tej odbyła się w kościele farnym uroczysta msza św., którą wysłuchał cały Cech zgromadzony pod swym sztandarem. Mszę św. odprawił ks. prałat kanonik Prądnicki, który również od stóp ołtarza wygłosił przemówienie okolicznościowe.

Wieczorem o godz. 8-mej zebrali się członkowie cechu z rodzinami i gośćmi na sali restauracji „Boulevard”, przy wspólnej, uroczystej kolacji. Przed kolacją powitał starszy cechu p. Rybel-ski obecnych i udzielił głosu syndykowi Związku Tow. Przem. i Rzem. p. Tadeuszowi Piotrowskiemu do referatu „o ogólnym położeniu gospodar-czem”. W krótkim, lecz treściwym referacie, zobrazował mówca całokształt obecnej sytuacji gospodarczej, z specjalnym uwzględnieniem rzemiosła. W końcu nawiązał referent do zbliżających się wyborów do Sejmu i Senatu i apelował, by wszyscy obywatele bezwzględnie spełnili swój obowiązek obywatelski. Rzeczą ich narodowego i katolickiego sumienia będzie natomiast wybór kandydatów na których swe głosy oddadzą. Powinni jednak wybrać ludzi dojrzałych, zrównoważonych i rozsądnych, a przedewszystkiem ludzi o silnych charakterach. Burzą oklasków podziękowano za podniosły referat.

Po wspólnej kolacji bawiono się ochoczo do rana. (td)

Uroczystość „Czwartaków”

Stow. b. żołnierzy 58 p. p. Wilk. tak zwani „Czwartacy”, przeżywali ub. niedzielę piękną uroczystość wręczenia dyplomów i oznak honorowych osobom, które wybitnie przyczyniły się około rozwoju organizacji.

O godz. 9.30 odbyła się zbiórka na dziedzińcu koszarowym 58 p. p. — po-czem o 10.15 odprawił ks. prałat Wilk-ans pułk. W. P. mszę polową, która zgromadziła b. Czwartaków i ich rodziny, przedstawicieli władz, wojsko-wości i zaproszonych gości.

Po uroczystej mszy św. i po krótkim przemówieniu dowódcy 59 p. p. wręczył zasłużonym b. Czwartakom dyplomy i oznaki pułkowe. Otrzyma-li je gen. Kędziński, pułk. rez. Cholek, major rez. Kurowski, major rez. Goetendorff-Grabowski, major Ro-ciszewski, radca Janta-Polczyński, rad-ca Grabowski i rotmistrz rez. Szymań-ski.

Po tej uroczystości odbyła się przed gen. Kędzińskim i gośćmi defilada, w czasie której firma Foto-Express dokonywała zdjęć.

Dalszy przebieg uroczystości prze-niósł się do świetlicy pułkowej. Tu uroczystość otworzył p. pułk. Chłew-ski b. prezes Czwartaków. Powitał serdecznie kolegów, którzy nadal tworzą nierozdzielalną całość, jedną rodzinę. Wskazał przytem, że b. Czwarta-cy są tą żywą tradycją i symbolem pułkowym, oni to wysoko wznieśli sztandar pułkowy i jego sławę.

Zkolei porucznik Ciepeliowski wy-głosił referat, w którym scharak-teryzował przebieg wojny polsko-ro-syjskiej. Sekretarz W. Jagielski przed-stawił historję powstania stowarzysze-nia b. „Czwartaków”.

Celem wspomnianej organizacji jest utworzenie silnej armji rezerwo-wej. utrzymanie jednolitego, narodo-wego Państwa Polskiego, jego niezal-ężności, niepodzielności, całości, po-łegi i bezpieczeństwa.

Stowarzyszenie istnieje od kwiet-nia br. i rozwija się pomyślnie. Zarząd tworzą: M. Barsch — prezes, W. Jagielski — sekretarz, W. Skotarczak — wiceprezes, Pietraszek por. rez. — skarbnik. Złożono dotąd na prowinc-ji 5 kół. W końcu uroczystości wy-słano telegramy holdownicze do Prezydenta, ks. Prymasa i t. d. Uroczystość zakończono wspólnym o-biadem żołnierskim. (z)

RADJO

Programy radijofoniczne:

Środa, dnia 29 października 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poran-na; godz. 13.05 koncert gramofonowy; go-dzina 14.00 komunikaty PAT, — notowa-nia giełdy pien. i zboż. — towarowe; godz. 14.30 kwadrans Towarzystwa Ziemiańek Wielkopolskich; godz. 17.15 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia”; godz. 17.45 koncert popularny z Warszawy; godz. 19.00 „Świat książek” (wykl. Jan Emil Skiwski); godz. 19.15 radjogawęda żołnier-ska; godz. 20.15 „Silva rerum”; godz. 20.30 koncert muzyki lekkiej. Wykonawcy: Or-kiestra 58 p. p. pod batutą kpt. Maksym-ljana Chmielewicz; Kajetan Kopczyński (baryton), Jadwiga Komorowska (akom-panjament); g. 22.00 sygnał czasu, komu-nikaty PAT, sport, i policyjne; godz. 22.15 muzyka taneczna z cukierni „Polonia”.

Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 odczyt i koncert (P. R. Warszawa); godz. 20.00 transmisja z War-szawy; godz. 20.30 koncert wieczorny (P. R. Kraków); godz. 21.10 kwadrans literac-ki; godz. 21.25 dalszy ciąg koncertu; godz. 22.00 feljton (P. R. Warszawa); godzina 22.15 koncert gramofonowy.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.15 kwadrans dla najmłodszych — „Jak Biedronka uratowa-ła Kalifornię od głodu” i „Piotrus i cyfer-ki”. Program dla dzieci starszych: feljton „Jak mama kura i mama fasola rozma-wiały o swoich dzieciach”; godz. 16.45 mu-zyka gramofonowa; godz. 17.45 koncert popularny; godz. 19.10 skrzynka pocztowa rolnicza. Giełda rolnicza; godz. 19.25 mu-zyka gramofonowa; godz. 20.00 „Ucieszne historie o pedagogice w dawnej szkole ro-syjskiej” — opowie dyr. A. Ludwikiewicz; godz. 20.15 „Ludowi artyści na świecie i u nas”. Feljton Janiny Oryńzyny; godz. 20.30 transmisja z Krakowa; godz. 23.00 muzyka taneczna z Oazy.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Polskie Tow. Graficzne w Poznaniu.** Dziś o godz. 19.30 na sali Kola Seniorów przy Al. Marcinkowskiego 26, zebranie miesięczne z referatem p. Grudzińskiego n. t. „Nowoczesna grafika ogłoszeniowa” z ilustracjami epidjaskopowymi.

— **Klub Mandolinistów „Lira”.** Lekcje odbywają się w środy i piątki o godz. 20 pod kierownictwem p. Weigta w lokalu przy ul. Wroneckiej 6.

— **Koło Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej.** Zebranie sekcji języka fran-cuskiego odbędzie się w środę dnia 29 bm. o godzinie 19.30 w szkole przy ulicy Ró-żanej.

— **Stow. Młodzieży Polskiej Poznań - Łazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę 29 bm. o godzinie 20.15 w Ognisku Stowarzyszenia. Na porządku obrad po-za referatem i urozmaieniami, wręcze-nie nagród z zawodów wewnętrznych lek-koatletycznych.

— **Sodalicja Panien Urzędniczek.** Ze-branie Sekcji Eucharystycznej odbędzie się w czwartek, dnia 30 bm. o godz. 19.30 w Marianum, ul. Szewska 18.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Za-marle oczy”. Wspaniale to dzieło muzycz-no-dramatyczne D'Alberta przygotowała dyrekcja opery z nadzwyczajnym nakła-dem pracy. Dzieło to weszło do żelaznego repertuaru naszej sceny. W naczelnym

Przez szybkę

Przesada

Nawet w cnotach należy zachowy-wać pewien umiar. Zbytnią dobroć do-kuczyć może bliźnim bardziej, niż nie-czułość; grzeszność doprowadzona do przesady jest mniej przyjemna od grubiaństwa, a natrętna gościnność obrzydnie gościom łatwo.

„Unikajmy przesady” — mógłbym powiedzieć, jako motto do listu, jaki otrzymałem od jednego z czytelników. Opisuje on pewien fakt zaobserwowa-ny przy kasie kolejowej na dworcu poznańskim.

Urzędnik, sprzedający bilety, oka-zuje niebывалą uprzejmość w stosun-ku do klienteli niemieckiej. Nietyl-ko rozmawia głośno po niemiecku, jakby popisując się znajomością je-zyka. Nawet przy wydawaniu reszty, liczy głośno po niemiecku.

Na zwróconą mu przez publiczność uwagę, że uprzejmość jego jest aż śmieszna, uprzejmy ten człowiek wy-buchnął opryskliwcią.

jak i dalszych partjach najwybitniejsze siły zespołu — primadonna p. Zofja Żm-grod-Fedyckowska, dr. Roesslerówna, Tylewska, Święcicka, Polańska, Aleksan-der Karpacki, Michał Tarnawski, Roy, Szpinger. Kierownictwo muzyczne dyr. Wojciechowski. W środę nadzwyczaj melodyjna i pomysłowa operetka „Or-łow”. Współdział najlepszych sił ope-retkowych oraz całego baletu wrożą tej operetce stale nadzwyczajne powodzenie. Kapelmistrz p. Bolesław Tyllia.

Kasa zamawiań w biurze ogłoszeń „Par” ul. 27 Grudnia 18 (gmach hotelu „Wikto-rja”) od godz. 10—17.

— * **Z Teatru Polskiego.** Ustupająca w pełni powodzenia pełna pogody i hu-moru komedia C. Vautela „Proboszcz wśród biedaków” odegrana będzie dziś, jutro i we czwartek. Każde przed-stawienie „Proboszcza” w Teatrze Pol-skim witają gorące oklaski, a lwia ich część zbiera wybory przedstawiciel postaci tytułowego bohatera sztuki, probo-szcza Pellegrin — dyr. Szczurkiewicz

Nowy Rostworowski w Teatrze Pol-skim. Pod reżyserką batutą znakomitego artysty i reżysera p. Józefa Sosnowskie-go, rozpoczynającego gościnne występy w Teatrze Polskim w piątek, 30 bm., codzien-nie odbywają się próby najnowszej sztuki Karola Huberta Rostworowskiego p. t. „Przeprowadzka”, z której premierą wy-stępuje Teatr Polski z końcem bieżącego tygodnia.

Dziesiąta z rządu sztuka świętego pi-sarza i poety budzi swą zapowiedzią zro-zumiałe zainteresowanie. Próbami kie-ruje osobiście autor, który będzie obecny na premierze.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś i dni na-stępnych wesola farsa p. t. „Zarząd przy-musowy”, ciesząca się wielkim powodze-niem. Komiczne sytuacje, najprzedniej-szy dowcip i humor — oto zalety tej far-sy. Publiczność wybucha nieustannym huraganem oklasków i szczerym, beztro-skim śmiechem. Już dawno tak się nie bawiono, jak na tej wybornej, doskonale ujętej i koncertowo granej przez cały zespół farsie. Obsadę stanowią pp. Czar-necka, Piaskowska, Koronkiewiczówna, Zeromska, Bystrzyński, Górowski, Maza-nek, Kaden, Rudnicki, Przebiński, Rolicz i inni.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Zamarle oczy”.

Środa, 29. 10. „Orłow”.
Czwartek, 30. 10. „Zamarle oczy”.
Piątek, 31. 10. „Marica”.
Sobota, 1. 11. po pol. „Aida”.
Sobota, 1. 11. wiecz. „Orłow”.
Niedziela, 2. 11. wiecz. „Orłow”.
Poniedziałek, 3. 11. „Zamarle oczy”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Przed sprzedaż biletów w biurze ogło-szeń „Par”, ul. 27 Grudnia 18, od godz. 10 do 17. W niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od godz. 11.30 do 13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Proboszcz wśród biedaków”.

Środa, 29. 10. „Proboszcz wśród biedaków”.
Czwartek, 30. 10. „Proboszcz wśród bieda-ków”.
Piątek, 31. 10. „Przeprowadzka”. (Premje-ra). Występ gościnny Józefa Sosnow-skiego.
Sobota, 1. 11. po pol. „Staś lotniczek” (baj-ka dla dzieci).
Sobota, 1. 11. wiecz. „Przeprowadzka”. — Występ J. Sosnowskiego.
Niedziela, 2. 11. popoł. „Staś lotniczek” (bajka dla dzieci).
Niedziela, 2. 11. wiecz. „Przeprowadzka”. — Występ S. Sosnowskiego.
Poniedziałek, 3. 11. „Proboszcz wśród bie-daków”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Zarząd przymusowy”.

Środa, 29. 10. „Zarząd przymusowy”.
Czwartek, 30. 10. „Zarząd przymusowy”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w skła-dzie cygar p. Zygartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

— Co się pan wtrąca do nieswoich rzeczy! Tu niema polityki! U nas jest tolerancja.

Tolerancja, polegająca na uprzej-mem traktowaniu Niemców, a opryskliwym ofukiwaniu innych intere-santów — to także znamię swoiste dzisiejszych czasów.

Przypuszczam, że traktowany z ta-ką wykwinną kurtuazją Niemiec, śmieje się z niej w duchu. Tutaj urzędnik narzuca mu się poprostu z niemieckimi przemowami, a jakie przyjęcie spotkałoby Polaka, któryby spróbował w Niemczech odezwać się po polsku? Kilka epitetów o „świń-skiej” mowie byłoby wyjątkowem szczęściem i bardzo uprzejmą repliką. W gorszym wypadku eksperyment znalazłby zakończenie w szpitalu.

Bardzo dobrze świadczy o nas kul-turalne traktowanie cudzoziemców, ale nie bądźmy przesadni. Nie pre-sadzajmy w uprzejmości, bo Niemcy się i tak na tem nie poznają i nie od-piłąć się nam wzajemnością.

X. Awery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

LUDWIK FINKEL NIE ŻYJE

Na dobre zabrała się tego roku śmierć do historyków lwowskich. Po zgonie śp. Ptaśnika i świeżym zupełnie śp. Prochaski, przysłała wieść o śmierci Ludwika Finkla († 24. X.). Białal czcigodny starzec nad śmiercią śp. Ptaśnika, który objął jego katedrę po przejściu na emeryturę. Ale niedługo wypadło Mu przeżyć zgon następcy. Pożegnał śp. Finkla Lwów jesienny, przenikły chłodem i drobnym deszczem, ten sam, który przed laty dwunastu stanowił tło tak bohaterkich zmagani. Pożegnał człowieka, który był jednym z tych, co dali temu miastu legitymację przodownika w budowie kultury polskiej.

Sp. Ludwik Finkel urodzony 20. III. 1858 w Bursztynie w Małopolsce, po ukończeniu gimnazjum w Tarnopolu był słuchaczem Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Należał tutaj do drugiego szeregu znakomitych uczniów. Ksawerego Liskego. Był kolegą i bliskim przyjacielem Oswalda Balzera i wielu, wielu innych, których skupiał dokoła siebie Liske. Był też znakomitym kontynuatorem tradycji Liskego jako nauczyciela, od kiedy objął katedrę historii na uniwersytecie lwowskim. Z pod ręki jego wyszła cała plejada historyków, przeważnie profesorów szkół wyższych w chwili dzisiejszej. Do najstarszych uczniów jego zaliczają się E. Barwiński, St. Kętrzyński, A. Szelągowski, a po nich m. i. B. Barwiński, L. Kolankowski, M. Bałaban, W. Szumowski, H. Polaczekówna, K. Hartleb, J. Rutkowski, J. Krajewski, T. E. Modelski (obecny następcą śp. Ptaśnika a pośrednio i Finkla).

Szkoła Liskego była to przede wszystkim szkoła metody historycznej; tę cechę charakterystyczną można śledzić w całej działalności śp. Finkla. Wyraża się to tak w jego roli nauczyciela, jak i we własnych pracach monograficznych, jak też i w wydawnictwach.

Z prac monograficznych odznaczających się niezmierną precyzją dowodu i wykonania na plan pierwszy wysuwa się obszerna monografia pt. „Elekcja Zygmunta I (sprawy dynastji jagiellońskiej i unji polsko-litewskiej)”, wydana w roku 1910. Za pomocą dowodu wykazał tam autor, że tym, który zerwał unję mielnicką, (polsko-litewską) z roku 1501 był sam Zygmunt I. Na wieść o śmierci brata Aleksandra wbrew postanowieniom unji szybko udał się ze Śląska na Litwę, gdzie objął tron jako wielki książę i teraz, spokojny o wynik elekcji w Polsce, oczekiwał wyboru na króla polskiego. Wykazał Zmarły, że ten krok Zygmunta był zgodny z całym kierunkiem dynastycznej polityki dynastji jagiellońskiej, tej samej polityki, która kazała tej dynastji sięgać po trony czeski i węgierski.

Drugim pomnikiem Jego dziełem, którego stworzenie dyktowała Mu żywo odczuwana potrzeba braku środków pomocniczych przy naukowej pracy historycznej była Bibliografia historii Polski, którą postawił sobie prawdziwy pomnik, a nazwisko swe godnie zasregerował obok nazwiska Karola Estreichera. Bibliografia ta, podjęta wspólnie ze śp. Henrykiem Sawczyńskim przy pomocy Akademickiego Koła Historyków we Lwowie objęła materiał źródłowy i literaturę naukową historyczną dotyczące dziejów Polski od początków aż po rok 1815, zawierając dzieła opublikowane po rok 1910. Dodatek objął i wydawnictwa źródłowe opublikowane po rok 1919. Bibliografia ta, bita w niewielkim nakładzie, stała się białym krukiem antykwaryjnym dochodząc w wolnym handlu do ceny 1000 złotych. Polskie Towarzystwo Historyczne, żywo odczuwając potrzebę reedycji tego znakomitego dzieła przystąpiło świeżo do tej pracy. Tego drugiego wydania nie zobaczy już jednak znakomity twórca Bibliografii!

Zywo związany z uniwersytetem, z jego dolą i niedolą, wspólnie z prof. Starzyńskim ogłosił jego historję. W roku zaś 1912 było Mu danem być rektorem, kiedy to Uniwersytet Jana Kazimierza obchodził 250 lecie swego istnienia.

W uznaniu tych wielkich zasług Polskie Towarzystwo Historyczne w r. 1926 wybiło medal na Jego cześć. Na odwrocie czytamy napis „Za Bibliografię historii polskiej”. Istotnie, to Jego zasługa, największa.

Dr. Zygm. Wojciechowski.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

JUTRO ROSTWOROWSKI
PRZEMAWIA W POZNANIU

Karol Hubert Rostworowski, który przybył do Poznania aby czuwać nad ostatnimi próbami swojej „Przeprowadzki”, wygłosi jutro wysoce ciekawy odczyt. Koło Polonistów naszego Uniwersytetu skorzystało z pobytu znakomitego pisarza w naszym mieście, aby uprosić go o prelekcję na temat tak zwanego „kryzysu teatralnego”. Wiadomo, jakim jest Rostworowski znawcą teatru, wiadomo też, jak fascynujący posiada dar wymowy. Uwagi jego i dociekania na taki interesujący temat będą z pewnością wysoce zajmujące i pełne treści.

Odczyt odbędzie się jutro we środę w Auli naszego Uniwersytetu.

NAUKA

Obrazy botaników. Jutro w środę dn. 29. X. o godzinie 18-tej w sali wykładowej, ul. Stowackiego 4/6, parter prawo, odbędzie się zebranie Oddziału Poznańskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego z następującym porządkiem dziennym: 1. Mg. fil. Feliks Krawiec: Porosty Ludwiko- wa. 2. Dr. fil. Adam Paszewski: V Międzynarodowy Zjazd Botaników w Cambridge. 3. Wybór delegata Oddziału na zebranie Zarządu Głównego P. T. B.

RUCH REGJONALISTYCZNY

Życie zasłużonego Ślązaka. Kanonik katowicki, Emil Sznamek nakreślił życiorys zmarłego niedawno świętego działacza na polu odrodzenia narodowego Józefa Roska. Pochodził on oczywiście z ludu. Uświadomiony w młodości narodowo, odbywał studia we Wrocławiu i zwrócił na siebie uwagę poznańskiego przyrodnika i lekarza Franciszka Chlapowskiego. Polityczną działalność zaczął w Raciborzu w r. 1889. Walcząc o sprawę katolicką walczył i o narodową, zwłaszcza jako prezes towarzystwa pomocy naukowej dla młodzieży. Przywódcę centrowi nie byli przychylni przebudzeniu się ludu. Nieustraszonego Rostek kierował polityką podczas wyborów, polityką opartą na zasadach katolickich i narodowych a przeciwną kierunkowi Napiersalskiego. W r. 1914 przeniósł się Rostek do Wrocławia, a w r. 1919 miał łódź w Warszawie o odrodzeniu Śląska. Zmarł w r. 1929 ten rodzimy inteligent Śląski, który wszystko poświęcił dla sprawy, odczyny ogólną czcią społeczeństwa. (T. Gr.)

Brześć nad Bugiem, kresowe miasto wojewódzkie nie ustępuje innym w ruchu regionalnym. W r. bieżącym zapoczątkowało ono wydawnictwo „Rocznika”, zapoznającego z przeszłością miasta, a podającego bieżące wiadomości informacyjne. Część pierwszą wypełnia praca Wiktora Mondalskiego zawierająca zarys historyczno-geograficzny Brześcia nad Bugiem. Autor przedstawia m. i. historję miasta, rozpoczynając od przekazu Ptolomeusza, który pod r. 178 opisuje te okolice. Omawia dzieje miasta w czasie jego niepodległości, gdy stanowiło udzielne księstwo, potem losy jego pod rządami Litwy. Od 1569 stanowi Brześć stolicę województwa, w 1793 przechodzi pod zabór rosyjski i dopiero za naszych czasów wraca do Rzeczypospolitej. Część drugą wypełnia dzia. luszędowy oraz imienny informator adresowy wedle zawodów mieszkańców miasta. (J. St.)

SZKOLNICTWO

„Zasady nauczania”. Pod tym tytułem wydał p. Bogdan Naroczyński nakładem Książnicy - Atlas wykład teorii dydaktyki ogólnej. Jest to krytyczny rozbiór dzisiejszych poglądów na nauczanie oraz przedstawienie najważniejszych celów i środków dydaktycznych. Rzecz ta jest przeznaczona dla nauczycielstwa szkół średnich, wszelkich szkół, oraz dla osób studiujących pedagogikę.

MUZYKA

Koncert Orkiestry Kameralnej. Donoszą nam z Warszawy: Stowarzyszenie Miłośników Dawnej Muzyki urządziło w sali Konserwatorium 67 audycję (a trzecią już w tym sezonie) ze współudziałem niedawno założonej Orkiestry Kameralnej. Niezwykle ciekawy program koncertu zawierał: G. Fr. Haendla uwerturę do opery „Theodora” (z 1749 roku), Jana Sebastjana Bacha koncert D-moll na skrzypce i obój z towarzyszeniem orkiestry. Koncert ten pierwotnie ułożony na obój i skrzypce, uległ transkrypcji na dwa fortepiany w C-moll. Wykonany utwór jest rekonstrukcją zaginionego oryginału dokonana przez M. Schneidera. Partję obojową odegrał Seweryn Śmiećkowski, zaś skrzypcową koncertmistrz Filharmonji Warszawskiej Jan Dworakowski. W drugiej części programu koncert Es-dur na klawesyn z akompaniamentem dwójga skrzypiec i wiolonczeli Jana Chrystjana Bacha (syna) opus VIII Nr. 5 odegrała p. Janina Wysocka-Ochlewska, córka znakomitej artystki dramatycznej. Na zakończenie orkiestra kameralna pod batutą p. Teodora Zalewskiego odegrała Suitę G-dur Krzysztofa Förstera. (w. m.)

TRZY KLASYCZNE SIOSTRY

Pięć Greczynek na jedną Helenę — Posągi które odarto z barwy — Martwy gips — Archeologia, filologia, historia sztuki — Nasz najmłodszy archeolog — Antyteza Renana — Doryzm i jonizm — Kapitel kolumny i loki Greczynki — A jednak syntezal

Jest grecka opowieść o malarzu Zeuxisie, któremu Krotońcy kazali malować obarz Heleny, a jako model wybrać jedną z najpiękniejszych obywaterek miasta. Zeuxis wybrał nie jedną lecz pięć najpiękniejszych, bo sądził, że nie zdoła znaleźć w jednym cieple tej pełnej piękności, jakiej szukał dla swego obrazu.

Prosta ta grecka opowieść dobrze charakteryzuje zasadniczą treść greckiej sztuki, nie poprzestając na naśladowanie niedoskonałych kształtów poszczególnych indywidualności ludzkich, lecz starając się stworzyć idealne typy ludzkie, które wprawdzie nie stoją w sprzeczności z naturą i mogłyby zasadniczo powstać w realnym świecie, ale w rzeczywistości nigdy w tak pełnej doskonałości nie występują. Idealizm ten opanował całą starożytną sztukę, za wyjątkiem pewnych odchyleń sztuki rzymskiej, tak że śmiało można dziś twierdzić, że dopiero w sztuce gotyckiej występuje po raz pierwszy nowe pojęcie naśladowania natury, wraz z nowym realizmem, wiernie odtwarzającym indywidualne cechy przedmiotów. Stąd płynie zasadnicza różnica między gotykami, sztuką nową i najnowszą, a sztuką starożytną; podczas gdy w sztuce nowej występuje silnie pierwiastek osobisty, panuje w sztuce starożytnej surowa normatywność, nieraz odpychająca działająca na współczesnego człowieka.

Surowość posągów klasycznych działa tem silniej, że dziś nie posiadają już żywych barw czerwonych, niebieskich, żółtych, zielonych, jakimi przystroili je niegdyś ich twórcy, nie błyszczą kolorowemi oczyma, nie stoją już tłumnie w świetlanej barwności świątyni greckich, pełne życia i siły, lecz stoją szeregiem, najczęściej odlane w martwym, białym gipsie, pod ścianami zimnych muzeów, powiększając jeszcze bardziej grobowy ich nastrój. Czasem znów przypominają gipsowe te odlewy bez rąk i nóg wystawy sklepów z protezami; to też podoba mi się ten góral, co zwiędając Muzeum Wielkopolskie w czasie Pe-wu-ki, sądził, że to złośliwi Niemcy z żalu za utracą muzeum Poznaniem tak te gipsy pomasakrowali.

Trudno dziś ten stan rzeczy zmienić; martwy gips nie da się przekuć na lśniący marmur kararyjski. Jest jednak sposób nowego ożywienia tego muzealnego świata gipsowych odlewów. Sposobem tym jest ożywienie nauki archeologii klasycznej, przypomnienie jej, że ma nie tylko starszą siostrzycę w filologii klasycznej, ale równocześnie młodszą siostrę, pełną energii i zapału: historję sztuki. Schodziła ona wprawdzie nieraz w ostatnich czasach na manowce, nie zawsze można jej w pełni zaufać, ale zaprzeczyć jej nie da, że nowym swym rozmachem wywołała zbawienny ferment na całym obszarze nauk humanistycznych.

To też z prawdziwą radością i zaciekawieniem należy śledzić, jak poważna archeologia coraz częściej, choć ostrożnie, zaczyna posługiwać się metodami, wyrobionymi na badaniach nowszych dziejów sztuki.

Wśród naszych nielicznych polskich archeologów najsilniej może występują te nowe tendencje u najmłodszego z nich, Kazimierza Michałowskiego, który po kilkuletnim pobycie zagranicą powrócił właśnie do kraju i ma obecnie powierzone sobie wykłady na Uniwersytecie w Warszawie.

Młody uczyony, uczeń śp. prof. Bołoz-Antoniewicz a prof. Bulandy ze Lwowa, ma już szereg poważniejszych prac za sobą, jak jedno większe i kilka mniejszych studjów o Niobidach w sztuce greckiej (w tem opracowanie głowy Nioby ze zbiorów ks. Radziwiłła w Nieborowie); bardzo pouczające i piękne komentarze w wydawnictwie szkolnym Cybulskiego: „Bogowie i ludzie w sztuce greckiej i rzymskiej” (Kraków, Henr. Frist i Ską), zeszpeceniem, niestety, na pierwszych planach niefortunnym obramieniem z czarnożółtych meandrow, pomysłu krakowskiej spółki, a przypominającym opakowania wyrobów b. austriackiego monopolu tytoniowego; przyczynki do sarkofagu z S. Constanza, ó wazie greckiej w zbiorze łańcuckim, oraz syntetyczną rzecz o Fidjaszu i Poli-

klecie (w sprawozdaniu Tow. Nauk. Warsz. XXII. Wyd. II, r. 1929).

Ze względu na metodę najciekawszą jest może rozprawa habilitacyjna autora: O sztuce doryckiej, w której autor potrafił z wielkim taktem zastosować metody wykształcone przez historję sztuki, tak że dał się w niej poznać w podwójnej roli, jako archeolog, i historyk sztuki. Samo zagadnienie jest stare, ale autor stara się je nasświetlić ze wszystkich stron, w czem mu przychodzi z pomocą opanowanie całej literatury przedmiotu.

Już Renan powiedział, że Grecja nie jest niczem innym, jak antytezą pierwiastków doryckich i jońskich. W zastosowaniu do sztuki greckiej, przy posługiwaniu się stworzoną przez Wölfliana terminologją, odpowiada pojęciu doryzmu styl linearny, pojęciu zaś jonizmu styl marmurki, przyczem męskość sztuki doryckiej przedstawia się kobiecością jońskiej. Przejawia się to zarówno w kompozycji, jak i w doborze tematów; podczas gdy w obrębie szkół doryckich na Peloponezie przeważa produkcja postaci męskich, dominuje na obszarach jońskich postać kobieca, odziana w miękkie szaty o spływających fałdach, wywołujących wrażenie malarskie. Nie obce były już te rozróżnienia Witruwiuszowi, który obrazowo opowiada, że gdy Jończycy powzięli zamiar wzniesienia świątyni dla Diany, wybrali wdzięczne wymiary postaci kobiecej, i nie waha się przyrównać muszlowatych zwojów jońskiego kapitelu do skręconych loków po lewej i prawej stronie kobiecej głowy.

Byłoby oczywiście rzeczą mylną mówić o sztuce doryckiej i jońskiej w tem znaczeniu, jak się mówi o sztuce babilońskiej, egipskiej, francuskiej. Jest tylko jedna sztuka grecka od samego jej początku, od pierwszego tak charakterystycznego uśmiechu archaicznego pierwszych rzeźb greckich, w którym — jak się pięknie wyrażono — znalazła pierwszy swój wyraz dusza Europy, na wzór budzącej się w uśmiechu duszy dziecka, poprzez spokój i powagę rzeźby klasycznej w V. wieku, aż do barokowego patosu i rokokowej groteski epoki hellenistycznej. Doryzm i jonizm — to tylko dwie rozbieżne tendencje, będące wyrazem odmiennych orientacji artystycznych różnych elementów etnicznych, składających się na całość narodu greckiego.

Obie rozbieżne tendencje artystyczne spływają się jednak harmonijnie w trzecim stylu, który stanowi najwyższą ich obu syntezę, w stylu attyckim, kulminującym w rzeźbach Parthenonu. Zdanie Renana należy zatem odwrócić, twierdząc, że Grecja (sztuka grecka) jest właśnie niczem innym, jak syntezą doryzmu i jonizmu.

Feliks Pohorecki.

Poznań.

*) Kazimierz Michałowski, O sztuce doryckiej. Lwów, nakł. Pol. Tow. Filolog. 1929 r.

Pisma nadesłane

„Czasopismo Przyrodnicze” Zesz V—VII. Treść: A. Herszlikówna: „S. p. prof. Dr. Emil Godlewski (1847—1930)”. — Prof. Weyberg: „O tak zwanym filozoficznym wykształceniu przyrodników”. — Prof. dr. Adam Wodziczko: „Zieleni w okolicach Poznania”. — K. Demel: „Z życia ryb Bałtyku”. — Kossman E. O.: „Rys geograficzny planu m. Łodzi”. — K. Kotkowski: „Obecny stan rezerwatu cisowego w Jasieniu, obok Radomska”. — K. Kowalczyk: „Pewiat Sieradzki”. — St. Rumszewicz: „Źródła błękitne w Złotym Potoku”. — W. Niedziałkowski: „Wielki głaz narzutowy w lesie rogowskim”. — M. Majkowska: „Cela i zadania kółek przyrodniczych”. — E. Jarmulski: „Fizjologia roślin”. — J. Zernitt: „Obserwacje kryształów na śniegu”. — E. Jarmulski: „O potrzebie czasopisma przyrodniczego dla młodzieży”. — E. M. Potęga: „Z działalności Centralnej Pracowni Przyrodniczej w Łodzi w roku szkolnym 1929-30”. — Sprawozdania i komunikaty.

„Taternik”. Zesz. 3. Treść: S. K. Zaremba: „Czar lodowca”. — Dr. W. Marcinkowski: „Antytezy”. — K. Narkiewicz-Jodko: „Legenda a rzeczywistość”. — J. A. Szczepański: „Sprostowanie i uzupełnienie „Notych Dróg w Tatrach” za lata 1913—1928”. — Skalne drogi. — Sprawy sekcji. — Notatki. — Z piśmiennictwa.

W przybytku sztucznego słońca

Teatr w trosce o zdrowie. — Gamma kolorów. — Afryka w Londynie.

Dyrekcja znanego londyńskiego teatru „Drury Lane” urządziła sumptem sześciu tysięcy funtów szterlingów sztuczne kąpiele słoneczne, przeznaczone dla członków sceny, potrzebujących pewnych cielesnych „poprawek”. Olbrzymie ubikacje szkoły baletowej, położone w suterrenach gmachu teatralnego, zostały w tym celu odpowiednio przerobione. Jeden z członków zespołu scenicznego, opowiada barwnie swoje przeżycia w przybytku „sztucznego słońca”:

— Moja pierwsza wizyta w łaźni słonecznej nie dostarczyła mi zbyt przyjemnych wrażeń. Wprowadzony do jednej z licznych kabin toaletowych, gdzie kazano mi się rozebrać, poddany zostałem skrupulatnym oględzinom lekarskim. Starszy, sympatyczny eskulap z wielkim zaciekawieniem wsłuchiwał się w działalność wszystkich „motorów życia”, opukał mnie w różnych miejscach, zainteresował wnętrzem krtani, kazał trzy razy powiedzieć „A” i kilkakrotnie zakaszleć. Po najdokładniejszym spełnieniu wszystkich tych tajemniczych postulatów oblicze doktora rozjaśniło się i oświadczył, że „wszystko jest w porządku” i wręczył mi parę ogromnych niebieskich okularów.

Pod żadnym warunkiem nie wolno panu zdejmować tych szkieł, choćby na sekundę — rzekł odchodząc.

Za chwilę zrozumiałem dlaczego. Oto w sali baletowej świeciło słońce; nie to nasze, prawdziwe, którego już od wielu tygodni nie oglądałem, ale sztuczne, powiedziałbym — teatralne. Cztery olbrzymie lampy lukowe rzuciły snyopy jaskrawego światła o intensywności 150 000 świec, a zatem dostatecznie silnego, aby oślepić śmiałka, któryby przyglądał się im gołem okiem. W pośrodku sali, na licznych leżakach spoczywało lub kręciło się, przybierając mniej lub więcej piękne pozy, kilku nastu osobników, znajdujących się w rozmaitych stadiach opalenia. Zauważyłem u nich całą gamę kolorów, poczynając od delikatnego cielistego, a kończąc na ciemnym brzoście.

Łatwo zrozumieć, że białostą mej skóry byłem nieco zażenowany, bo taka już jest nasza ludzka natura, że w żadnych warunkach życia nie chcemy uchodzić za nowicjuszy. Czas trwania pierwszej kąpiei nie powinien przekraczać dziesięciu minut; nie mogą też powiedzieć, abym osobiście czas ten uważał za zbyt krótki. U „regularnych” kąpielowiczów, operacja słoneczna trwa aż dwadzieścia minut i to trzy razy tygodniowo. Nie każdy organizm oczywiście znosi takie długie prażenie, to też wolno wylegiwać się w słońcu elektrycznym jedynie osobom należycie opukanim i obsługanym przez przedstawiciela medycyny. Dla niekwalifikujących się, skutki mogą być nader opłakane.

Kiedy po dziesięć - minutowem używaniu dobrodziejstw „słonecznych” powróciłem do kabiny, zdjąłem okulary i poczułem uważnie przypatrywać się mojej powłoce, skonstatowałem z wielkim żmudowaniem, że nie było na niej ani śladu opalenia!

— A zatem wszystkie trudy daremne! — zawołałem z rozpaczą.

Ale miejscowy felczer wnet mnie pocieszył:

— Niech pan się nie niecierpliwi — rzekł — po czterech kąpielach będzie pańska skóra czarna jak u murzyna!

Pocziwiec trochę przeholował. Po trzech dalszych „seansach” nie wyglądałem jak murzyn, ani nawet jak mulat, w każdym jednak razie skóra przybrała pewien odcień brunatny — powiedzmy, jak gdyby przez czternaste dni wygrzewał się na słonecznej południowej plaży. Taki stan rzeczy postanowiłem w odpowiedni sposób wyzyskać — od czego spryt aktor-ski! Otą w tych dniach spotkałem koleżę, znanego zazdrośnika:

— Wspaniale wyglądasz, chłopie! — zawołał przyglądając mi się dokładnie.

— No tak — bąknąłem od niechciany — to słońce afrykańskie... Złe ognie błysnęły w oczach zazdrośnika:

— Takiemu dobrze na świecie! — rzekł — darząc mnie nienawistnym spojrzaniem i podając na pożeganie niedbale rękę. kr.

Tragiczny koniec „zabawy w stracenie”

Prasa jugosłowiańska donosi o tragicznym wypadku jaki się tam wydarzył. Kilka dni temu stracono za liczne zbrodnie w Esseg mordercę Trawicza, co oczywiście wywołało liczne komentarze w całej okolicy i doszło również do wiadomości kilku dzieciaków w Neuzatz, wśród których rej wodził 9-letni Filip Weber, synek bogatego rolnika. Bawiąc się wspólnie z kilkoma kolegami szkolnymi wpadł na pomysł „zabawy w stracenie”. Rozdzielono więc role a Filip wybrał dla siebie rolę skazańca, podczas gdy inni jego koledzy mieli stanowić trybunał, który niebawem miał mordercę skazać na śmierć przez powieszenie. Skazańca zamknięto w piwnicy, dano mu wody i chleba i wkrótce zaprowadzono go pod „szubienicę” to zn. pod stojący w podwórzu przyrząd do trzepania pościeli i dywanów, do którego dzieciaki przywiązały sznur z przygotowaną pętlą. Na znak „trybunału” Filip włożył swą głowę w pętlę. Nikt z domowników nie zauważył niestety niebezpiecznej zabawy. Rodzice przybyli dopiero na

rozpaczliwe krzyki dzieciaków, w oczach których ich mały towarzysz spadł z krzesła podstawionego pod „szubienicę” i zawisł na sznurze. Pomoc niestety przybyła za późno, a przywołany lekarz stwierdził już tylko śmierć nieszczęśliwego malca.

S. F.

Walka krótkich i długich...

Oczywiście.... sukien. Cóż bowiem może więcej pasjonować kobiety wogóle, a kobiety paryskie w szczególności, aniżeli triumf ostateczny krótkiej czy długiej sukni do wyjścia na ulicę, bo co do sukien wizytowych i wieczorowych sprawa jest ostatecznie i nieodwołalnie — aż do nowej zmiany mody — przesadzona na rzecz długiej.

Sądąc z wyglądu ulicy paryskiej, siły obu walczących armii są obecnie jeszcze jednakowe. Jednakże przy bliższej i wnikliwszej obserwacji okazuje się, że panie, noszące długie, a przynajmniej znacznie dłuższe, suknie, są wszystkie daleko lepiej ubrane, aniżeli większość upartych rzeczniczek krótkich sukien. Oczywiście nawet długie suknie na ulicę nie są zupełnie długie, nie dotykają ziemi, gdy przeciwnie wieczorowe wykazują nawet tendencję do długich trenów. Co do sukien krótkich, nietylko wpływa na uparte i wytrwale mimo wszystko trzymanie się ich przeświadczenie o wyższych walorach estetycznych, ile względy ekonomiczne. Przepisana przez modę długość sukien na ulicę czyni absolutnie niemożliwym zrobiecie i zmodernizowanie sukien zeszlaczkowych, a tylko wyjątkowo zamożne paryżanki stać na sprawianie sobie co roku nowych. Zatem spodziewać się należy, że jak te zeszlaczkowe szatki ostatecznie się podniszczą, runie ostatnia warownia krótkich sukien.

Bo z modą, jak z kobietą, nigdy wiadomo, czego się można po niej spodziewać. Gdy wyruszyły pierwsze jaskółki długich sukien i długich włosów, panie nasze, zwłaszcza młode i zgrabne, zarzekały się, że nigdy się nie zgodzą na rozstanie się z jedyne mądrą i praktyczną modą krótkich włosów i spódniczek. A teraz, jedna po drugiej, z pośród najmłodszych nawet i najzgrabniejszych, dekretuje, że nóg nie wolno pokazywać i że jedynie włosy, upięte na głowę, podkreślają wdzięczność i kobiecość. A kobiecość — nie jest jak dotychczas chłopięctwo — jest obecnie hasłem dnia.

Zatem zwycięstwo długich sukien. R. C.

Samobójca na krześle elektrycznym

Z Chicago donoszą o pierwszym w kronice policyjnej wypadku zastosowania krzesła elektrycznego do celów samobójczych. Niejaki Antoni Brown, kaleka, nie mogąc znieść tortur moralnych, jakie mu sprawiała jego nieuleczalna choroba, postanowił skończyć z nieznośnym życiem i zabrał się do tego w sposób niezwykle wyrefinowany. Wysławszy całą rodzinę do teatru, zamknął się w mieszkaniu, wkręcił stopkę elektryczną o znacznej sile, wziął krzesło z poręczami, na których przymocował dwie płytki metalowe, na siedzeniu położył płaski talerz srebrny i połączył je z przewodem elektrycznym. To „elektryczne krzesło” ustawione było w łazience. Desperat nalał na podłogę tyle wody, by zakrywała stopy, poczem rozbrajał się, przywiązał sznurek do przewodu elektrycznego, usiadł na krześle obwiązawszy się końcami drutu, odartego z ochronnej powłoki, włożył nogi do wody i pociągnął za sznurek. Silny prąd zabił go momentalnie. Rodzina wróciwszy z teatru, z przerażeniem ujrzała już czerniałego trupa.

S. F.

We włoszech wszystkie prawie śluby są kościelne.

Jak podaje „Agenzia di Roma” od daty zawarcia konkordatu między Kwirynalem a Watykanem 96 proc. wszystkich ślubów odbywa się w Italji w kościołach katolickich.

Król bandytów chicagowskich, Jack Diamond, pod ochroną policji.

W Ameryce, gdy się jest „królem” czegośkolwiek, nawet bandytyzmu czy szmuglu, otrzymuje się honory, jakie należą się ludziom zdobywającym dolary i powodzenie. Jack Diamond, raniący przez swych konkurentów, umieszczony w klinice w New Yorku, został przewieziony obecnie do szpitala miejskiego wobec istniejącej groźby dalszych zamachów na jego życie. Przy przewiezieniu „króla” bandytów karetką szpitalną asystował szwadron policji konnej w celu ochrony przed ewentualną napaścią.

Rekord najgłębszego zanurzenia się zdobyła w tych dniach amerykańska łódź podwodna, która osiągnęła przy zanurzeniu się pod wodę w okolicach portu angielskiego Portsmouth głębokość 101 metrów.

III. Wszechpolski zjazd samodzielnych zegarmistrzów, złotników, jubilerów i rytowników.

W dniach 1 i 2 listopada rb. odbędzie się w Warszawie III. wszechpolski zjazd samodzielnych zegarmistrzów, złotników, jubilerów i rytowników połączony z „pokazem wzorów i nowości” produkcji wyżej wymienionych zawodów. Tak „pokaz” jak

Uczestnicy kursu pracy społecznej, urządnego z inicjatywy Zjednoczenia Katolickich Związków Polek w Poznaniu.

i zjazd odbędzie się w Warszawie w salach „Resursy Obywatelskiej” przy ul. Krakowskie Przedmieście 64.

Zainteresowanym wyżej wymienioną imprezą donosi się, iż uczestnikom zjazdu przyznało ministerstwo kolei zniżkę kolejową 50% w drodze powrotnej. Czas trwania „pokazu” od 30 października do 2 listopada włącznie.

Wstęp tylko za imienną legitymacją, którą otrzymać można w wydawnictwie „Przeglądu Zegarmistrzowskiego i Złotniczego”, Poznań, 27. Grudnia 5 u red. T. Pawlickiego, kierownika technicznego „pokazu” i zjazdu.

Z różnych stron Polski

Wycofane z obiegu banknoty 5-złotowe.

Bilety skarbowe z datą 1 maja 1925 r. straciły moc obiegową z dn. 30 czerwca 1929 r., jednak do dnia 30 czerwca 1931 r. włącznie przyjmowane będą jeszcze jako środek płatniczy wzgl. do wymiany przez Centralną Kasę Państwową, Kasy skarbowe i wszystkie oddziały Banku Polskiego. Bilety skarbowe z datą 25 października 1926 roku straciły moc obiegową z dniem 30 czerwca br., jednak do dnia 30 czerwca 1932 r. włącznie przyjmowane będą jeszcze jako środek płatniczy wzgl. do wymiany przez powyższe wymienione instytucje.

Skazany na śmierć przez komunistów.

Dnia 25 lipca r. b. na terenie gminy Pikułowice obok Lwowa wyłowiono z Półtwa zwłoki mężczyzny w wieku około lat 20. Identyfikacji zmarłego wówczas nie stwierdzono. Sekcja zwłok wykazała rany postrzałowe w czaszka. Obecnie ustalono, że są to zwłoki Leona Wolfenhauta, który był członkiem czynnym partji komunistycznej we Lwowie.

Sledztwo ustaliło, że Wolfenhaut, z zawodu krawiec, został uprowadzony przez kilku członków komunistycznego związku młodzieży a następnie na podstawie dawniej już wydanego wyroku komunistycznej partji zachodniej Ukrainy, zastrzelony. Wedle informacji członków partji, miał on stać na usługach policji. W toku przeprowadzonego dochodzenia policja aresztowała 15 osób podejrzanych o współzawzięcie w zamordowaniu Wolfenhauta.

Syna dezertera oddał w ręce władz.

Przed kilku miesiącami został przydzielony do 24 p. p. w Łucku Łódzianin, Czesław Ziętalski. Młodzieniec wkrótce dezercerował z oddziału i przez trzy miesiące się błąkał. Poszukiwania za nim pozostały bez wyniku. Dopiero teraz znękany wędrowną, chłodem i głodem obdarty, przybył do ojca. Tu jednak spotkała go przykra niespodzianka. Ojciec, robotnik jednej z fabryk łódzkich, oburzony dezercją syna, odprowadził go natychmiast do 4 dyonu żandarmerji. Za ten czyn spotkał się z uznaniem. Dezerterski odesłany będzie do pułku.

Zajście w szpitalu Jana Bożego w Warszawie.

Przed kilku dniami w szpitalu dla umysłowo chorych, jeden z pacjentów rzucił się podczas badania na lekarza naczelnego dr. Łapińskiego i zadał mu w głowę kilka ciężkich ran. Onegdaj zaś zdarzył się znowu podobny wypadek.

Podczas badania chorej przez dr. Margana Giżyckiego, nagle wpadła do gabinetu druga chora, która w ataku furji rzuciła się na lekarza. Napadnięty, chcąc usunąć się przed ciosem, poślizgnął się i upadł tak nieszczęśliwie, że zranił się ciężko o róg stołu w czoło. Furjatka rzuciła się na broczącego krwią lekarza i tylko dzięki natychmiastowej pomocy pielęgniarki, udało się ją obezwładnić.

Stan zdrowia dr. Giżyckiego jest ciężki.

Z życia pewnego dygnitarza.

W tych dniach, donosi krakowski „Głos Narodu” wydział cywilny sądu okręgowego w Krakowie rozpatrywał skargę młodej nauczycielki z Warszawy p. Marji Ch. o 9.500 zł. odszkodowania, jakiego domaga się od swego dawnego znajomego p. Stanisława Sz., obecnie wyższego urzędnika administracyjnego w Krakowie. Poznał się w Warszawie w r. 1926. Jak brzmi skarga powódki — pozwany, znajdując się wówczas w niezbyt pomyślnych warunkach materialnych, korzystał często z jej pomocy materialnej, a gdy w lecie 1926 roku, w czasie pobytu w Krynicy złamał nogę, przyjął pomoc finansową w formie większej pożyczki. Co więcej, na jego nalegania poczynił zabiegi, by wpływami swymi wyrobić mu nominację na starostwo w Dąbrowie, koło Tarnowa. Tak znaczne świadczenia i usługi nie miały bez objawów wdzięczności. Jak podaje p. Ch., otrzymała od pozwanego w czasie od pierwszych dni znajomości, aż po grudzień 1927 roku — z górą 300 listów, w których przysięgał jej swą wierność, przyjaźń, małżeństwo i miłość dożydną.

Pozwany otrzymał wreszcie upragnione starostwo w Dąbrowie. Odtąd wysyłała do niej listy techny coraz większym chłodem, a wreszcie wogóle ustały. Zawiedziona w nadziejach swych i rozgorączcona postępowaniem swego przyjaciela, p. starosty, a później urzędnika w wyższej jeszcze instancji administracyjnej — gdy inne wezwania nie odniosły skutku, wniosła skargę do sądu o zwrot poczynionych na rzecz pozwanego wydatków.

Sąd postanowił przesłuchać w tej sprawie świadków z Warszawy, wyznaczając nowy termin rozprawy.

Doraźne kary za lekceważenie przepisów kolejowych.

Ministerstwo komunikacji stwierdziło ostatnio, iż szereg zarządzeń, wydanych przez władze kolejowe w celu utrzymania porządku na stacjach, nie jest przestrzegany przez publiczność. Przedewszystkiem publiczność lekceważy przepis, zabraniający osobom posiadającym jedynie bilety peronowe zajmowania miejsc w wagonach, chociażby nawet zajmowały te miejsca dla pasażerów udających się w podróż. Poza to pasażerowie nie przestrzegają często zakazu korzystania z toalety w wagonie podczas postoju pociągu na stacji.

Wobec tego ministerstwo wydelegowało specjalnych kontrolerów, ubranych po cywilnemu, którzy mają za zadanie przestrzeganie porządku na dworcach i stwierdzanie, czy pasażerowie oraz osoby ich odprowadzające nie lekceważą przepisów i zarządzeń władz kolejowych. W wypadku stwierdzonych wykroczeń kontrolerzy ściągają doraźną karę w wysokości 5 zł.

Obecnie ilość osób karanych doraźną grzywną zmniejszyła się znacznie, do niedawna jednak wynosiła ona dziennie kilkadziesiąt osób. M. in. ukarany został również jeden z wyższych urzędników kolejowych, który korzystał z toalety podczas postoju pociągu na dworcu głównym w Warszawie.

200 tysięcy dolarów na Uniwersytecie Jagiellońskim?

W pismach pojawiła się wiadomość, iż kucharz z Detroit, niejaki Ludwik Gedymin, który zmarł niedawno pozostawił w swym testamentie wysoki zapis na rzecz Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Po dokonaniu otwarcia testamentu okazało się, że śp. Gedymin, cały swój majątek w wysokości 200 tysięcy dolarów zapisał Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, zaznaczając, że pragnie w ten sposób przyczynić się do poparcia nauki polskiej. Śp. Gedymin był przez 25 lat kucharzem w jednym z klubów nowojorskich. Na razie jeszcze wiadomość ta nie została potwierdzona.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Amerykanie w Europie

Przed wybuchem wojny światowej przedmiotem eksportu amerykańskiego były głównie produkty masowe, jak bawełna, pszenica, tytoń i inne surowce, których zbyt nie wymagał specjalnych wysiłków; wywóz innych towarów zaś był uważany raczej jako zapewnienie przypadkowego, sporadycznego zbytu dla pewnych nadwyżek produkcji, czyli jako kłapa bezpieczeństwa dla chwilowego nadmiaru podaży pewnego towaru na rynku krajowym.

W czasie wojny światowej zapotrzebowanie na niektóre produkty amerykańskie stało się tak kategoryczne, iż eksport ich nie wymagał żadnych starań w kierunku jego ułatwienia lub wzmocnienia.

Po wojnie, skutkiem trwającej gospodarczej dezorganizacji Europy, pomyslna ta konjunktura przedłużyła się aż do roku 1920, w którym jednak nastąpiło załamanie się jej z powodu coraz postępującej normalizacji stosunków gospodarczych starego kontynentu i odbudowy jego warsztatów pracy. Wypadło znaleźć sposoby nie tylko na utrzymanie dotychczasowych rynków zbytu produkcji rolniczej, zagrożonych przez odbudowę europejskiego gospodarstwa rolnego, lecz też szukać nowych na miejsce zajmowanych stopniowo przez produkcję europejską. Należało nadto zapewnić jaknajwiększy zbyt dla wspaniałej rozwijającej się produkcji przemysłowej.

Dzięki wyjątkowemu talentowi organizacyjnemu, jaki cechuje Yankeeów oraz olbrzymim, nagromadzonym w czasie wojny zasobom kapitałów udało się Amerykanom przez przeciąg kilku lat rozwinąć do niebywałych rozmiarów swój eksport. Dopiero ubiegły rok ujrzał załamanie się konjunktury zwykłej w Stanach Zjednoczonych i osłabienie tempa ekspansji zagranicznej.

Ale recesja ta trwała krótko. Ze zwykłą sobie sprężystością Amerykanie przystąpili do ofensywy, której celem jest wznowienie okresu „prosperity”.

Niepomyślna sytuacja gospodarcza U. S. A., zwalnająca znaczne zasoby pieniężne poszczególnych grup przemysłowych, niski poziom kursów akcji poszczególnych przedsiębiorstw europejskich oraz wysoki poziom barier celnych, hamujących import amerykański do Europy wywołał coraz silniejsze angażowanie się kapitału amerykańskiego w przemysł europejskim.

Poza europejskimi koneksjami „General Motors” oraz „General Electric”, najbardziej zaangażowanych w odpowiednich działach przemysłu europejskiego, również inne grupy dokonały ostatnio w tym kierunku całego szeregu posunięć.

Na pierwszym miejscu stoi grupa chemiczna „Dupont de Nemours”, zainteresowana w szeregu przedsiębiorstw Niemiec, Francji i W. Brytanji, jak np. „French Fabrikoid”, „Artificial Textiles”, „L'Air Liquide”, „Nobel Chemical and Explosive Manufacturing Co.” i „Imperial Chemical Industries”. Równocześnie „Standard Oil Co. of N. Jersey”, posiadająca szereg towarzystw we Francji i Niemczech, nabyła ostatnio firmę „Anglo-American Oil Co.” W zakresie przemysłu chemicznego zanotować należy ponadto udział wielkiego koncernu mydlarskiego „Proctor and Camble” w przemyśle europejskim; należy do niego firma „Thomas Hedley Ltd.” oraz koncern „Cadum” we Francji i szereg fabryk mydlarskich i olejarni.

Są poszlaki po temu, że powyżej zarejestrowane posunięcia są dopiero początkiem dalszej akcji penetracyjnej przemysłu amerykańskiego w Europie, na co przemysł polski winien zwracać baczną uwagę.

Krótkie informacje gospodarcze

— Rząd rumuński postanowił anulować umowę zawartą z angielskim przedsiębiorstwem Steward, które prowadziło prace w zakresie budowy dróg. Przyczyną anulowania umowy jest niedotrzymanie szeregu klauzul finansowych.

— Przywóz do Austrii w pierwszych trzech kwartałach rb. wyniósł 2.045,2 milj. szyl., wywóz zaś 1.393,3 milj. szyl. niedobór wyniósł 651,9 milj. szyl., podczas gdy w tym samym okresie r. ub. niedobór wyniósł 745,9 milj. szyl.

— Portugalski minister finansów oświadczył, iż opracowuje obecnie projekt stabilizacji waluty.

Konjunktury Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	30. 10.	21. 10.	23. 10.	24. 10.	25. 10.
Pszenvca					
Warszawa	28,00	28,00	—	28,00	28,00
Poznań	26,00	—	25,00	—	25,00
Lwów	25,00	24,75	—	24,25	24,25
Lublin	—	24,50	—	—	—
Zyto					
Warszawa	19,00	19,00	—	19,00	19,00
Poznań	18,25	—	18,00	—	18,00
Lwów	—	—	—	18,25	18,25
Lublin	—	17,50	—	—	—
Jęczmień					
Warszawa	21,00	22,00	—	21,00	21,00
Poznań	21,50	—	21,50	—	21,50
Lwów	18,50	18,25	—	17,75	17,75
Lublin	—	19,00	—	—	—
Owies					
Warszawa	22,50	22,50	—	22,50	22,50
Poznań	19,00	—	19,00	—	19,00
Lwów	—	—	—	18,50	18,50
Lublin	—	—	—	—	—

Rynki zagraniczne wykazują w dalszym ciągu spadek notowań, spowodowanych — jak pisałsmy o tem obszernie — nadprodukcją niektórych gatunków zboża. Horoskopy poprawy tendencji są bardzo słabe wobec typowych objawów nadprodukcji oraz ciągle trwającego dumpingu sowieckiego. Na rynku niemieckim zniża cenę pszenicy utrzymuje się nadal. Również i ceny żyta uległy redukcji. Natomiast mała podaż jęczmienia wpłynęła na lekką zniżkę cen.

Na rynkach krajowych większe zmiany nie zaszły; tendencja jest w dalszym ciągu słaba dla pszenicy i żyta. Rynek warszawski zanotował jednak tylko osłabienie tendencji, które nie uwytkowało się dotąd w zniżkowym kursie cen. Za to w Poznaniu ceny zniżkowały: na pszenicy o 1 zł na 100 kg., na życie zaś o 25 gr na 100 kg.

Rada giełdy warszawskiej ustaliła na ostatniemu posiedzeniu standard dla poszczególnych gatunków zbóż na rok gospodarczy 1930/31. Standardy dla żyta i pszenicy są w roku bież. nieco niższe ze względu na porę deszczową, która obniżyła wartość gatunkową zbiorów. Podwyższono natomiast standard dla owsa.

Masło

Ubiegły tydzień przyniósł dalszą poprawę na rynkach odbiorczych, głównie na rynkach angielskim i niemieckim. Szczególnie uwydatniła się ta wyższa cena na rynku angielskim, gdzie niektóre gatunki uzyskały wyższe notowania o 6 sh. Podobna poprawa sytuacji zaznaczyła się w Niemczech i Danji. Notowania berlińskie podwyższono dnia 23. bm. o dalsze 5 Rm. tak, że obecnie wynoszą one 142 Rm. za 50 kg. franco stacja odbiorcza za I. gat. i 130 Rm. za II gat.

Na rynku szwajcarskim podwyżka cel utrudniła w pewnym stopniu eksport naszego masła, niemniej jednak stosownie do przewidywań ceny poszły w górę o 0,80—1 fr. szw. za 1 kg. tak, że straty z tego tytułu zostały wyrównane a ogólna ilość wywiezionego do Szwajcarii masła polskiego we wrześniu czyli w pierwszym miesiącu działania podwyżki celnej — nieznacznie tylko się zmniejszyła.

Pocieszającym jest wzrastający wywóz deserowego masła polskiego do Czechosłowacji, gdzie dzięki cenom konkurencyjnym wypiera ono masło krajowe.

Na rynku krajowym tendencja mocna, ceny zwyżkowały o 0,40 zł na 1 kg. Wobec kurczenia się produkcji jest uzasadnionym poglądem, że należy się liczyć z dalszą poprawą sytuacji, zwłaszcza że sprzęt niektórych pasz jest w roku bież. mierny.

Jaja

Wskutek zmniejszających się dowozów z krajów produkujących tendencja na rynkach jajczarskich jest w dalszym ciągu mocna przy zwyżkujących cenach. Na rynku londyńskim notowano w ub. tygodniu jaja polskie mocniej o ½—1 sh, inne zwyżkowały o 2—4 sh na 120 szt. Również na rynku berlińskim ceny naogół podniosły się o ½—¾ fen. na sztuce, polskie bez zmiany. Na rynkach wiedeńskim i praskim ceny utrzymywane.

Rynek krajowy był w ub. tygodniu pod znakiem tendencji lekko zwyżkowej, ceny poszły w górę o 4 zł na 1 skrzyni. Z kół producentów donoszą o poważnym spadku produkcji, niewspółmiernie większym niż w analogicznym okresie ub. roku. Wskutek tego nie można się spodziewać w najbliższych tygodniach osłabienia tendencji rynkowej.

Bydło i mięso

Ceny dla bydła rogatego kształtują się pod znakiem słabej tendencji, co jest skutkiem zwiększenia podaży. Podobnie ceny cieląt doznają w ub. tygodniu dalszej zniżki. Na rynku trzody chlewnej ceny spadły w dalszym ciągu przy wzrastającej

podażą. Notowania targowicy poznańskiej obniżyły się w ub. tygodniu o 4—10 zł na 100 kg. zależnie od gatunku.

W związku ze spadkiem cen żywca ceny mięsa bitego obniżyły się o 5—15 gr na 1 kg. Łój świeży jadalny notowano ostatnio 1,30 zł, przemysłowy 0,60—0,90 zł za 1 kg. Notowania smalcu amerykańskiego są utrzymane i wynoszą 340 zł za 100 kg. po ocleniu. Smalec krajowego pochodzenia konkuruje skutecznie z zagranicznym, który notują w Ameryce franco Gdynia lub Gdańsk 30,95 dol.

Na londyńskim rynku bekonów nastąpiła poprawa sytuacji. Bekony duńskie podrożały o 4—5 sh, szwedzkie 5—6 sh, polskie o 5—7 sh na 1 cwt.

Trudno przewidzieć dalsze kształtowanie się konjunktury, prawdopodobnie w pierwszych tygodniach listopada ceny ulegną pewnej zniżce w związku z przewidywaniami w tym czasie znacznymi ubojami w Danji.

Piwo

Przemysł piwowarski przechodzi wyjątkowo ciężki kryzys, spowodowany niskimi obrotami, złą wypłacalnością odbiorców, bezwzględnym ściąganiem nadmiernych podatków i opłat a również koniecznością finansowania sprzedaży przez udzielanie odbiorcom kredytów zarówno towarowych jak i gotówkowych.

Obroty piwem obniżyły się bardzo znacznie. Wypłacalność odbiorców, szczególnie hurtowników, ostatnio bardzo się pogorszyła; wpływy gotówkowe są stosunkowo minimalne a większa część weksli idzie do protestu. Przesilenie branży zastrza bezwzględna konkurencja, jako następstwo dużej podaży przy małym popycie. W tych warunkach trudno o utrzymanie rentującego się poziomu cen piwa. — Niektóre browary sprzedają już poniżej kosztów własnych.

Manufaktura

W przemyśle odzieżowym, wytwarzającym gatunki lepsze, daje się zauważyć wzmocnienie obrotów. Nie jest to mimo wszystko ruch, jakiego wyczekiwaliby kupcy. Na pięć większych fabryk warszawskich z tej gałęzi dwie utrzymują zaledwie minimalną moze 10-proc. produkcję w porównaniu z zeszłym rokiem; trzy zredukowały produkcję do 50 proc. zeszłorocznej, a 66 proc. z 1928 r. Objawem wątpliwej poprawy jest ta okoliczność że w tej branży drobna konkurencja ustala już niemal całkowicie. Dostawcy półfabrykatów z Bielska i Łodzi sprzedają fabrykom odzieżowym tkaniny tylko za gotówkę, a tylko wyjątkowo na weksle z terminem 3-miesięcznym. Na rynku brak obecnie towaru, wskutek czego wttwornie mogą wyprzedawać zapasy. Nie moze być jednak wciąż jeszcze mowy o podwyższeniu produkcji, a to dlatego, że 40 proc. klienteli już wogóle upadło, lub odpadło, a wobec pozostałych fabrykanci muszą stosować ogólną politykę kredytową.

Chmiel

W ciągu sierpnia, w ostatnim okresie przednowkowym, eksport chmielu, jak również transakcje (ym artykułem, nie dochodziły do skutku. Za to we wrześniu wystąpił silniejszy ruch eksportowy. Poza niewielkimi transakcjami, dokonaniem przez firmy krajowe dla polskiego przemysłu browarniczego, poważne ilości chmielu krajowego zakupione zostały przez agentów firm zagranicznych. Ceny uzyskiwane za chmiel nie są zadowalające. Często cena zaledwie pokrywa koszty produkcji. Nie jest to jednak wina konkurencji zagranicznej, lecz wynikiem ostrego przesilenia, jakie gnębi chmielarstwo zarówno polskie, jak i światowe, wskutek nadmiernej produkcji. Pożalowania godną jest okoliczność, że polski chmiel nie eksportuje się do konsumenta zagranicznego bezpośrednio przez firmy polskie, lecz prawie wyłącznie przez pośredników zagranicznych a przeważnie niemieckich. W tej dziedzinie dałoby się dużo poprawić, gdyby znalazły się odpowiednie ruchliwe jednostki.

KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(k) **Niepokojuący wzrost upadłości.** Dane Gównego Urzędu Statystycznego wykazują, iż w ciągu pierwszych 7 miesięcy rb., a więc do sierpnia ogłoszono 522 upadłości. Jeśli się zważy, iż w całym r. 1929 ogłoszono 516 upadłości, to liczba ta jest w istocie niepokojąca. Należy dodać, iż w r. 1928 ogłoszono tylko 288 upadłości. Upadłości spółek akcyjnych w ciągu pierwszych 7 miesięcy rb. ogłoszono 19, spółek z ograniczoną odpowiedzialnością — 39, spółdzielni — 21, spółek filmowych i komandytowych — 84 i firm pojedynczych — 359. Główna liczba upadłości w ostatnim miesiącu przypada na województwa centralne, a następnie na województwa pomorskie i poznańskie. Ponadto w samym lipcu ogłoszono 52 upadłości firm przemysłowych.

(k) **Niewesołe horoskopy P. K. P.** Trwająca w dalszym ciągu niekorzystna konjunktura gospodarcza i male widoki na jej poprawę, każą przypuszczać, że i w pierwszym półroczu 1931 r. ruch na P. K. P. będzie znacznie mniejszy, aniżeli w latach 1928 i 1929. Przyjmuje się jednak, że w porównaniu z rokiem 1930 ruch nieco się po-

Niemcy ponownie podwyższyli cło na zboże

Gabinet Rzeszy zatwierdził jednomyślnie propozycję min. Schielego, zdążającą do zapewnienia wewnętrznych rynków zbytu dla produktów rolnych i zwiększenia konsumpcji żyta i kartofli. Propozycje te mają być jaknajrychlej wprowadzone w życie. Gabinet wyraził zgodnie zapatrywanie, że w akcji pomocniczej dla rolnictwa wschodnio-pruskiego musi być przede wszystkim uwzględniony moment podniesienia rentowności gospodarstw rolnych.

Propozycje Schielego przewidują m. in. również podwyżki cel na pszenicę i żyto, na pszenicę z 18.50 na 25 mk., na żyto z 15 na 20 mk. za 100 kg. Schiele przewiduje dalej wprowadzenie przymusowych zarządzeń, co do konsumpcji jęczmienia, kukurydzy i produktów zwierzęcych. Niektóre z tych postanowień, n. p. podwyżki cel na zboże, wprowadzone zostają w życie natychmiast na mocy pełnomocnictw nadzwyczajnych, jakie posiada gabinet.

Fakt natychmiastowego wprowadzenia w życie podwyżek celnych na zboże jest dziełem min. Schielego. Jest to dowodem, że wpływy radykalnego skrzydła agrarjuszy niemieckich zwyciężyły na całej linii.

prawi i zwiększenie to wyniesie około 10 proc., a przeciętnie ładunek dzienny w pierwszym półroczu osiągnie 12.600 wagonów. Przyjęcie transportów od kolei zagranicznych, wobec trwającego nadal konfliktu gospodarczego z Niemcami, nie wróży poważniejszego wzrostu i co najwyżej można przewidywać wzrost importu o 5 do 6 proc. co da przeciętne przyjęcie od kolei obcych po 750 wagonów dziennie. Przewozy tranzytowe wyniosą przypuszczalnie, jak w latach 1928 i 1929 — 1.150 wagonów dziennie. Przewidywana w ten sposób praca ogólna kolei w pierwszym półroczu 1931 r. wyrażać się będzie cyfrą 14.500 wagonów dziennie, a więc prawdopodobny wzrost w porównaniu z r. 1930 wyniesie 9,9 proc. W r. 1928 przeciętnie za pierwsze półrocze praca kolei wyniosła 15.987 w r. 1929 — 14.488, a w r. 1930 — 13.282 wagonów dziennie (spadek w porównaniu z r. 1929 — 19,5 proc.).

(k) **Obniżenie kosztów administracji.** Toczy się w łonie koncernów przemysłowych Górnego Śląska poważna dyskusja w sprawie wydatnego zmniejszenia kosztów administracyjnych. Projektowane jest zniesienie plac urzędniczych, które w pewnych kategoriach byłoby bardzo znaczne. Kwestję tę rozpatrywano podobno na zebraniu t zw. wspólnoty interesów, do której należą m. in. Huta Królewska i Laury, Katowicka S. A. i Huta Bismarcka. Posiedzenie to miało odbyć się w Berlinie.

(k) **Konsolidacja przemysłu i handlu papierniczo-piśmienniczego.** Ciężka sytuacja branży piśmienniczego-papierniczej zmusiła odnośną gałąź przemysłu i handlu do porozumienia się celem uzdrowienia stosunków. Zorganizowany został ogólnopolski Związek przemysłu i handlu gałęzi piśmienniczego-papierniczej i obecnie komisja organizacyjna tego Związku kończy pierwszy etap swoich prac.

(k) **Możliwość eksportu pończoch polskich do Persji.** Pragnąc utworzyć drogę dla wywozu krajowych wyrobów pończosznicych na rynek perski, Izba przem. handlowo w Łodzi zainicjowała zgromadzenie kolekcji tańszych pończoch, wyrabianych w różnych fabrykach okręgu łódzkiego celem przesłania ich do konsulatu R. P. w Tabryzie.

Z ZAGRANICY

(z) **Obniżenie ceny węgla — ale w Niemczech.** Przemysłowcy węgla niemieckiego Górnego Śląska zakomunikowali ministerstwu przemysłu, że są zasadniczo gotowi obniżyć cenę węgla o 6 proc. Przy tej sposobności wyrazili życzenie, ażeby im umożliwiono wprowadzić tę zniżkę jeszcze przed 1 grudnia rb.

(z) **Nowe fuzje w przemyśle i handlu niemieckim.** W tych dniach nastąpiła fuzja trzech przedsiębiorstw, zajmujących poważne stanowisko w środkowo-niemieckim handlu stalowym. Połączyła się mianowicie firma Gebrüder Pierburg Aktien Gesellschaft w Berlinie — Tempelhofe z firmą Arthur Haendler G. m. b. H. w Berlinie, oraz firmą Arthur Haendler (dawnej Emil Otto Mansfeld) w Dreźnie, przyczem dwie ostatnie firmy były już ze sobą w t. zw. wspólności interesów (Interessen-Gemeinschaft). W chwili obecnej toczą się rokowania o fuzję w zachodnio-niemieckim przemyśle śrub. W grę wchodzi dwa wielkie przedsiębiorstwa: fabryki śrub Bauer und Schaurte, oraz Funcke und Hück. To ostatnie przedsiębiorstwo zatrudnia w normalnym czasie 1.000, a obecnie z powodu kryzysu 700 robotników. Jak z tego widać, przemysł niemiecki z powodu kryzysu — dzie coraz bardziej w kierunku koncentracji zakładów przemysłowych.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— P. Jan Lesiński. Prawo do zasiłków na czas bezrobocia przysługuje pracownikowi umysłowemu przez 6 miesięcy; może być (nie musi) przedłużone o 3 miesiące. Przepuszczamy, że zasiłek wyniesie 54 zł miesięcznie. — Wypowiedzenie pracownikowi umysłowemu powinno obejmować czasokres 3 pełnych miesięcy, do końca trzeciego miesiąca kalendarzowego; nie rozumiemy, w jaki sposób u Pana kończy się w połowie miesiąca. (K)

— Rita Szemko. Nie możemy tego ustalić, nie znając innych szczegółów stosunku pracy. (K)

— K. St. B. Miesiąc urlopu, o ile w umowie nie zastrzeżono więcej. (K)

— Do Czerska. Wyższej instancji niema. (K)

— A. B. Gniezno. Radzimy wypowiedzieć i przez adwokata wytoczyć skargę eksmisyjną. (K)

— P. A. Ziarkowski. Uważamy, że jest to samowola kierownika. Radzimy wnieść zażalenie. (K)

— Mosina. Nie znamy tego adresu. (K)

— Pr. D. Dokładniejszego adresu nie znamy. Radzimy zwrócić się do Stow. Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie, Poznań, Wały Zygmunta Starego nr. 9. (K)

— P. J. Beil. Poinformuje Pana szczegółowo Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31. (K)

— Stały abonament. Winien Pan bezwzględnie być nadal ubezpieczonym; składki opłaca w części pracodawca, w części Pan. Radzimy przedstawić sprawę Zakładowi Ubezpiecz. Pracowników Umysłowych, Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 2. (K)

— Lokator Barcin. W obydwu wypadkach za 20 mk. — 24,00 zł. Jeżeli niema specjalnego powodu, nie można wypowiedzieć. (K)

— P. H. Barba, Patrz. Jackowskiego. Radzimy do procesu o odszkodowanie wziąć sobie adwokata. Należy ustalić, od kogo należy odszkodowania się domagać; niekoniecznie od nabywcy parcel. (K)

— J. P. Lw. Niestety, nie przysługuje Panu prawo do zasiłków z Funduszu Bezrobocia. (K)

— A. T. Poinformuje szczegółowo urząd pocztowy. (K)

— F. K. J. K. Nie wiemy o co chodzi. Prosimy przytoczyć ustawę bez skrótów. (K)

— Bogusław, Poznań. Nie zajmujemy się leczeniem; radzimy udać się do lekarza. (K)

— P. Rozalja Wodniczka. Należy zwrócić się do Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 2. (K)

— W. Kruszwica. Radzimy zwrócić się do konsulatu francuskiego w Poznaniu, ul. Berwińskiego. (K)

— Jancz, Poznań. 0,51 zł. (K)

niem za zdrowie 10 zł; — L. K. Poznań, z prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dla rodziny 10 zł; — Leon Sarnecki, Dolsk 2 zł; — Z. Z. Poznań 3 zł; — zebrano na ślubie u pp. Kandulskich 31 zł; — personel Miejskiego Wydziału Zdrowia Publicznego z okazji imienin p. radcy dr. Tadeusza Szulca, zamiast kwiatów, 60 zł; razem z poprzednio pokwitowanymi 3286,65 zł.

Pryw. Lecznica Chirurgiczna
Dr. Parczewskiego
 Poznań ul. Mickiewicza 22
 tel. 18-99

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu do kasy komitetu wpłacono do dnia 23. 10. 1930.

Z okazji imienia Ks. Prof. Nowakowskiego 10,—	J. Wolff, Środa 1,—	Goetzówna, Kwilcz 5,—
M. Krzyżanowska, Kraków 5,—	Z. Bartkowiak, Środa 1,—	J. Piotrowicz, Kwilcz 3,—
Fr. Filipowski, Zbąszyń 10,—	W. Leszner, Środa 1,—	Ig. Grzelak, Rawicz 3,—
M. Dalcowa, Buk 15,—	Razem zł. 8,—	Dr. K. Jaroszewicz, Poznań 10,—
E. Schmidt, Poznań 20,—	Cz. Pospieszalski, Poznań 2,—	A. Jeszkowa, Poznań 10,—
Zd. Szewczyk, Poznań 20,—	N. N., Chodzież 5,—	B. Biniś, Miedzichód 5,—
X. Fieweger, z parafji Rabin 24,70	M. Szudarek, Czarnków 3,—	A. Bierczalo, Kobylin 5,—
J. Nowicki, Śrem 20,—	St. Stanisławski, Poznań 15,—	H. Blochowiakowa, Rogaczewo z prośbą o łaski 10,—
M. Giezek, Krobia 2,—	J. Sokółowski, Poznań 5,—	Tow. Gimn. „Sokół” Lubosz N 10,—
E. Górniewicz, Czarna-Wola 5,—	Wschód 5,—	A. Magówna, Kościan 5,—
T. Wabińska, Pobowo 10,—	I. Dalibor, Śmigiel 3,—	A. Drzewiecki, Kostrzyn 3,—
J. Nowak, Ostrow 5,—	W. Dworzczak, Bronikowo 3,—	Z. Nowak, Poznań 10,—
L. Kaczmarek, Zalesie 3,—	L. Konieczna, Wysokoć 5,—	Cz. Werwicki, Poznań 25,—
H. Przybylska, Anastazewo z podz. za odebrane łaski z prośbą o dalsze 3,—	K. Kobielska, Poznań 5,—	T. Budzyński, Obrzycko 2,—
St. Wieloch, Poznań 6,—	Spychała, Kobylinki 5,—	W. Krystofiak, Chojniki 2,—
T. Kozłowski, Poznań 10,—	M. Kowalska, Dolsk 5,—	J. Kubiak, Opalenica 10,—
Walkowiak, Poznań 5,—	J. Gorgolewski, Ostrzeszów 5,—	K. Ambroziewicz, Toruń 5,—
N. N., Poznań 5,—	St. Krawczyk, Ostrzeszów 2,—	Arch. M. Powidzki, Poznań 10,—
W. P. Magdziarzówna, Wągrowiec 10,—	L. Gablerowa, Łódź 15,—	W. Wiśniewski, Poznań 6,—
J. Kalawski, Poznań 10,—	A. Dąbrowska, Łódź 5,—	Krupiński, Jarocin 5,—
J. Szramkowski, Raczkowo z podz. S. J. za otrz. łask z prośbą o dalsze 10,—	Wl. Kruszewski, Warszawa 10,—	Z. Niemierówna, Debówko 5,—
St. Scheller, Jutrosin 3,—	A. Jankowska, Kornatowo 5,—	A. Słomówna, Janowiec 5,—
K. Jewasiński, Bydgoszcz 10,—	M. Biesowiczowa, Rzeszów 5,—	B. Zeschnerówna, Buk 5,—
J. Rachuta, Środa 5,—	Wl. Janiec, Goluchowo 5,—	St. Hauptowie, Poznań 5,—
St. Łożyńska, Środa 5,—	A. Tomczakowa, Pleszew 5,—	St. Kobląńska, Poznań 2,—
Z. Derczyńska, Środa 10,—	W. Bogusławski, Pniewy 10,—	E. Kobląńska, Poznań 1,—
A. Kowalewska, Środa 1,—	L. Frankiewicz, Grodzisk 6,—	R. R., Poznań 3,—
Z. Klewicz, Środa 2,—	St. Bielawski, Karczewo 5,—	J. Jagodziński, Koźmin 10,—
W. Cieśliński, Środa 1,—	W. Tyłmanowa, Pyzdry 5,—	St. Karalus, Światniki 1,—
A. Trykowski, Środa 1,—	A. Bryczyńska, Inowrocław 3,—	F. Szczepaniak, Czarnków 3,—
	St. Stybankiewicz, Sulmierzyce 10,—	M. Jankowska, Piotrowo 10,—
	M. Janiewicz, Radom 10,—	Cz. Drygas, Raszów 5,—
	P. Hurnik, Poznań 10,—	W. Bogucki, Miłosław 20,—
		Dr. Taborski, Opalenica 50,—

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na pomnik Serca Jezusowego: Zebrano na ślubie Eugenjusza Sipińskiego 20,50 zł; — M. Szperling z prośbą o zdrowie dla syna 3 zł; — W. K. za doznane łaski 100 zł; — Teresa B. z podziękowa-

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

ARAGO ST. GÓRSKIEGO

ODCISKI

Szczył doskonałości **ANITRA** krem odelikatnia matuje cerę. Niezbędny środek toalemy. Komiesny po goleniu. Laboratorium **St. Górski** Warszawa.

W niedzielę, dnia 26 października 1930 r., o godz. 11 zasnęła w Bogu, ś. p.

Stefanja Pielatowska

kochana żona, najdroższa matka i babcia oraz droga siostra, bratowa, teściowa i ciocia.
 Proszą o modlitwę za duszę drogiej Zmarłej

zw 26248

w smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodziną.

Pogrzeb w środę, dnia 29 b. m., o godz. 3,30 po poł. z domu żałoby, ul. Żupańskiego 6.

Dnia 26 października 1930 r., zmarła opatrzona św. Sakramentami, ś. p.

Marja Rakowska

sodaliska-jubilatka

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 30 bm., o godz. 2,30, z Zakładu św. Józefa na cmentarz przy ul. Bukowskiej. Szan. Członków prosimy o oddanie Zmarłej ostatniej przysługi i o modlitwę.

zw 26252 **Sodaliczja Pań Zaw. Kupieckiego.**

SANATORJUM „SANATO“

Dra ALEKSIEWICZA
 w IWONICZU — Podkarpacie.

Leczenie chorób kości, stawów. — Gruźlica kostna i gruźlica. — Cały rok otwarte. Żądać prospekt.

Dnia 27 października 1930 r., zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach mój najdroższy mąż, najukochańszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Leon Jabczyński

przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 30 bm., o godz. 3 z domu żałoby Bydgoszcz, ul. Sportowa 5.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Bydgoszcz, Poznań, Toruń. zw 26253

W dniu 26 października 1930 r., o godz. 23,40 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana i nigdy niezapomniana siostra i ciocia, ś. p.

Marja Rakowska

jubilatka Sodaliczji Marjańskiej

przeżywszy lat 54. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 30 b. m., o godz. 14,30 z Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej.

zw 26249

W smutku pogrążeni
rodzeństwo i rodzina.

Drabiny, tablety, przybory kuchenne, siedzenia do krzeseł, prężniki do firan, drążki do szcotek i szciotki w wielkim wyborze poleca

A. KOSZEWSKI
 Poznań, St. Rynek 61.
 Hurt. Detal.

Pw 595R-42 154

Dnia 25 października 1930 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, babka i prababcia, ś. p.

Florentyna z Piotrowskich Krause

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 29 b. m. o godz. 3 po poł. z zakładu św. Józefa.

dw 1920

Ciężko strapione
dzieci i rodzina.

Poznań, Grobla 29.
 Zakład pogrzebowy St. Jaskiewicz ul. Klasztorna 14.

Szanownym Mieszkańcom miasta Poznania podaję niniejszem do łaskawej wiadomości, że z dniem 29. bm.

otwieram tuż przy ulicy Szkolnej nr. 10 specjalny skład drobiu dziczyzny, owoców i warzyw

Staraniem mojem będzie obsłużyć Szanowną Kliencję jak najlepszym towarem po najniższych cenach. Prosząc o łaskawą poparcie mego nowego przedsiębiorstwa, kreślę się z powataniem

zw 26245 **W. Sawiński, Szkolna 10.**

Szukam dzierżawy willi z ogródkiem

nie mniej niż cztery pokoje komfortowe (oprócz służbowego), ze wszelkimi nowoczesnymi wygodami, w Poznaniu lub w dzielnicy podmiejskiej. Pożądane zabudowania gospodarskie i garaż. Zgłoszenia express pocztą: poczta Konin. Cukrownia Gosławice. Inżynier L. Prawdzie.

zw 262-1

Kino Renaissance

Wielki film morski p. t.

Korsarz mórz południowych

w rolach głównych: Richard Barthelmess i Betty Compson.
 Pw 6039-44.21

Dom Handlowy w Poniecu

w Rynku, narożnik ul. Szewskiej

w najlepszym położeniu handlowym, gdzie mieści się od lat 40-tu dobrze zaprowadzony skład żelaza i kolonialny, do wydzierżawienia zaraz lub na sprzedaż. Zgłośz. przyjmuje właściciel:

T. RZYMKOWSKI,
 Toruń - Mokre, (Pomorze.)

zw 26247

KAWĘ HAG

pić znaczy: spożywać najwspanialszą, jaka wogóle istnieje, kawę ziarnistą, a przytem chronić serce i nerwy. Spożywajcie dla wypróbowania, w ciągu 4-ch tygodni

spokojniej spali.

kawę Hag - bezkofeinową kawę ziarnistą. Będziecie się bez kofeiny lepiej czuli i

Pw 6039-44.21

A. PIASECKI S. A. - KRAKÓW

FABRYKA CZEKOLADY

SKLEPY WŁASNE:

Kraków, Rynek główny, Linja A-B i C-D.
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7.

SKLEPY WŁASNE:

Kraków, Rynek główny, Linja A-B i C-D.
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7.

Poleca: w wielkim wyborze bezkonkurencyjne gatunki czekolady śmietankowej, mlecznej, deserowej, jakoteż czekoladki, karmelki i cukry.

Nie szumną reklamą, podarkami w postaci losów szczęścia, bonami i t. p. lecz jakościowo znakomitemi wyrobami sporządzonemi z gwarancyjnie czystych surowców, zdobywać chcemy uznanie jak najszerzych sfer, licząc jednocześnie najprzystępniejsze ceny.

Skład hurtowny i przedstawicielstwo: EDM. LANGNER i S-ka, POZNAŃ, WOŻNA 14.

Pw 5643-70,241

HURT

NA GROBY

DETAIL

DO ILUMINACJI

Lampki kolorowe z oświetleniem tuzin 3,30 i 3,50 zł
Talerze iluminacyjne sztuka 2,10, 2,50 i 3,50 zł
Świece w wielkim wyborze po znanych tanich cenach poleca

Centralna Drogerja J. Czepczyński

Poznań, Stary Rynek nr. 8. Pw 6123/4-43.133/4 Tel. 33-24, 33-15, 32-38, 31-15.

Pierwszorzedni artyści graficy

nawiążą kontakt z wydawnictwami graficznymi i firmami, dostarczając prace o wysokim poziomie artystycznym i kulturalnym — plakaty, okładki, prospekty, akcje, dekoracje i t. d. Służymy fachową poradą. Oferty do Kurjera pod zw 26 244

Dobrze prosperujące przedsiębiorstwo poszukuje na 1-2 lat

50.000,— zł

za dobrym procentem. Zabezpieczenie hipoteczne na nieruchomości wartości 500 000 zł, ew. udział w zyskach. Oferty pod „P. 50 000“ do „Par“, Bydgoszcz, ul. Dworcowa nr. 72. Pw 6 046-63,719

Śniegowce - Kalosze

w wielkim wyborze po znanych niskich cenach poleca

J. PAŃCZAK

Wielkie Magazyny Obuwia

św. Marcin 64 Poznań Górna Wilda 59

Telefon 10-00.

Pp 5906-42,182

Szanownym Panom Automobilistom podajemy do łaskawej wiadomości, iż z dniem 25 bm. uruchomiliśmy

W ŚREMIE

na Placu WIEDEŃSKIM przy moście

STACJĘ BENZYNOWĄ

połączoną z sprzedażą najlepszych olejów samochodowych.

Obsługę stacji powierzylimy p. A. Dzieciuchowiczowi, właścicielowi „Nowej Drogerji“ w Śremie.

Z poważaniem

Galicyskie Towarzystwo Naftowe

„GALICJA“ S. A.

Biuro Sprzedaży w Poznaniu ul. Rzeczypospolitej 5.

dw 1921

Jakanie

oraz wszelkie inne zbrocenia

mowy radykalnie usuwa

Zakład leczniczy dla jakaków

S. Zytkiewicza Warszawa

ul. Chłodna 22.

Prospekty kancelarja wysyła

bezpłatnie. nw 4922

Pani pracująca

w biurze nie powinna zapominać o subtelności i elegancji. — Piękna biżuterja mówi najwięcej o kobiecie. Przynajmniej raz na kilka miesięcy trzeba kupić coś w firmie „Mayer“, właśc. Nałaskowski, ul. Nowa 11. w 85-42,51

Okazja!

Dom piętrowy, nowo wybudowany, 14 ubikacji wtem 2 składy dobrze prosperujące na sprzedaż w miejscowości przemysłowej, gdzie się znajdują 2 fabryki i to cukrownia i sodownia. Cena kupna 90.000 zł wprost od właściciela. Zgłoszenia przymuje Stanisław Klocek, Mątwy, pow. Inowrocław. zw 26250

Dzierżawa

1400 mg. na Pomorzu ziemi pszenno-buraczanej, 3 km. od kolei, budynki masywne, inwentarz żywy i martwy kompletny, żniwa pełne. Do objęcia potrzeba około 250 tys. Zgłośz. do Kurjera Poznańskiego pod zw 26 246

Dobrze prowadzona ksiązkowość

to: dokładny obraz stanu przedsiębiorstwa, zabezpieczenie przed stratami, ochrona przed nadmiernymi a niesłusznymi obciążeniami podatkowymi, drogowskaz wskazujący właściwy — kierunek rozwoju —

Wszystko to w sumie zwiększenie dochodowości przedsiębiorstwa.

Dobrze prowadzona ksiązkowość wymaga

dobrych ksiąg handlowych

które wykonuje znana z solidności swych wyrobów wytwórnia

Drukarnia Polska

Sp. Akc. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz ul. Marszałka Focha 10 • Tel. 352

Mocne, niezdarne pończochy dla dzieci

poleca

w wielkim wyborze i tanich cenach

KALAMAJSKI

Pw 6037/8-48 120/121

LOSY

pierwszej klasy Loterii Państw. są już do nabycia w najszcześniejszej kolekturze

A. KĘDZIORY

w Poznaniu, Sieroca 5/6 narożnik Nowej. w pierwszych 4 klasach główne losy po 100 000 zł w klasie piątej jeden milion. zw 26 178

WINA GRONOWE

DLA CHORYCH I SŁABYCH

NYKA & POSŁUSZNY

POZNAŃ, WROCŁAWSKA 33/34.

Pw 4700-84,54

We wtorek, dnia 4 listopada r. b., o godz. 3 po poł. odbędzie się w Rakowie pow. Gniezno w lokalu p. Wiechcińskiego

wydzierżawienie polowania

w obszarze 750 morg. najwięcej dającemu. Warunki wyłożone są u przewodniczącego Spółki Łowickiej od godz. 11-13.

Przewodniczący Spółki Łowickiej Rakowo (—) Wiechciński.

zp 26 233

Apel do P. P. Kupców i właśc. Drukarń

Nie kupujcie tandety żydowskiej.

Nasze bloczki kalendarzowe

„Ratuszowe“

w 3 wielkościach są tanim wyrobem polskich rąk.

Do nabycia hurtownie:

Reprez.: K. Antkowski.

Poznań, Kopernika 2.

Hurtownia Fr. Szymański, Poznań, Pocztowa 31.

Fabrykat Drukarni Centralnej w Śremie.

Pw 6016-43,59

Oprawy książek wszelkiego rodzaju Introligatornia Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Mam na sprzedaż

kilka wagonów szalówki

18, 23 i 26 m/m grubej również deski i blochy stolarskie odziemkowe sosnowe.

FR. POLASZEK, Tartak Parowy,

Gostyń.

zp 26232

Zamiana na dom czynszowy w Poznaniu.

Właściciel poważnego przedsiębiorstwa z obszernymi nieruchomościami, ca. 40 morg. obszaru, z ogrodnictwem i rybołówstwem, wśród miasta ponad 100 000 mieszkańców, w Wielkopolsce, ma zamiar zamienić swój obiekt na dom w Poznaniu, z dopłatą gotówki. Oferty pod „Zamiana“ do „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 6 047-63,718

Kursy stenografji

i pisania na maszynach rozpoczynam z dniem 6 listopada

Kantaka nr. 1

II. piętro

zw 26 238

Parisiennediplômée

leçons de français

grammaire conversation littérature préparation au baccalauréat

prix modérés

zw 25940

Ogrodowa 12, au fond de la cour, II étage à droite.

Przeszło
30.000.000
wiecznych piór na całym świecie straciło rację bytu!

Nowy Naciskacz Montblanc
oddycha!

Każdy człowiek posiada osobno bieżące przewody oddechowe i pokarmowe, podobnie jak nie posiada nowy motel Montblanc osobno bieżące rurki doprowadzające powietrze i atrament. Dzięki temu niema kleksów, plam i pióro pisze natychmiast po dotknięciu papieru.

Montblanc - Meisterstück 4810 z bezterminową kartą gwarancyjną.

Kupon Nr. 2 uprawniający do brania udziału w wielkim konkursie

MONTBLANC
W powyższym ogłoszeniu jest błądów ortograficznych.

Nazwisko: _____
Adres: _____
Proszę zachować ten kupon wraz z wynikami następnego ogłoszenia (Nr. 3-9) jak i poprzedni kupon Nr. 1 można bezpłatnie otrzymać w każdym przyborów piśmiennych, w którym znajduje się niniejsze ogłoszenie.

Jeżeli się obdarowuje miłego przyjaciela lub znajomego należy wybrać Montblanc!

typ pióra wiecznego na rok 1931

gdyż świadczy to o nowoczesnym sposobie myślenia i znajomości najnowszych zdobyczy techniki.

Wszyscy są zachwyceni jego zaletami! Jedno naciśnięcie i już napieniło. Cztery patenty światowe zgłoszone.

Zł. 48.50 60.- 76.- 97.-

Warunki lepszym składzie

Kupiec Ignacy Bajon z Poznania, ul. Patr. Jackowskiego 17, zast. przez adwokata Cichowicza w Poznaniu, wniósł o pozbawienie mocy listu gruntowego dla długu gruntowego, zapisanego w księdze wieczystej Poznań — Łazarz tom 22 lwh. 740 w dziale III pod lb. 2 na rzecz Ostbank für Handel und Gewerbe, Spółka Akcyjna w Poznaniu. Posiadaczka listu wzywa się, aby się zgłosił w podanym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 4 lutego 1931, godz. 12 i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku list zostanie pozbawiony mocy. Poznań, dnia 10 października 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 4 639

BIURA

przy pl. Wolności I. ptr. front, do przejęcia bez odstępnego. Zgłosz. Kurjer pod zw 26231

Futra

spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca w wielkim wyborze i po niskich cenach

JÓZEF DAWID, Poznań.
ul. Nowa 11 i ul. Wrocławska 30.
Firma chrześcijańska.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, 30 października 1930 r., przed poł. o godzinie 11-iej, sprzedawcą będą w tartaku parowym w Swarzędzu - wsi, publicznie:

około 20 cbm. desek sosnowych rozmaitej grubości najwięcej dającym za natychmiastową gotówkę. nw 4373
Przetarg odbędzie się napewno. — Zbiórka w tartaku 15 minut przed przetargiem.

Nowacki, komornik obw.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Skład
kolonialny z mieszkaniem pełnym biegu. Antkowiak, Zabikowo, Lipowa. zdw 34 595

Antyki
rozmaite meble salon. świecznik, zegary na sprzedaż. Skarbowa 4, ptr. lewo. zdw 34 605

Garnitur
klubowy ze skóry dobrze utrzymany sprzedam. Adres Kurjer zdw 34 617

Sypialnię
dobro fornierowana nowa tanio sprzedam. Grobla 30, II. lewo. zdw 34 616

Ford
27 r. w dobrym stanie spiesznie tanio sprzedam. Zgłoszenia Korkowiak Różana 4. zdw 34 621

Wille
w Solaczu niewykończona 16 ubikacji 1100 mkw. ogrodu sprzedam z powodu wyjazdu 26.000 zł. byle zaraz za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 34 633

Skład
kolonialno-delicatesowy ładny, z obszernym mieszkaniem sprzedam (Łazarz). Adres wskaże Kurjer zdw 34 662

Młyn
wodny 50 móg sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 34 704

Centrala
elektryczna kompletna z baterią akumulatorową 65/110 volt z tablicą dynamo i motorem zapędowym bardzo korzystnie sprzedam Franpol, Grobla 27, telefon 32-65. zdw 34 652

Piec
żelazny, używany sprzedam. Zakład Fryzjerski Fr. Ratajczaka 40. zdw 34 684

Kolonjalka
towar, mieszkanie półroczna dzierżawa 3.500 spiesznie. Pradzińskie-go 12 zdw 34 679

Meble - antyki
w brzozi, w mahoniu korzystnie na sprzedaż. Strzelecka 30. magazyn mebli, przez podwórze. zdw 34 694

Pianino
sprzedam korzystnie. Łakowa 7, II. zdw 34 727

Akumulatory
Ford Chevrolet zł. 80 — wszelkie systemy sprzedawca okazynie Franpol, Grobla 27. zdw 34 653

Gospodarstwo
100 móg ziemi pszennej, zabudowanie dobre, bez inwentarza sprzedam za 15.000, wpłaty 10.000 Zgłoszenia Kurjer zdw 34 686

Dom
z kawiarnią w rynku miasta powiatowego przy wpłacie 25.000 sprzedam Jaskiewicz, Poznań, ul. Fredry 6. zdw 34 734

Dom
majątek ziemski, wille, parcele, można kupić, sprzedać lub wydzierżawić przez firmę Dom Handlowy Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 34 733

Futra
damskie różne skóry, blamy męskie przystępnie Wierzbicze 13. zdw 34 728

Naręczonym
zareczynowe pierścionki, słubne obrączki, zegareczki ręczne, ceny 16-100 zł. Dla napraw własną pracownią — polecam Chwikowski, Św. Marcin 40. zdw 34 591

Jak brylanty
na palcach, tak porcelana w każdym domu powinna się znajdować. Najlepiej i najtaniej kupuje się porcelanę, alpage, szkło, lampy, szczególnie szklanki w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24, podwórze. zdw 34 580

Słomę, siano
kilka wozów tanio sprzedam Hurtownia Porcelany, Wroniecka 24. zdw 34 579

Bernardyna
suczka 4 miesięczna sprzedam Drogerja pod krzyżem, Oborniki. nw 4616

Gościniec
z salką składem kolonialnym, jedyny we wsi kościelnej, do tego około 12 móg spiesznie do sprzedania Zgłoszenia Kurjer zdw 33 625

Parcele
wszystkich dzielnic miasta Poznania okazynie tanio sprzedam Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9. zdw 34 619

Kamienica w Rawiczu
blisko rynku, jest do sprzedania za 33.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 632

Sprzedam
skład sprzętów kuchennych w powiatowym mieście. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 628

Skład
kolonialny z magłem, dwoma pokojami i kuchnią zaraz sprzedam Wskaże Kurjer zdw 34 731

Magiel
nowy. Adres Kurjer rw 12 115

Skład
zegarmistrzowski sprzedam 1.500 zł. nadający na każdą branżę, dzierżawa 40 zł. Oferty Kurjer zdw 34 760

Rzeźnictwo
mieszkanie zaraz do objęcia, cena 6 tysięcy. Walkowski, Wielkie Garbary 12. zdw 34 748

Szpryca
cylindrowka stojąca 15 litrów na sprzedaż. Adamski, Piaskowa 6/7 rw 12 098

Sprzedam
maszynę damską, lotra Wawrzyniaka 41, parter. Zietkiewicza. jw 4 937

Kolonjalka
pierwszorzędna, pokój, kuchnia. Poważni reflektanci. Adres Kurjer zdw 34 820

Drogerja
miasto powiatowe, garnizon, szkoły wyższe, województwo poznańskie, z powodu zmiany zaraz sprzedam za gotówkę. Oferty Kurjer Pozn. pod zdw 33 220

Tanio belkowe
sprzedaje się w Parku Wilsona. zdw 33 722

Futra
polecam karakuly z całych skór od 1.850 zł., popielice, tchórze, piżmowce, seale, żrebaki francuskie w różnych kolorach najprzedniejszych jakości od 700 zł., oraz skóry w wielkim wyborze, blamy od 150 zł., wydry wirgińskie od 250 zł. Wielki wybór — ceny niskie. Łajewski, Fredry 1. zdw 34 056

Kuchenna
maszyna 1x2 mtr. w bardzo dobrym stanie do sprzedania — Fredry 6, restauracja tel. 18-51. Pw 5648-42,69

Kawiarnia
cukiernia i restauracja w centrum miasta Poznania wraz z większym mieszkaniem z powodu śmierci właściciela zaraz do sprzedania. Koncesja zapewniona, do objęcia potrzeba 30.000 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 34 047

Kalendarze
Marjańskie tanio. — Hurtownia zabawek, Wodna 8. zdw 31 888

Antyki
wielki wybór inne używane rzeczy. Pocztowa 22 skład Pw 5 955-57,394

Płaszcz damskie
Każda Pan oszczędzi dużo pieniędzy kupując płaszcz damski wprost w fabryce konfekcji damskiej W Kowalski i Ska. Poznań Wielkie Garbary 22. Pw 5 989-57,413

Dla lalki
eleganckie mebelki, pokoik tanio Wybickiego 2, I lewo. zdw 34 298

Parcela
najładniejsza przy Alei Wielkopolskiej do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 33 914

Książki
powieściowe tanio sprzedam Reja 1, suter prawo. zdw 32 789

Okazyjnie majątek
ziemski 8 wiók, ziemia pszenno-buraczana od Warszawy 60 kilometrów z powodu choroby sprzedam lub zamienię na dom dochodowy. Zgłaszać się poczta Nasielsk, woj. Warszawskie, Kalinowski majątek Kedzierzawice nw 4604

Futra
damskie i męskie we wszystkich gatunkach najnowsze modele poleca korzystnie W Królikiewicz Magazyn Futur Poznań Podgórna 6 Pw 4 887-87,24

Kareje
do drażetek i 3 walcówkę w dobrym stanie korzystnie sprzedam. L. Siedziński, Wroniecka 16, telefon 12-42. zdw 33 971

Drut kolczasty
ocynkowany używany tanio. — „Przewodnik” Św. Marcin 30. Pw 56 47-42,65

Fabryka win
Spółka o zółdo złota duże przedsiębiorstwo z dobrą przyszłością tanio do oddania. Może być przełożona. Oferty Kurjer Poznański pod dw 1831 a.

Łóżko
materacem meble sprzedam. Długa 10, II lewo. zdw 34 566

Ziemiaki
białe jadalne wyborowe ręcznie przebieżane z dostawą tanio poleca Polczyńska, Rataje, ul. Główna 23. zdw 34 377

Sarolea
500 ccm sprzedam Winowicz, Marszałka Focha 36 zdw 34 414

Miód
czyste pszczelny pod gwarancją z pastki wielkopolskiej 100 kilo ma do oddania Kubiak Kanałowa 15, I. zdw 34 366

Parcelę
przy Alei Wielkopolskiej sprzedam. Telefon 41 03. zdw 34 358

Limuzynę
Fiat 509, 4 osobowa sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 34 368

Pościeł
kapy na 16łka, sprzedam Długa 11, Baumaister. zdw 34 451

Samochody
i pianina nowe i używane kupuje i oddaje. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 424

Płaszcz
damski, pluszowy, obszyty amerykańskimi opasami oraz krótkie futerko na niską osobę do sprzedania. Św. Wojciecha 16, wysoki parter. zdw 34 502

Łóżka
składane z materacem dla służby a 20 zł. Adamski, Piaskowa 6/7. zdw 34 522

Plastik maszyna
do cukierków z dwoma wkładkami za 600 zł na sprzedaż. St. Marecki, Wierzbicze 32. zdw 34 539

Sypialnię
sprzedaje bardzo tanio ratami. Stolarnia, Wielkie Garbary 41. zdw 34 540

Fabryka octu
stara firma korzystna tanio do oddania Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 1830 a

Gospodarstwo
38 móg 15.000 wpłaty 6.000. Małecki, Poznań Rybaki 20a. zdw 34 562

Kwiaty
sztuczne, woskowane na Dzień Zaduszny w wielkim wyborze poleca Fabryka kwiatów Walczak, Wrocławska 4, I. zdw 34 568

Futra
skórki, blamy, ceny hurtowe. — Hankiewicz, Wieleka 9. (wchód Szewska). zdw 34 271-2

Piekarnia
bardzo dobrze prosperująca z obszernym mieszkaniem koń i wóz, jest w Poznaniu zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 34 479 80

Pończochy
piękne, dobre, tanie. A. Szymański, Poznań, Św. Marcin 1. specjalny skład pończoch. Pw 5 952/53-43,18 21

Gospodarstwo sprzedam
55 móg dobrej ziemi niedaleko od Poznania z inwentarzami lub bez za przystępną cenę. Zielakowo 21. zdw 34 717-8

Łóżka
metalowe własnego wyrobu tanio. Kantorczyk, Św. Marcin 4. rw 12 111-12

2 futra
damskie sealowe 170 zł brązowe bobry 150 zł, nowe sprzedaje Owczarczak, ul. Marsz Focha 80 zdw 34 375 6

Gramofony
Płyty. Mechanizmy. Sprzedaż po najniższych cenach. Feliks Bator, Wodna 12. Pw 6029/30-57,452 3

5 KUPNA

Kupię
za gotówkę używany, lecz dobrze utrzymany generator z prądno-gazowego 12. 15 P. S. Oferty z ceną iprasza Otto Dée, Miedzichód. zdw 34 631

Kupię
folwark od 300-400 mórg dobrej buraczanej ziemi blisko m. a. s. a. gdzie wyższe szkoły. Szczegółowe oferty upraszam wprost od właścicieli ewent. zadzierżawę 1.000-1.500 mórg tylko buraczanej ziemi. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 34 154

Większą szafę żelazną
używana do ksiąg kupi Powiatowa Komunalna Kasa Oszczędności w Gnieźnie. dw 1914

Brylanty
złoto, srebro itd kupuje F. Tarowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 11 956

Kupię
parcelę ca. 800 m² przy tramwaju. Oferty Kurjer zdw 33 752

Trykotarska
maszynę małą używaną kupię. Cena Kurjer zdw 34 422

Flance
truskawek zakupię. cena. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 431

Kupię
dobrze utrzymaną, modną, wiszącą lampę elektryczną z podwójnym kontaktem. Oferty z szczegółowym opisem. ceną zdw 34 476

Maszynę do szycia
używana, dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 34 471

Lustro tremo
rozmiar 150 x 55. dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 34 470

Złota Księżę
Szlachty Polskiej Zychlińskiego kupię. Oferty Kurjer zdw 34 397

Wodomierz
przeplawny 2" średnicy poszukiwany. Oferty do Kurjera zdw 34 546

Kolonjalkę
z mieszkaniem kupię. Zgłosz. Kurjer zdw 34 578

Kupię
kożuch dla szefera. Oferty do Kurjera zdw 34 590

Mundur
dla podchorążego, mało używany tanio kupię. Zgłoszenia do Kurjera iw 4940

Instytucja Państwowa
poszukuje składu na Jeźcach przy ul. Kraszewskiego lub поблизу teje ewentualnie kupimy skład z towarem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego filia Jeżyce pod iw 4949

Kupię
pianino w bardzo dobrym stanie za gotówkę. Cenę i markę do Kurjera zdw 34 707

Brylanty
złoto, srebro kupuje Szuk. Plac Wolności 5. Pw 6043-44.12

Kolonjalkę
kupię z mieszkaniem, macłem. Pośrednicy wykluczeni. Oferty, obrót, cena Kurjer zdw 34 750

6 KAMIENICE

2 domki
z parcelą pod wille na Jeźcach sprzedam. Cena 25 000 zł. wpłaty 10 000 zł reszta na 10 lat. dochód roczny 2 500 zł. Maciejewski, ul. Dąbrowskiego 88. zdw 34 064

Kupię
solidną kamienicę ewentualnie wille przy wpłacie 50 000. Tylko szczegółowe oferty z ceną Kurjer zdw 34 436

130.000 zł
wplacę gotówką na kamienicę w Poznaniu w dobrym położeniu z dzierżawą roczną do 45 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego rw 12 109

7 PIENIADZ

5 000 zł
na gospodarstwo 70 mórg blisko Poznania poszukuję. Oferty Kurjer zdw 34 367

Kto
wspinałomyślny pożyczcy inteligentnej w krytycznym położeniu 50 zł. Oferty Kurjer zdw 34 454

Dam
na hipotekę wille Solacz 20 000 zł 12%. Oferty Kurjer zdw 34 445

Pożyczkę długoterminową
otrzymasz, zgłaszając się na członka Wielkopolskiej Spółdzielni Kredytowej Poznań. Podgórna 7 pierwsze piętro. Wpisowe 10 zł. udział 30 zł. zdw 34 658-9

Przedstawicielstwo
wzgl. posadę przyje. Posiadam kilkuletnią praktykę w różnych przedsiębiorstwach zagranicą. Wiadam językiem francuskim, angielskim i niemieckim. Złożę gwarancję 5.000 zł. Oferty Kurjer zdw 34 554

3.500 zł
kto pożyczcy na 6 tygodni otrzyma 4.000 zł. Pieniądze zagwarantowane. Oferty Kurjer zdw 34 615

500 zł
pożyczki poszukuje pod zastaw motocykla. Oferty Kurjer zdw 34 697

8 DO WYNAJĘCIA

4 pokojowe
mieszkanie, piękne, komfortowe, willa, ogród 300 zł miesiecznie. Pożądane 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 344

Mieszkanie
6 pokojowe, centr. ogrzewanie. Plac Wolności 8, od zaraz. zdw 33 617

Mieszkanie
pięciopokojowe w śródmieściu z czyszczym dwa lata zgóry wprost od właściciela do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 34 141

Mieszkanie
pięciopokojowe i sześciopokojowe na Wildzie z czyszczym dwa lata zgóry wprost od właściciela do wynajęcia. Oferty Kurjer zdw 34 140

Pięciopokojowe
mieszkanie do wynajęcia od gospodarza. Adres Kurjer zdw 34 361

Mieszkanie
pokój z kuchnią, wodociąg, piec, gaz (Lazary) za 850 zł. spiesznie odstąpię. Zgłoszenia "Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 34 564-5

3-4
pokoje z komfortem na Jeźcach wskaże Świercz. Słowackiego 27. III. zdw 34 468

Do wynajęcia
3 pokoje kuchnia, ogródek. Antkowiak, Zabikowo, Lipowa. zdw 34 594

Trzypokojowe
dwupokojowe za dzierżawę. Mroczkowski, Wały Królowej Jadwigi 11, skład. zdw 34 641

Mieszkanie
2 pokoje 1.700. rok dzierżawa. 3 pokoje 1.600 rok dzierżawa. pokój włączanie kuchnia 700, odda Szczepański, Kantaka 5, I. zdw 34 672

Mieszkanie
czteropokojowe, frontowe, komfort, wygody, śródmieście, wysoki parter wskaże Kurjer Poznański zdw 34 669

Odstąpię
mieszkanie zaraz z meblami pokój i kuchnia od frontu. Adres wskaże Kurjer zdw 34 677

Mieszkanie
4 pokoje komfort. Rynek Wildecki IV. piętro. przejęcie mebli. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 695

Mieszkanie
pokój i kuchnię za miesieczną dzierżawę. Adres wskaże Kurjer zdw 34 691

Odstąpię
natychmiast mieszkanie 2 pokojowe w śródmieściu, gdzie wskaże Kurjer zdw 34 690

Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia w Golecinie. 20 minut od tramwaju do dworca za 5 minut, czynsz za 2 lata 1 600 zł. Informacje: Andrzejewski, Piaskowa 2/3. zdw 34 726

Pokój
i kuchnia, czynsz zgóry do wydzierżawienia. Półwiejska 18, gospodarz. zdw 34 712

Mieszkanie
4 pokojowe do objęcia zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 34 751

Słoneczna
spokojna willa komfort oddam umeblowane dwa obszernie pokoje, kuchnia, łożniarnie. Oferty Kurjer zdw 34 743

Puszczykówko
do wynajęcia 15 listopada 2 pokoje, kuchnia, pokój, elektr. za rok 1200 zł 6 minut od dworca wprost od właściciela. Zgłoszenia Kurjer rw 12 118

9 SZUKA MIESZK.

Mieszkania
2-3 pokoi poszukuję, okolica Wilda. Oferty Kurjer zdw 34 318

3-4
pokoi, komfort, wprost od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer zdw 34 419

Mieszkania
dwupokojowe poszukuję, 1/2 roku zgóry płace. Oferty Kurjer zdw 34 410

Administracji
nieruchomości Poznaniu poszukuję bankowiec za wolne dwupokojowe mieszkanie zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 520

Pokoju
kuchnia lub pokój od gospodarza. Oferty Kurjer iw 4948

4
lub 5 pokojowego mieszkania z przynal. w śródmieściu wprost od gospodarza za dzierżawę zgóry poszukuję. Oferty Kurjer zdw 34 636

Młode
bezdzielne małżeństwo poszukuje portjerstwa. Oferty Kurjer zdw 34 739

11 POKOJE UMEBL.

Niekrepujący
pokój frontowy, ciepły, czysty, elektryczność, gaz, 1-2 osobowy, możliwość małżeństwa. Półwiejska 30, m. siedzigo. zdw 34 294

Pokój
elegancki, całkowicie umebłowany inteligentnej osobie. Zupańskiego 5, I. prawo. zdw 33 160

Wydzierżawię
2 pokoje razem lub oddzielnie od 1 listopada Ul. Sztaszka 14, II. prawo. zdw 32 408

Pokój
dla dwóch panów. Małe Garbary 14, II. lewo. zdw 34 219

Pokój
używalność kuchni, bez wynajm. Reja 1, I. prawo. zdw 34 418

Pokój
wynajmę od 1. XI. 1-2 osobom w inteligentnym domu Woźna 14, II. piętro lewo narożnik Mostowej. zdw 34 413

Pokój
frontowy, pościelą pożądana Św. Wojciech 6, III. piętro, lewo. zdw 34 412

Ładny
pokój solidnemu panu wynajmę. Szewska 15, II. prawo zdw 34 421

Słoneczny
umebłowany czysty. Plac Karmelicki 1 a. III. lewo. zdw 34 394

Czysty
dwuosobowy pokój od 1. XI. (elektryczność). Łazary, Graniczna 12, II. prawo zdw 34 378

Pokój
dwom panom. Strzałowa 3, III. lewo zdw 34 374

Duży
pokój 2 panom od 1. 11. 1930. Niewitecka ul. Niegolewsk ch 1. parter, prawo zdw 34 365

2 pokoje
do wynajęcia, dostęp kuchni 1 XI., tylko inteligentnemu małżeństwu, czynsz za rok. Oferty Kurjer zdw 34 369

Pokój
wynajmę. Kościelna 15, III. prawo. zdw 34 364

Śródmieście
Pokój lub dwa łącznie elektrycznością wynajmę, utrzymaniem tylko osobom inteligentnej, ewentualnie na solidne biuro. Kreta 22, parter, lewo zdw 34 356

Pokój umebłowany
frontowy ewentualnie z fortepianem wynajmę. Strzelecka 6, wysoki parter, Kielczewska. zdw 34 465

Centrum
pokój 3 panienkom kształcącym, utrzymaniem. Kantaka 5, ośr. II. lewo. zdw 34 464

Dwa
większe dobrze umebłowane pokoje z częściowym używaniem kuchni wynajmę zaraz małżeństwu. Działyskich 10, III. lewo. zdw 34 461

Pokój
panienkom szkolnikom lub małżeństwu. Pawlak, Mostowa 20. zdw 34 457

Elegancki
pokój. Młyńska 12, I. prawo. zdw 34 450

Pokój
dwie osoby 1 listopada. Zielona 7, parter, lewo. zdw 34 446

Pokój
oddzielne wejście. Kwiatowa 14, III. lewo. zdw 34 443

Jednosobowy
pokój, Matejki 59. Trzebiatowska. zdw 34 437

Pokój
frontowy, światło elektryczne, wynajmę panu od 1. 11. Św. Wojciech 5, II. prawo. zdw 34 433

Wspólny
pani. Wojciecha 21 parter, lewo. zdw 34 435

Przyjmuję
panienki z dobrych posad na stacji. Półwiejska 26 a. Dux. zdw 34 427

Pokój
umebłowany zaraz wynajmę Mostowa 37, IV. zdw 34 495

Duży
czysty pokój wolny. Działyskich 2, II. prawo. zdw 34 493

Przyjmę
panów na stacji tania. Woźna 8, III. Alejski. zdw 34 598 9

Małżeństwu
pokój wynajmę zaraz Dom ogrodowy, III. Piotra Wawrzyńska 31. zdw 34 487

2
pokoje wynajmę. Focha 53, II. lewo. zdw 34 483

Panu
pościel pożądana. Józefa 9, III. prawo. zdw 34 481

Panią
na wspólny pokój, osobne wejście. Św. Wojciech 25, III. lewo. zdw 34 477

Pokój
2 panom z utrzymaniem, niekrepującym wejściem. Kościelna 17, skład rzeźniczy. zdw 34 441

Elegancki
meski pokój do wynajęcia. Wierzbicice 59, III. n. lewo. zdw 34 475

Pokój
Szamarzewskiego 26 a. I. lewo. zdw 34 507

Pokój
frontowy, czysty, z elektr. wynajmę panu. Czajca 2, II. prawo. zdw 34 510

Słoneczny
frontowy 1-2 inteligent. Dąbrowskiego 25 a. I. lewo. zdw 34 508

Pokój
elegancki solidnemu. Glinkiewicza, Strzelecka 18, II. zdw 34 517

Inteligentną
panienkę wspólny pokój. Filaraska, Wielkie Garbary 21 zdw 34 521

Małżeństwu
pokój z używaniem kuchni wynajmę. Drygańska, Przemysłowa 41. zdw 34 525

Pokój
dwom panom zaraz. Romana Szymańskiego 9, III. prawo. zdw 34 524

2
pokoje wolne panom zaraz wynajmę. Bukowska 41, I. piętro, prawo. zdw 34 523

Pokój
dwuosobowy utrzymanie lub bez wynajmę. Skarbową 4, III. lewo zdw 34 529

Pokój
frontowy wynajmę 2 osoby Św. Marcin 39, I. lewo. zdw 34 528

Pokój
dwuosobowy do wynajęcia Zupańskiego 22, Samoliński. zdw 34 531

Czysty
frontowy, słoneczny dobrze umebłowany pokój, centralne elektryka wynajmę solidnemu panu Szawelska, Ratajczaka 33, II. zdw 34 530

Inteligentną
panienkę na wspólny pokój. Chwaliszewo 49, Marciniakowa. zdw 34 514

Dwa
pokoje, dwom osobom. Mostowa 38, parter, prawo zdw 34 512

Pokój
bez pościeli inteligentnym panom. Zielona 3, II. prawo zdw 34 511

Małżeństwu
bezdzielnemu pokój. Marcellego Mottego 5, II. prawo. Łazary. zdw 34 519

Pokój
za Bramką 13, I. prawo, obok Województwa zdw 34 513

Pokój
dwom intelig. osobom wynajmę od 1. 11. Mickiewicza 7, III. lewo. zdw 34 254

Pokój
dwuosobowy z pełnym utrzymaniem wolny od 1. 11. Jasna 5, I. lewo. zdw 34 538

Pani
skromny, elektryczność, 25 zł. zaraz. Łazary, Emilii Szczygielkiej 1 wysoki parter prawo. zdw 34 536

Panienkom
wspólny, pościel pożądana. Piekary 6, III. prawo. zdw 34 535

Pokój
umebłowany utrzymaniem wynajmę. Wały Zygmunta Augusta 2, pierwsze piętro lewo. zdw 34 534

Pokój
panu utrzymaniem, bez. Składowa 1, III. wejście, II. lewo. zdw 34 533

Dwie
panienki na wspólny pokój. Wielkie Garbary 35, II. lewo. zdw 34 542

Pokój
ogrzewanie, elektryczność, czysty. Śniadeckich 28, parter prawo. zdw 34 550

2
eleg. pokoje dla pana od zaraz do wynajęcia. Przechnica 1, parter prawo. zdw 34 647

Pokój
frontowy, elegancko umebłowany dla solidnego eleganckiego pana od 1. 11. Półwiejska 1, II. p. lewo, wchód z ul. Strzeleckiej. zdw 34 646

Z klatki schodowej
pokój. Łąkowa 21, II. zdw 34 645

Pokój
wspólny. Krzyżowa 5, II. lewo. zdw 34 551

Pokój
dla 2 pań a 20 zł. Wierzbicice 31, IV p. prawo front. zdw 34 560

Pokój
Kopernika 8, I. prawo. zdw 34 572

Pokój
umebłowany. Ślachciak, Strzelecka 7. zdw 34 574

Pokój
dwuosobowy, duży, frontowy, elektr. Strzelecka 6, III. wprost. zdw 34 576

Panu
wspólny pokój 25 zł. Kowalczyk, Karwowskiego 24 (Łazary). zdw 34 575

Pokój
umebłowany wynajmę, bezdzielne małżeństwo niewykluczone. Szyperska 17, parter lewo. zdw 34 593

Elegancki
pokój lepszymu panu Różana 4a II. prawo. zdw 34 582

Pokój
wynajmę lepszymu panu. G. Wilda 3, III. prawo. zdw 34 588

Panów
na pokój przyjmę. Wrocławska 83, III. zdw 34 584

Panów
na pokój przyjmę. Tomaszewski, Strusia 2. zdw 34 596

Panience
lub małżeństwu. Łąkowa 17, podwórze II. prawo. zdw 34 690

Pokój
dwom panom. Krasieńskiego 14, I. lewo. zdw 34 602

Pokój
panu wynajmę. Dąbrowskiego 27 m. 12. zdw 34 601

Pokój
frontowy dla dwóch panów. Wielkie Garbary 44, III. lewo. zdw 34 603

2 pokoje
umebłowane, czyste, słoneczne. Strzelecka 19, II. p. prawo. zdw 34 607

Dobrze
umebłowany słoneczny pokój obiadam, w spokojnym domu. Wały Król. Jadwigi 2, wysoki parter. zdw 34 608

Pokój
umebłowany z światłem elektr. łazienką, wynajmę. Spokojna 25 a. IV p. Łazary. zdw 34 614

Pokój
frontowy z klatki schodowej 1-2 panom od 1. 11. Pl. Sapieżyński 4, III. lewo. zdw 34 613

Pokój
wspólny panom. Wrocławska 19, I p. lewo. zdw 34 611

Słoneczny
pokój dla dwóch pań lub panów. Łąkowa 21, III. zdw 34 618

Pokój
panu. Mickiewicza 15, II. prawo. zdw 34 623

Przyjmę
2 panów na stację. Marszałka Focha 84, Stachowiak. zdw 34 620

Pokój
dobrze umebłowany od 1. 11. Młyńska 3, IV. lewo. zdw 34 635

Pokój
umebłowany z utrzymaniem lub bez. Gwarna 12, II. lewo. zdw 34 644

Pokój
dwuosobowy, elektr. łazienka. Wały Jagielly 18, lewy parter, mieszkanie 1. zdw 34 642

Niekrepujący
namom tania. Wielkie Garbary 13, II. prawo. zdw 34 661

Pokój
wspólny panu własna pościel. Wrocławska 17, II. lewo front. zdw 34 659

Duży
frontowy pokój oddam. Kalczyński, Bukowska 31. zdw 34 658

Pokój
dwuosobowy wynajmę. Łąkowa 4b III. prawo. zdw 34 656

Pokój
umebłowany ewent. z utrzymaniem do wynajęcia. Spokojna 18a m. 24. zdw 34 655

Panience
wynajmę wspólny pokój. Hadziński, Woźna 11, II. zdw 34 654

Pokój
solidnemu panu 35 zł. Poplińskich 3, parter. zdw 34 676

Czysty
komfortowy, dobrze umebłowany pokój wynajmę. Adres Kurjer zdw 34 673

Pokój
wynajmę. Zupańskiego 3, II. lewo. zdw 34 665

Pokój
centralne ogrzewanie dwom odda

Szukam
taniego pokoju w okolicy Starego Rynku zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 423

Dwóch
pokoju na lepszą pracownię krawiecka poszukuje zaraz Jeżyce lub centrum. Oferty prosze Kurjer zdw 34 452

Panie
poszukują niekierującego pokoju w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 34 439

Niekierującego
pokoju poszukuje urzędnik blisko nowej Izby Skarbowej. Oferty Kurjer zdw 34 483

Pokoju
dwuosobowego z wejściem z klatki schodowej poszukuje. Oferty z c. Kurjer zdw 34 500

Pokoiku
utrzymaniem. skromnie umeblowanego, czystego, niekierującego parter. I. piętro. Jeżyce. Łązarz. niezbyt daleko Uniwersytetu. Poszukuje starszy student. Pościel posiada. Kurjer zdw 34 497

2 studentki
pokoju w śródmieściu. Cena z światłem i opałem. Kurjer zdw 34 490

Małżeństwo
szuka pokoju bez kuchni. Oferty Kurjer zdw 34 485

Pokój
mały, ładny, w inteligentnym domu, centrum. z opałem i światłem od 45-55 zł. Oferty Kurjer zdw 34 482

Mężatka
z 2 wiekz. dziećmi, własna pociecha szuka pokoju. Oferty Kurjer zdw 34 537

Próżnego
pokoju z urywaniem kuchni poszukuje w małym mieście. Oferty Kurjer zdw 34 541

Poszukuje
małego skromnego pokoiku. Oferty Kurjer zdw 34 553

Pokoiku
bez pościeli (student). Szczegółowe oferty Kurjer zdw 34 558

Panienska
poszukuje własnego pokoju z utrzymaniem. Oferty Kurjer zdw 34 557

Dużego
względnie dwa małe, niekierujące umeblowane najchętniej telefonem zaraz lub później. Kurjer zdw 34 561

W Główniej
poszukuje pokoju natychmiast. Oferty do Kurjera zdw 34 559

Pan
poszukuje pokoju niekierującego w śródmieściu do 40 zł. Oferty Kurjer zdw 34 761

Kawaler
poszukuje pokoju niekierującego Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 34 390

13 LOKALE

Centrum
2 lub 3 pokoje różne na biura do oddania. Adres wskaże Kurjer zdw 34 372

Stary Rynek
parter piwnice na hurtownie, składnice, pracownice. „Przewodnik”. Św. Marcina 30. zdw 34 555

Lokal
handlowy na kolonjalkę meble do wydzierżawienia. Piłwiejska 18. gospodarz. zdw 34 711

2 lub 4
ubikacje przemysłowo - handlowe. zapęd elektryczny wynajme. Niegolewskich 6. zdw 34 752

14 DZIERŻAWY

Piekarnię
wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 34 411

Poszukuje
dzierżawy składni kolonialnego w dużej wsi kościelnej. Agenci nie wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 34 380

Skład
z przyległymi 2 pokojami i kuchnią z piwnicami przedmieściu Poznania do wydzierżawienia wprost od właściciela. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 609

16 OSOBISTE

Nie zapomnę nigdy!
czwartek - piątek gdzie? napisz do „Kurj. Pozn.” jako list „Smutna Br. K.” zdw 34 592

Jureczku
dziś nie przyjdzie, ide do „Kapitolu” (P6 wiejska 2) na „Czerwonego Biesia”. zdw 34 643

22 ROZMAITE

Obiady
prywatnie po 1.30 zł w abonamencie taniej Alcy. Marcinkowskiego 25 dom 11. Oferty Kurjer zdw 33 776

Jasnowidz
Pewniki metapsychografolog wyjasnia, rozwiązuje wszelkie najtrudniejsze sprawy. Woźna 18. III prawo. zdw 34 683

3,50
wełnki meskie. 2,50 wełnki damskie 1,50 obcaszki meskie 1, - obcaszki damskie oraz naprawę śniegowców wykonuje „Tempo” mech zakład szybkiego zelowania Romana Szymańskiego i Fija Marsz Focha 25 zdw 33 647

Dywany
kunsztownie naprawiamy. - Wytwórnia dywanów Kurjer zdw 33 756

Panie najkorzystniej kupia pończochy
trykoty paski u Hayduk św. Marcina 64 Pw 5 639 42.5

Fotografie
portrety, zdjęcia techniczne. - Prace amatorskie poleca Fotograf Kowalczyk, Ratajczaka 15. telefon 12-21. zdw 34 488

Kolnierz - prasowanie 20 gr
z praniem 25 gr oraz każdego rodzaju bielizne do prania przyjmuje pralnia - Piekary 3. Niegolewskich 8. zdw 34 462/3

Gramofonów
reparacje tanio
St. Jarosz,
ul. 27 Grudnia 3.
zdw 34 587

Bieliznę
monogramy, merokki hafty wykonuje artystycznie, specjalność wyprawy. Kliniek. Gąsiorowskich 5 a. zdw 34 716

Krawcowa
szyje szybko, tanio. Kramarska 27. podwórze. III. zdw 34 624

Dla Pań
obiady smaczne na czystym masle 1 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 640

Pończochy, skarnetki trykoty najtaniej
poleca hurtowo, detalicznie hurtownia pończosznicza „Julpol”. Pocztowa 11 (mar Rzeczypospolitej). Sprzedaż wysortowanych towarów po niezwykle niskich cenach. Pw 6042-44.18

23 OZENKI

Chcesz
szybko i dobrze wziąć żonę lub ożenić się? Napsz do największego Bura ma rytmoidalnego - „Przyszłość” w Warszawie ul. Wspólna 58 m. 1 Pw 3363-62.538

Kawaler
urzędnik kolejowy lat 42, z dochodem miesięcznym 400 zł posiada 15 000 zł. własne mieszkanie, pozna pannę do lat 30 celem ożenku. Oferty wraz z fotografią proszę skierować do Kurjera zdw 33 579

Wdowa
lat 39, z inteligencją, przystojna zamożna, zawrze znajomość z panem o wykształceniu akademickim, również zamożnym solidnym, wzrostu powyżej średniego. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 34 084

Kawaler
w średnim wieku kupiec mający w swoim posiadaniu kamień, pragnie poznać pannę do lat 28, inteligentną, przystojną z dobrego domu. Cel matrymonijalny. Dyskrecja zapewniona. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 172

Ożenek
Kawaler lat 29 z zawodu robotnik fabryczny, bez rodziny posiadający 12 tysięcy zł. mający zamiar powrócić do kraju poszukuje panny od lat 18-28 najchętniej posiadającej dom, blondynki lub szatynki, dobrze zbudowaną. Zgłoszenia możliwie z fotografią pod adres I. Celmer, rue Mikado Szatny Mazingarbe P d. c. France (Francja) zdw 34 420

Wdowa
samotna, lat 40 ładna mieszkanka, wyjdzie z żoną. Oferty Kurjer zdw 34 408

Panienska
blondynka, lat 30, wzrostu średniego posiadająca 27 000 zł. majątku pragnie poznać inteligentnego pana, powyżej lat 30 najchętniej wyższego urzędnika. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 34 391

Ciemna blondynka
posiadająca 3 pokoje umeblowane i wyprawy, lat 22, z braku znajomości poszukuje w celu matrymonijalnym pana na dobrem stanowisku. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 33 639

Dla Amerykanki
młodej, przystojnej panny z majątkiem 15 000 dolarów poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka Ostrów (Wlkp.) Kociuszkij 2. Cel matrymonijalny. zdw 34 478

Kawaler
rzeźnik, lat 32, posiada 5 000 zł gotówki, poszukuje na tej drodze panny do lat 27, majątek dla wspólnego dobra pożądan. - Oferty Kurjer zdw 34 527

„W. W. 10“
list w Redacji. zdw 34 719

Wdowiec
lat 35, ślusarz - mechanik poszukuje panny lub wdowy lat 25-30 najchętniej z własnym mieszkaniem. Cel matrymonijalny. Oferty z fotografią składać Kurjer zdw 34 713

Wykonujemy
obok biletów zwykłych w bloczkach także bilety w rolkach zawinięte, z numeracją pojedynczą lub podwójną, bieżąco według każdego życzenia.

Najtańsze bilety
najpewniejsza kontrola przy stałych i dużych obrotach używane są wszędzie tam, gdzie chodzi o ścisłą kontrolę. Łaskawe zlecenia uprasza Drukarnia Polska Sp. Akc. w Poznaniu, św. Marcina 70.

24995
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24995
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24994
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24993
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24994
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24993
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24992
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisanie na maszynie b. Kantaka I II piętro zdw 31 820

Włoskiego
języka i śpiewu udziela rutynowa nauczycielka Ul. Raczynskich 2 II piętro od 17 do 19. zdw 33 355

Tańce
modne Stella Klodecka zbiorowe prywatnie. Pocztowa 29. Pw 5420-40.59

Nauka
pisanie na maszynie metoda nowoczesna. Zapisy codzienne w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I piętro Pw 1 037 32.112

Student
poszukuje lekcji. zdw 34 506

Francuskiego
niemieckiego perfekty udziela student. W. S. H. Kurjer zdw 34 563

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej pisanie na maszynach księgowości Tyran Zaworskiej Strzelecka 53 zdw 34 137/8

Kurs
pisanie na maszynie. Czystopis. Wjazdowa 10. zdw 34 675

Matematyki
(algebry) fizyki, chemji udzieli student z wyższej uczelni technicznej. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 706

Poszukuje
się korepetycji w zamian za obiady dla dwóch chłopców Specjalność język francuski i niemiecki. Bóznicza 15. I lewo. 2-4. rw 12 110

25 MUZYKA

Lekcyj
fortepianu udziela nauczycielka tanio. Ratajczaka 10. II. zdw 34 647

Duet
trio kwartet zgrani wolni. Oferty Kurjer zdw 34 650

Skrzypek
z repertuarem wolny. Oferty Kurjer zdw 34 649

27 SZUKA PRACY

Korespondentka stenotypistka
polsko niemiecka rutynowana poszukuje posady od 1. 11. lub 8. 11. 30. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 040

Wyreçycielka
zarządczyni domu w starszym wieku, obowiązkowa, znająca wszelkie prace wchodzące w zakres gospodarstwa również hodowle drobiu poszukuje posady najchętniej na wieś. Dotąd na niewypowiedzianem stanowisku okazała może dobre świadectwa. Posade objąć może zaraz lub od 1. 1. 31. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 183

100 dolarów (1 wiecej)
zapłaci za wyrobienie stulej posady. fachowiec branży drzewnej Polak katolik lat 40 doskonale organizator gruntownie obeznany z wszelkimi pracami w zakresie przemysłu i handlu drzewnego wchodzącymi posiadający świadectwa i referencje ostatnio na posadzie kierownika tartaku Dyskrecja zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 605

Młoda
zdrowa poszukuje posady mamki zaraz. Zgłoszenia Dąbkowska. Wabrzeżno. Pom. Rynek 22. zdw 33 850

Panienska
z lepszej rodziny pragnie przyjąć posadę najchętniej w majątku jako pokojowa lub do pomocy gospodyni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 847

Czeladnik
kołodziejski poszukuje posady - miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 34 132

Szofer
praktyka kawaler lat 31. przyjemnie posadę najchętniej w majątku, wolnych chwilach zajmie się inną pracą. Oferty Kurjer zdw 34 400

Kawaler
w średnim wieku poszukuje współniczki z gotówką dla założenia sklepu. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 34 629

Kawaler
lat 30, kupiec posiadający wodno-parowego młyn, wartości 150 tysięcy, poszukuje odpowiedniej partii. Cel matrymonijalny. Pannie z odpowiednim posagiem radza się zgłosić wraz z swą podobizną pod zdw 34 627 do Kurjera.

Samotna
wiekszym mieszkaniem Poznaniu przystojna, gospodarna, zapozna kulturalnego pana, średnim wieku. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 757

Kawaler
kupiec samochodowy poszukuje panny celem ożenku. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 34 747

Kawaler
kupiec samochodowy poszukuje panny celem ożenku. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 34 747

Włoskiego
języka i śpiewu udziela rutynowa nauczycielka Ul. Raczynskich 2 II piętro od 17 do 19. zdw 33 355

Tańce
modne Stella Klodecka zbiorowe prywatnie. Pocztowa 29. Pw 5420-40.59

Nauka
pisanie na maszynie metoda nowoczesna. Zapisy codzienne w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I piętro Pw 1 037 32.112

Student
poszukuje lekcji. zdw 34 506

Francuskiego
niemieckiego perfekty udziela student. W. S. H. Kurjer zdw 34 563

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej pisanie na maszynach księgowości Tyran Zaworskiej Strzelecka 53 zdw 34 137/8

Kurs
pisanie na maszynie. Czystopis. Wjazdowa 10. zdw 34 675

Matematyki
(algebry) fizyki, chemji udzieli student z wyższej uczelni technicznej. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 706

Poszukuje
się korepetycji w zamian za obiady dla dwóch chłopców Specjalność język francuski i niemiecki. Bóznicza 15. I lewo. 2-4. rw 12 110

Kawaler
w średnim wieku kupiec mający w swoim posiadaniu kamień, pragnie poznać pannę do lat 28, inteligentną, przystojną z dobrego domu. Cel matrymonijalny. Dyskrecja zapewniona. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 172

Ożenek
Kawaler lat 29 z zawodu robotnik fabryczny, bez rodziny posiadający 12 tysięcy zł. mający zamiar powrócić do kraju poszukuje panny od lat 18-28 najchętniej posiadającej dom, blondynki lub szatynki, dobrze zbudowaną. Zgłoszenia możliwie z fotografią pod adres I. Celmer, rue Mikado Szatny Mazingarbe P d. c. France (Francja) zdw 34 420

Wdowa
samotna, lat 40 ładna mieszkanka, wyjdzie z żoną. Oferty Kurjer zdw 34 408

Panienska
blondynka, lat 30, wzrostu średniego posiadająca 27 000 zł. majątku pragnie poznać inteligentnego pana, powyżej lat 30 najchętniej wyższego urzędnika. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 34 391

Ciemna blondynka
posiadająca 3 pokoje umeblowane i wyprawy, lat 22, z braku znajomości poszukuje w celu matrymonijalnym pana na dobrem stanowisku. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 33 639

Dla Amerykanki
młodej, przystojnej panny z majątkiem 15 000 dolarów poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka Ostrów (Wlkp.) Kociuszkij 2. Cel matrymonijalny. zdw 34 478

Kawaler
rzeźnik, lat 32, posiada 5 000 zł gotówki, poszukuje na tej drodze panny do lat 27, majątek dla wspólnego dobra pożądan. - Oferty Kurjer zdw 34 527

„W. W. 10“
list w Redacji. zdw 34 719

Wdowiec
lat 35, ślusarz - mechanik poszukuje panny lub wdowy lat 25-30 najchętniej z własnym mieszkaniem. Cel matrymonijalny. Oferty z fotografią składać Kurjer zdw 34 713

24995
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24995
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24994
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24993
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24994
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24993
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24992
Cena 2,- zł.
Jednorazowy BILET WSTĘPU na Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w 1930 r. w Poznaniu 6. 7. - 10. 8. 1930.

24 NAUKA

Kursy stenografji
pisanie na maszynie b. Kantaka I II piętro zdw 31 820

Włoskiego
języka i śpiewu udziela rutynowa nauczycielka Ul. Raczynskich 2 II piętro od 17 do 19. zdw 33 355

Tańce
modne Stella Klodecka zbiorowe prywatnie. Pocztowa 29. Pw 5420-40.59

Nauka
pisanie na maszynie metoda nowoczesna. Zapisy codzienne w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I piętro Pw 1 037 32.112

Student
poszukuje lekcji. zdw 34 506

Francuskiego
niemieckiego perfekty udziela student. W. S. H. Kurjer zdw 34 563

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej pisanie na maszynach księgowości Tyran Zaworskiej Strzelecka 53 zdw 34 137/8

Kurs
pisanie na maszynie. Czystopis. Wjazdowa 10. zdw 34 675

Matematyki
(algebry) fizyki, chemji udzieli student z wyższej uczelni technicznej. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 706

Poszukuje
się korepetycji w zamian za obiady dla dwóch chłopców Specjalność język francuski i niemiecki. Bóznicza 15. I lewo. 2-4. rw 12 110

25 MUZYKA

Lekcyj
fortepianu udziela nauczycielka tanio. Ratajczaka 10. II. zdw 34 647

Duet
trio kwartet zgrani wolni. Oferty Kurjer zdw 34 650

Skrzypek
z repertuarem wolny. Oferty Kurjer zdw 34 649

27 SZUKA PRACY

Korespondentka stenotypistka
polsko niemiecka rutynowana poszukuje posady od 1. 11. lub 8. 11. 30. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 040

Wyreçycielka
zarządczyni domu w starszym wieku, obowiązkowa, znająca wszelkie prace wchodzące w zakres gospodarstwa również hodowle drobiu poszukuje posady najchętniej na wieś. Dotąd na niewypowiedzianem stanowisku okazała może dobre świadectwa. Posade objąć może zaraz lub od 1. 1. 31. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 183

100 dolarów (1 wiecej)
zapłaci za wyrobienie stulej posady. fachowiec branży drzewnej Polak katolik lat 40 doskonale organizator gruntownie obeznany z wszelkimi pracami w zakresie przemysłu i handlu drzewnego wchodzącymi posiadający świadectwa i referencje ostatnio na posadzie kierownika tartaku Dyskrecja zapewniona. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 605

Młoda
zdrowa poszukuje posady mamki zaraz. Zgłoszenia Dąbkowska. Wabrzeżno. Pom. Rynek 22. zdw 33 850

Panienska
z lepszej rodziny pragnie przyjąć posadę najchętniej w majątku jako pokojowa lub do pomocy gospodyni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 847

Czeladnik
kołodziejski poszukuje posady - miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 34 132

Szofer
praktyka kawaler lat 31. przyjemnie posadę najchętniej w majątku, wolnych chwilach zajmie się inną pracą. Oferty Kurjer zdw 34 400

Kawaler
w średnim wieku poszukuje współniczki z gotówką dla założenia sklepu. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 34 629

Kawaler
lat 30, kupiec posiadający wodno-parowego młyn, wartości 150 tysięcy, poszukuje odpowiedniej partii. Cel matrymonijalny. Pannie z odpowiednim posagiem radza się zgłosić wraz z swą podobizną pod zdw 34 627 do Kurjera.

Samotna
wiekszym mieszkaniem Poznaniu przystojna, gospodarna, zapozna kulturalnego pana, średnim wieku. Cel matrymonijalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 757

Kawaler
kupiec samochodowy poszukuje panny celem ożenku. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 34 747

Kawaler
kupiec samochodowy poszukuje panny celem ożenku. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 34 747

Włoskiego
języka i śpiewu udziela rutynowa nauczycielka Ul. Raczynskich 2 II piętro od 17 do 19. zdw 33 355

Tańce
modne Stella Klodecka zbiorowe prywatnie. Pocztowa 29. Pw 5420-40.59

Nauka
pisanie na maszynie metoda nowoczesna. Zapisy codzienne w firmie Block Brun w Poznaniu Plac Wolności 8 I piętro Pw 1 037 32.112

Student
poszukuje lekcji. zdw 34 506

Francuskiego
niemieckiego perfekty udziela student. W. S. H. Kurjer zdw 34 563

Kursy
stenografji polskiej niemieckiej pisanie na maszynach księgowości Tyran Zaworskiej Strzelecka 53 zdw 34 137/8

Kurs
pisanie na maszynie. Czystopis. Wjazdowa 10. zdw 34 675

Matematyki
(algebry) fizyki, chemji udzieli student z wyższej uczelni technicznej. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 706

Poszukuje
się korepetycji w zamian za obiady dla dwóch chłopców Specjalność język francuski i niemiecki. Bóznicza 15. I lewo. 2-4. rw 12 110

Kawaler
w średnim wieku kupiec mający w swoim posiadaniu kamień, pragnie poznać pannę do lat 28, inteligentną, przystojną z dobrego domu. Cel matrymonijalny. Dyskrecja zapewniona. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 172

Ożenek
Kawaler lat 29 z zawodu robotnik fabryczny, bez rodziny posiadający 12 tysięcy zł. mający zamiar powrócić do kraju poszukuje panny od lat 18-28 najchętniej posiadającej dom, blondynki lub szatynki, dobrze zbudowaną. Zgłoszenia możliwie z fotografią pod adres I. Celmer, rue Mikado Szatny Mazingarbe P d. c. France (Francja) zdw 34 420

Wdowa
samotna, lat 40 ładna mieszkanka, wyjdzie z żoną. Oferty Kurjer zdw 34 408

Panienska
blondynka, lat 30, wzrostu średniego posiadająca 27 000 zł. majątku pragnie poznać inteligentnego pana, powyżej lat 30 najchętniej wyższego urzędnika. Cel matrymonijalny. Oferty Kurjer zdw 34 391

Ciemna blondynka
posiadająca 3 pokoje umeblowane i wyprawy, lat 22, z braku znajomości poszukuje w celu matrymonijalnym pana na dobrem stanowisku. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego pod zdw 33 639

Dla Amerykanki
młodej, przystojnej panny z majątkiem 15 000 dolarów poszukuje odpowiedniej partii Piotr Mrówka Ostrów (Wlkp.) Kociuszkij 2. Cel matrymonijalny. zdw 34 478

Kawaler
rzeźnik, lat 32, posiada 5 000 zł gotówki, poszukuje na tej drodze panny do lat 27, majątek dla wspólnego dobra pożądan. - Oferty Kurjer zdw 34 527

„W. W. 10“
list w Redacji. zdw 34 719

Wdowiec
lat 35, ślusarz - mechanik poszukuje panny lub wdowy lat 25-30 najchętniej z własnym mieszkaniem. Cel matrymonijalny. Oferty z fotografią składać Kurjer zdw 34 713

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer zdw 34 134

Rymarz - tapicer
dzielny w swym zawodzie z dobrymi świadectwami szuka posady w majątku, w mniejszym majątku zająłby się oprócz rymartwa inną pracą ewentualnie żoną zajmie się drobniem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 179

Służąca
poszukuje posady do lekkich prac domowych lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 34 282

Uczciwa
pracząca poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 34 304

Bilansista
pierwszorzędną poszukuje posady zakładu reguluje książki godzi nowo Kurjer zdw 33 824

Panienska
lat 19 z porządnej rodziny do dzieci poszukuje posady w Poznaniu. Oferty do Kurjera zdw 33 721

Szofer
kawaler, sierota, po wojskowości, obeznany w ogrodnictwie poszukuje posady za małym wynagrodzeniem, miejscowość obojętna Henckze Sekowo poczta Podrzwie. powiat szamotulski. zdw 34 396

Dzielnia
ekspedjentka towarów krótkich i galanterji szuka zaraz posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 417

Posługaczka
poszukuje posady do prania. Oferty Kurjer zdw 34 406

Szofer
ślusarz, kawaler z ukończoną służbą wojskową, obeznany z traktorami, naprawa maszyn rolniczych i oświetleniem elektrycznym poszukuje posady od 15 bim. Juškowiak Gostyn. Folegi 5. zdw 34 407

Dekorator
okien wystawowych z ukończonym kursem szkoły dekoracyjnej w Berlinie poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 34 404

Pracząca
czysta, uczciwa poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 34 401

Handlowiec
z ukończoną szkołą handlową oraz roczną praktyką w spółdzielni kredytowej poszukuje posady, najchętniej w banku lub kasie oszczędności. Dobre świadectwa. Prima referencje. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 393

Sierota
umiejąca gotować poszukuje posady zaraz, najchętniej do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 388

Osoba
zaufana, umiejąca gotować szuka posady zaraz do samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 387

Służąca
z samodzielnym gotowaniem i dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 34 386

Prania
poszukuje. Oferty Kurjer zdw 34 373

W krytycznym
położeniu od dłuższego czasu żonaty pomocnik gastronomiczny sumienny i trzeźwy, władający polskim francuskim i niemieckim prosi o jakąkolwiek posadę. Łaskawe oferty Kurjer zdw 34 353

Rutynowany
ksiegowy korespondent poszukuje posady ewentualnie godzinowej. Oferty Kurjer zdw 34 371

Panienska
z lepszej rodziny szuka posady do dzieci i lekkich prac od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 34 363

Szofer służący
kawaler poszukuje posady z bardzo dobrymi świadectwami, znający ogrodnictwo dotąd na niewypowiedzianej posadzie. - Oferty Kurjer zdw 34 362

Osoba
umiejąca szyć wszelkie prace domowe, skromnym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 34 360

Panna
znająca polski, niemiecki język, także szyć i haftowanie poszukuje posady do dzieci lub za wyreçycielkę, umie gotować i wszelkie prace domowe. Oferty Kurjer zdw 34 359

Służąca
uczciwa, umiejąca prac praso- wać, cokolwiek gotować szuka posady 1. 11. Oferty Kurjer zdw 34 466

Bezpłatnie
ewentualnie początkowo przyjmie jakieś zajęcie młoda dystygowana niezależna pani z buchalterją, językami (miedzy innymi włoski perfekty). Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 460

Posługaczka
poszukuje w śródmieściu posługi od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 34 455

Panienska
z porządnej rodziny która pragnie nie wyuczyć gotowania lub jako początkująca do bufetu - przyjmie posadę za małym wynagrodzeniem Kurjer zdw 34 520

Kucharka
pierwszorządna poszukuje posady 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 34 453

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 34 448

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego lub do dzieci od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 34 447

Administrator
domów, urzędnik państwowy przyimie zawiadownictwo domu. Oferty Kurjer zdw 34 444

Dziewczyna
uczciwa samodzielna poszukuje posady blisko Poznania. Oferty Kurjer zdw 34 425

Pomocnik
frzyzjerski poszukuje posady celem zdobycia szerszej wiedzy fachowej. Reflektuje na pierwszorzędne zakłady może złożyć 400 zł kaucji. Oferty Kurjer zdw 34 429

Gospodyni
w starszym wieku znająca wszelką pracę jak gotowanie, pranie, prasowanie, poszukuje samodzielną posady. Wynagrodzenie bardzo skromne. Oferty Kurjer zdw 34 430

Kucharka
z samodzielnym gotowaniem poszukuje posady od 1. XI, najchętniej do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 34 432

Posługaczka
poszukuje posady z praniem. Oferty Kurjer zdw 34 434

Maszynistka
biurowa szuka posady. Oferty Kurjer zdw 34 428

Dobra pracząca
poszukuje posady od 1. XI. Oferty Kurjer zdw 34 491

Osoba
uczciwa, dobre polecenia, ma wszelką pracę szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 486

Inteligentna
panienka z dobrej rodziny długoletnią praktyką wychowawczyń, znająca także gospodarstwo domowe, poszukuje od

Panienska
uczciwa, czysta chętna prosi o jakakolwiek posadę. Oferty Kurjer zdw 34 622

Panienska
poszukuje posady jako elewka na majątek od 1. 11. lub później. Zgl. Kurjer zdw 34 648

Pomocnik
piekarski, początkujący piecowy szuka posady dogodnie warunki. Zgłoszenia A. Budny. Nad Bogdaną 6a. Oferty Kurjer zdw 34 660

Szofer - służący
poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Filipowiak, Mostowa 17. zdw 34 657

Dziewczyna
pracowita poszukuje posady lekich prac lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 34 651

Pracznia
czysta szuka orania. Oferty Kurjer zdw 34 685

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady u bezdzietnego państwa od 1-go. Oferty Kurjer zdw 34 682

Mistrz
piekarski poszukuje posady jako wermistrz lub zastępcę mistrza. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 34 671

Dzielnia ekspedjentka
lat 22 branży towarów krótkich, konfekcji damskiej, obecnie na posadzie, poszukuje posady ewentualnie z calem utrzymaniem miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 34 693

2.000 kaucji
złote za uzyskanie posady inkasenta, magazyniera lub tp. inteligentny handlowiec. Łaskawe propozycje Kurjer zdw 34 701

Panienska
lat 20 pracująca dłuższy czas przy bufecie poszukuje podobnej posady. Oferty Kurjer zdw 34 700

Dziewczyna
uczniwa poszukuje posady z gotowaniem od 1. 11. 30. Oferty Kurjer zdw 34 698

Osoba
uczniwa, znająca dobra technię poszukuje posady od 1. 11. tylko do lepszego domu. Oferty Kurjer zdw 34 702

Stenotypistka
polsko-niemiecka początkująca - pisząca na maszynie, z wykształceniem gimnazjalnym i uniwersyteckim poszukuje posady. Wyższania skromne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego jw 4945

Posługi
na cały dzień. Zgłoszenia do Kurjera jw 4946

Początkująca
biuralistka z szkołą handlowa poszukuje posady biurowej lub jako przychodnia do starszych dzieci. Oferty Kurjer zdw 34 720

Dziewczyna
samodzielna z dobrymi świadectwami do wszelkich prac domowych poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 34 732

Dziewczyna
pracowita, czysta poszukuje posady do lekkich prac lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 34 708

Pomocnik
fryzjerski dzienny w strzyżeniu pań, farbowaniu włosów, brwi, rzęs, z początkiem ondulacji poszukuje posady od zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 670

Posługaczka
uczniwa, pracowita szuka posady z praniem. Oferty Kurjer zdw 34 705

Służąca
szuka posady do wszystkiego bez spania. Poszukuje prania. Adres Kurjer zdw 34 699

Pokojowa
przyjmie posadę od 1. 11. lub do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera pod zdw 34 690

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Wielki Gabbo”.
Aurora: „Hrabia Monte Christo”.
Colosseum: Zamorskie djably.
Casino: „Tancerz mojej żony”.
Corso: „Chata wuja Toma”.
Edison: „Najpiękniejsze nóżki Wiednia”.
Harfa: „Zulejka, perła haremu”.
Kapitol: „Czerwony Bies”.
Metropolis: „Na strunach miłości”.
Odeon: „Anastazja”.
Orzeł: „Kat z Pragi”.
Renaissance: „Korsarz mórz południowych”.
Stylowe: „Zbrukana lilja”.
Słońce: „Poganin”.
Wilsona: „Miłość kozaka”.

Technik dentystyczny
poszukuje posady, pracuje w zlocie i kauczuku. Zgłoszenia E. Cieśliński, Inowrocław, Paderewskiego 6. Oferty Kurjer zdw 34 626

Absolwentka
sześcioklasowej Szkoły Wydziałowej, znająca dobrze języki oraz książkowość poszukuje posady do dzieci, lub innego odpowiedniego zajęcia. Miejscowość obojętna. - Oferty Kurjer Poznański zdw 34 625

Starsza
uczniwa dziewczyna poszukuje posady do wszelkich prac z gotowaniem od 1-3 osób. Oferty Kurjer zdw 34 567

Chłopiec
lat 17, uczniwy szuka zajęcia, może dać 200 zł kaucji. Oferty Kurjer zdw 34 571

Dziewczyna
samodzielna z dobrymi świadectwami przyjmie posady od 1. 11. w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 34 569

Stenotypistka
polsko - niemiecka poszukuje posady. Oferty „Par.” 27 Grudnia pod 58.332. Pw 6041-58.332

Poszukuje
prania lub posługi. Oferty Kurjer zdw 34 755

Maszynistka
poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 34 742

Maszynistka
i stenografistka biegła poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 745

Rutynowany
pianista wolny zaraz lub od 15. 11. Adres Z. Borowicki, Aleksandrów Kuj., Drzewna 6. zdw 34 746

Dziewczyna
wiejska, lat 40, mówiąca po niemiecku, z dobrymi świadectwami poszukuje stałej posady do wszystkiego z gotowaniem do osób dorosłych tylko u państwa Poznańskiego. Oferty Kurjer zdw 34 197

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych z gotowaniem poszukuje posady 1 listopada. Łaskawe oferty Kurjer zdw 34 244

Który lekarz
przyjmie asystentkę, posiadającą prawo jazdy samochodami. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 302

Kawaler
lat 27, pragnie dokończyć naukę piekarstwa od zaraz, najchętniej na prowincji. Mam 2 lata, 9 miesięcy nauki poza sobą. Oferty Kurjer zdw 34 209

Gospdyni młodsza
w krytycznym położeniu poszukuje posady zaraz lub później u samotnej osoby. Zgl. do Kurjera zdw 34 297

Dziewczyna
starsza poszukuje posady zaraz z gotowaniem w skromnym domu. Oferty Kurjer zdw 34 342

Dziewczyna
zaufana, spokojna, z dobrymi świadectwami poszukuje posady tylko u dobrego państwa lub jednej osoby 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 34 276

Dziewczyna
uczniwa z dobrej rodziny chętna, pracowita, z dobrymi świadectwami szuka posady z gotowaniem lub bez od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 34 273

Pracznia
poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 34 331

Inteligentna
panienka lat 16 muzyczna i wykształcona poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 34 326

Krawcowa
dzielnia szuka pracy poza dom. Oferty Kurjer zdw 34 323

Służąca
uczniwa, sumienna, z dobrym gotowaniem do wszystkiego, poszukuje posady od 1. 11. Oferty Kurjer zdw 34 231

Dziewczyna
umiejąca dobrze gotować, prać, prasować sztywną bieliznę, poszukuje posady do samotnej osoby od 1 listopada. Oferty Kurjer zdw 34 224

Starszy
pomocnik fryzjerski poszukuje stałej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 251

Ślusarz - kowal
cofnięty z wojska, wolny, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia, najchętniej za pomocnika do montażu. Proszę o łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 34 296

Panienska
z rodziny kupieckiej, biegła w ekspedycji i kuczeniu, pracowała u ojca, poszukuje posady jako ekspedjentka. Oferty Kurjer zdw 34 165

Dziewczyna
do dzieci poszukuje posady. Mylna 50, u p. Powickiej. zdw 34 314

Uczniwa
wiejska służąca poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 34 153

Pracznia
prasowaczka, szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 34 306

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 34 308

Wielki zarobek
potrzebni zaraz wszędzie - zenci do sprzedaży nowości. Każda pani kupuje. Zarobek pewny - dać zaraz informację. Ignacy Barski, Katowice Zawodzie, skrzynka pocztowa. zdw 34 181

Przedstawiciela
na Województwo Poznańskie poszukuje poważna chrześcijańska Małopolska fabryka ciast cukrów Delcredere, gwarancja kaucyjna wymagana. Zgłoszenia adwokat Loewi Jarosław Słowackiego. zdw 34 182

Bufetowe
młodsze do kawiarni, cukierni zaraz potrzebne. Zgłoszenia „Tekstyl”, Kantaka 6. zdw 34 207

Fryzjer
domsko-męski i fryzjerka z kilkuletnią praktyką poszukiwani. Oferty Kurjer zdw 34 232

20 zł dziennie
Poważne przedsiębiorstwo przemysłu krajowego poszukuje pań i panów do lekkiej piśmiennej pracy domowej. Gdynia Port - skrytka poczt. 4. dw 1909

Służąca
potrzebna zaraz do wszelkich prac domowych Dąbrowskiego 4. I. Pacholska zdw 34 469

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego potrzebna. Zgłoszenia Rzeczypospolitej 3. II., lewo 5-7. zdw 34 494

Dam
korzystna stała współpracę biurową, któraby z pań (6w) doprowadziła w gotówce Rozwój pracy biurowej wymagany. Oferty Kurjer zdw 34 492

Dziewczyna
z własną pościelą potrzebna. Adres Kurjer zdw 34 458

Uczeń
piekarski może się zaraz zgłosić. E. Kopec Poznań Mylna 15. zdw 34 466

Posługaczka
4 dni tygodniu poszukuje samotny Ławica-dworzec dom Słomińska. zdw 34 384

Służąca
z gotowaniem potrzebna. Wawrzyniak, Szkolna 3. skład. zdw 34 663

Młodsza
panienkę do garderoby z kaucją w restauracji. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 668

Szofer
który pożyczycy 2-3.000 zł otrzyma stałą posadę. Oferty Kurjer zdw 34 667

Szofer
który posiada 2-3000 może być współnikiem. Oferty Kurjer zdw 34 666

Bona - wychowawczyni
z prawem nauczania i praktyką do 8 letniego chłopca, na wieś, Sposzyna piśmienne zgłoszenia - Konarska, Niegolewskich 12. m. 3. zdw 34 664

Potrzebny
czeladnik na reperacje. Pracownia obuwia. Strumykowa 1. zdw 34 678

Służąca
z gotowaniem potrzebna od 1. 11. Zgłoszenia: Świdzka, Poznań, Patr. Jackowskiego 27. zdw 34 586

Służąca
potrzebna. Marsz. Focha 55. I. p. lewo. zdw 34 583

Szofer - monter
chcący przystąpić jako współnik autobusu z linia, posiadający 800 zł gotówki może się zaraz zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 34 581

Służąca
uczniwa, czysta, z dobrym gotowaniem (3 osoby) poszukiwana. Gdzie, wskaże Kurjer zdw 34 604

Panienska
do krawieczyzny potrzebna. Waleńska, Kreta 5. zdw 34 612

Inkasent
do cukierni z obsługa, gwarancja gotówka 1000 zł. zaraz potrzebny. Oferty Kurjer zdw 34 634

Służąca
umiejąca gotować potrzebna I. XI. Mickiewicza 17. II. lewo. zdw 34 489

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami I. XI. Wyspiańskiego 11. II. zdw 34 484

Propagandzistka
tylko dziełna siła do odwiedzenia gosp. dom. potrzebna zaraz. Zgłoszenia oraz odpisy świadectw skierować Kurjer zdw 34 475

Służąca
z gotowaniem, praniem potrzebna zaraz. Niegolewskich 14. III prawo. zdw 34 582

Fryzjerka
kursistka w praktyce potrzebna. Marszałka Focha 96. zdw 34 585

51000
nakładu posiada tygodnik
Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe.
OGŁOSZENIA
przedsiębiorstw z masową produkcją, przeznaczoną dla najszerszych warstw, znajdują w nim najodpowiedniejszy organ.
Zamówienia wprost i przez wszystkie agencje ogłoszeniowe upraszamy do każdego poniedziałku godziny 10 przed poł.
Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu
św. Marcin 70.

Dziewczyna
uczniwa, pracowita, do wszystkich z gotowaniem 1 listopada poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 34 307

Poszukuje
posady do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 34 166

Inteligentny
młodzieniec z wykształceniem 6 klasowym i dwoma kursami Państwowej Wyższej Szkoły Bud. Maszyn prosi o jakakolwiek pracę biurową z powodu braku środków do dalszej nauki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 176

Dziewczyna
z dobrej rodziny z cośkolwiek gotowaniem i do wszystkiego poszukuje posady od 1. lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 191

Wiejska
dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 34 208

Kino Colosseum
Zamorskie Djably
Powstanie Chińczyków przez Europejczykom ilustruje porywający dramat p. t.
W roli gł.: zachwyt swą zręcznością budzący TIM Mc. COY
Pw 6044-44.23

Sierota
poszukuje posady ucznia fryzjerskiego. Oferty Kurjer zdw 34 189

Kucharka
dzielnia z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub 1. 11. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 34 155

Poszukuje
posługi do pracy domowej. Oferty Kurjer zdw 34 167

Poszukuje
posady panny do bufetu, znam gotowanie i szycie, mogę wyreżować pania domu, miejscowość obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 33 849

Szofer - ślusarz
poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia W. Głuszak. - Gutkowy, pow. Środa. zdw 34 126

Osoba
pracowita, uczniwa szuka posady. Oferty Kurjer zdw 34 157

Osoba
uczniwa gospodarna, znająca całe gospodarstwo domowe i szycie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 34 156

Służąca
wiejska z gotowaniem od 1. lub 15 listopada może się zaraz zgłosić. Kraszewskiego 15. Kwiatki. jw 4941

Panienska
młodsza do dziecka może się zgłosić. Wiadomość Restauracja Górna Wilda 28. godz 4-6. zdw 34 710

Służąca
starsza z gotowaniem, kochająca dzieci potrzebna. Tokłowicz, Dąbrowskiego 36. jw 4947

Baczość
Nowość! Panie Panowie mogą zarobić 40-60 zł dziennie przy sprzedaży zegarów oszczędnościowych na spłaty. Oferty z fotografiami Zachodni Bank Spółdzielczy Lwów Sykulska 12. npw 4615

Jeszcze
kilka pań panów do lekkiej aktywności potrzebni. Śniadeckich 30. II. 4-7. zdw 34 720

Służąca
do wszystkiego potrzebna od 1. 11. M. Podrzycka, Fr. Ratajczaka 13. skład. zdw 34 638

Służąca
1. 11. do wszystkiego z cośkolwiek gotowaniem potrzebna - Wielkie Garbary, wchód Wszystkich Świętych, Zgła. rw 12 107

Energicznych
inteligentnych, wymownych i dobrane się prezentujących panów i pań poszukuje poważna firma Sp. Akc. do bardzo intrzynej pracy zewnętrznej. Wysokoletnie bezpłatne, posada stała, wynagrodzenie dla początkujących 20 do 40 zł dziennie prócz tego gratyfikacje. Zgłoszenia osobiste z dowodami w środe i czwartek od 10-1 i 3-6 Poczta 31a. wysoki parter, lewo. Pw 6040-44.20

Fryzjerka
potrzebna. Matejki 7. zdw 34 756

Posługaczka
na cały dzień z gotowaniem, praniem potrzebna. Półwiejska 29. III. Żurawski. zdw 34 744

Panienskę
znającą książkowość, pisanie na maszynie przyjmie Inż. Podhorecki, Zwierzyniecka 8, od 5-7. zdw 34 736

Młodsza
ekspedjentka z kaucją 300 zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 34 735

Pracownik
poszukiwany - zarabia więcej, aniżeli poszukujący posady. Nowoczesnej przesyła bezpłatną pouczającą książeczkę, wskazującą niezawodną drogę wyróżnienia pracownika umysłowego. Prześłać: zawód, znaczek pocztowy. Warszawa. Hoża 35-35. Tw 532

Ubočný
zarobek bez narazenia godności stanu znajduje w dziele obligacji inteligentne osoby, mające szerokie kole znamości. Zgłoszenia listownie: Gospodarczy Zakład Kredytowy. Lwów, Walo-wa 11 a. Pw 66 04-72.142

Chcesz
otrzymać posadę? Musisz skończyć kursy fachowe korespondencyjne im profesora Sekulowicza Warszawa Żurawia 42 Kursy wyczuja listownie buchalterji rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji nauki handlu orawa kaligrafji pisania na maszynie towaroznawstwa angielskiego francuskiego niemieckiego pisowni gramatyki polskiej oraz ekonomji Po ukończeniu świadectwa Zadzajcie prospektów nw 4236

Większa
drukarnia na miejscu poszukuje dzielnego zaprowadzonego aktywnego. Wyczerpujące oferty z referencjami do Kurjera zdw 34 398

Uczeń
potrzebny. Rajski, piekarnia, ul. Maleckiego 12. zdw 34 416

Wychowawczyni
nauczycielka do 8 letniej dziewczynki z muzyką na po południe potrzebna. Oferty z warunkami do Kurjera zdw 34 405

Dziewczyna
czysta z gotowaniem potrzebna. J. Sokolowska, Marszałka Focha 43. I. zdw 34 599

Panienska
inteligentna, skromnych wymagań potrzebna od 1 listopada do dwójki dzieci od 2-4 lat na prowincji, z podaniem życiorysu i pensji. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 34 395

Młynarz
kawaler z kaucją 4-5 000 może się zgłosić zaraz. Petrass. Nadmłyn, poszta Skoki. zdw 34 389

Potrzebny
skrzypek i gitarzysta na wieczorowe granie stałe. Adres w Kurjerze zdw 34 382

Dziewczyna
do wszystkiego potrzebna. Kacmarek, Wielkie Garbary 4 zdw 34 379

Humor zagraniczny

== Najdroższa! A gdybym był stąd daleko, czy kochałabyś mnie również?
-- Oczywiście! Im dalej byłbyś, tem więcej bym cię kochała!
(Judge, N. Jork). S. F.

Przedpiata na listopad 1930, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4,00, w agencjach w mieście zł. 4,50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z pocztą poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94, kwartalnie zł 14,80, pod opaską w Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.